

موضوع فلسطین فقط مربوط به قضایای اخیر غزه و بمباران‌ها نیست زیرا مردم فلسطین در طول ۷۵ سال گذشته همواره تحت انواع شکنجه‌ها و رنج‌ها و کشتارها بوده‌اند اما اکنون فاجعه در غزه آنقدر بزرگ است که واقعیت برای افکار عمومی جهان برملا شده و امکان پنهان کردن آن وجود ندارد.

آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای، رهبر انقلاب اسلامی در دیدار رئیس‌جمهور کوبا، ۱۳ آذر ۱۴۰۲

جانشین مدیر مسئول: امین رضا لطفعلی زاده
 سردبیر: علی مراد خانی
 دبیر تحریریه: علی عمادی
 تحریریه: عطیه طالب پور، محدثه نعمتی،
 امیر محمد غفاری، مینا دهقان،
 عطیه کشاورز و هدی سادات پاک نهاد
 دبیر عکس: سبحان بیرانوند
 مدیر هنری: رهام بهزادی
 طراح نشان: حامد مغروری
 مدیر اجرایی: محمد عبدالهادی

گروه اجرایی: مهدی جاوید روزی،
 شهاب بیر جندی، محمد علی سعادت فینی،
 مهدی محسنی، رسول اسماعیلی،
 زهره اعطاریان، حانیه درخشان
 و علی کوهساری نصیرلو
 با تقدیر از همراهی:
 حجت الاسلام والمسلمین محمد قمی
 حجت الاسلام والمسلمین روح الله حریرزوی
 و محمد مهدی دادمان

نشانی: تهران، میدان فلسطین،
 سازمان تبلیغات اسلامی
 شماره تماس: ۶۶۴۶۸۴۴۰
 نشانی شبکه های اجتماعی:
 @sazmantablighaat

زیر نظر روابط عمومی سازمان تبلیغات اسلامی
 هر گونه ذکر مطالب آزاد است.

تاجران خیر کنیر

محفل برای فعالیت های خیر خواهانه و داوطلبانه

یک خانه امن برای هنرمندان

خلبان بسیجی

فقط عزاداری نمی کنیم

مستورا! جرعه ای از دریای بی کران

پرونده ویژه

- ۶ انقلاب و فلسطین همپای انقلاب فلسطین
- ۸ همراه با پویش «حریفت منم»
- ۱۰ آمریکای لاتین؛ همصدا با مظلومیت فلسطین
- ۱۴ شرف همپاست با درد فلسطین
- ۱۶ تاریخ، طوفان الاقصی را از یاد نخواهد برد
- ۱۸ مقاومت به روایت یار مهربان

هنر روایت

- ۲۲ یک خانه امن برای هنرمندان
- ۲۴ بر سینمای ایران چه گذشت ۲

هنر تبلیغ

- ۵۴ دورهمی نخبگان فرهنگی
- ۵۶ تمدن سازی با مسجد
- ۵۹ مستورا! جرعه ای از دریای بی کران
- ۶۲ فقط عزاداری نمی کنیم
- ۶۴ روایت فرهنگی اربعین در قالب هنر
- ۶۸ شعار مشترک هیئت ها
- ۷۰ میدان داری مادران در جهاد تبیین
- ۷۲ از کرونا تا اعدام
- ۷۴ محفل برای فعالیت های خیر خواهانه
- ۷۸ هدف؛ مقابله با عملیات تبلیغی دشمن

۲۸

۳۰

رقابت بازی و قصه

خلبان بسیجی

هنر زندگی

- ۳۶ شناسایی و هدایت بانوان کنشگر
- ۳۸ تاجران خیر کثیر
- ۴۰ لطف ارباب به نوکر چه زیاد است؛ زیاده!
- ۴۵ پاتوقی برای نسل آینده ساز
- ۴۶ هزار ازدواج بدون یک طلاق
- ۴۸ زیاده طلبی خانم ها باعث می شود...
- ۵۰ فقط ازدواج دائم و تک همسری

۶ انقلاب و فلسطین همپای انقلاب فلسطین
 ۸ همراه با پویش «حریت منم»
 ۱۰ آمریکای لاتین؛ همصدا با مظلومیت فلسطین
 ۱۳ شرف همپاست با درد فلسطین
 ۱۶ تاریخ، طوفان الاقصی را از یاد نخواهدبرد
 ۱۸ مقاومت به روایت یار مهربان

بخش اول

پرونده
ویژه

زخم‌های سربلند

مروری بر فعالیتهای
به انجام رسیده
در روزهای خون
حماسه و در غزه

مروری بر دیوارنگاره‌های تهران از ابتدای
«طوفان الأقصى»

انقلاب فلسطین

همپای انقلاب فلسطین

هم‌زمان با آغاز عملیات «طوفان الأقصى» در ۱۵ مهر، هنرمندان گرافیکست و تصویرساز نیز آرام ننشستند و آثار خود را بلافاصله پس از این عملیات بر قامت دیوارنگاره‌های شهر به نمایش گذاشتند. از ابتدای شروع طوفان الاقصی، چند دیوارنگاره به همت سازمان تبلیغات اسلامی در میدان انقلاب و میدان فلسطین تهران نصب شدند. در ابتدا برخی از این آثار به پیروزی‌ها و ریشه‌های حرکت مردم فلسطین اشاره داشت و پس از آغاز پویش حریت منم، مضمون این آثار به تعداد شرکت‌کنندگان در این پویش تغییر یافت. در ادامه به این دیوارنگاره‌ها اشاره می‌شود.

۱۵ مهر

ساعاتی پس از آغاز عملیات بزرگ «طوفان الاقصی»، دیوارنگاره میدان فلسطین با جمله عربی «بدأت عملیه التحریر الکبری؛ آغاز عملیات بزرگ آزادی» رونمایی شد.

۱۷ مهر

خداوند در آیات متعدد قرآن به صراحت می‌فرماید که ما از مجرمان و ظالمان انتقام می‌گیریم. آیه ۲۲ سوره سجده نمونه‌ای از انتقام الهی از مجرمان است که در پی عملیات مقاومت فلسطین علیه رژیم صهیونیستی این آیه بر دیوارنگاره میدان فلسطین رونمایی شد. بر روی این دیوارنگاره طرحی از گنبد مسجد الاقصی و جمله پرکاربرد «طوفان الاقصی» به دوزبان عربی و انگلیسی درج شده بود.

۲۰ مهر

رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به شکست غیرقابل ترمیم رژیم صهیونیستی فرمودند: «عامل این بلای بزرگ عملکرد خود صهیونیست‌ها است؛ چرا که وقتی شما درنده‌خویی و وحشی‌گری را از حدمی‌گذرانید، باید منتظر «طوفان» باشید.» بعد از آن، توییتی در صفحه رهبر انقلاب با این عنوان منتشر شد که «ای ستمگران صهیونیست! شکست شنبه ۱۵ مهرماه، غیرقابل ترمیم است. خودتان این بلارابر سر خود آوردید.»

۲۷ مهر

در پی حملات مداوم و جنایات وحشیانه رژیم صهیونیستی و به‌منظور تهدید این رژیم غاصب، طرح دیوارنگاره میدان فلسطین تهران با شعار «حریت منم» و تصویری از شهید حاج قاسم سلیمانی اکران شد.

۲۰ آبان

پویش «طوفان الأقصى» که با شعار «حریت منم» و باهدف حمایت از دفاع متقابل ملت فلسطین در بازپس گیری اراضی اشغالی از صهیونیست ها طراحی شد، به پیش از ۹ میلیون حمایت رسید که بر همین اساس، دیوارنگاره ای با موضوع استقبال میلیونی مردم ایران برای مبارزه با اسرائیل اکران شد.

۲ آبان

همزمان با جنایات ددمنشانه رژیم کودک کش صهیونیستی و اعلام آمادگی میلیونی مردم ایران و دیگر کشورها، دیوارنگاره میدان انقلاب با عنوان «سیل غیرت» و مبارزه با اسرائیل رونمایی شد. طرح جدید دیوارنگاره میدان انقلاب تهران با نمایش پرچم های کشورهای میزبان از سراسر جهان به اعلام آمادگی دیگر کشورها برای مبارزه با اسرائیل اشاره داشت.

۷ آبان

در نخستین روزهای آغاز به کار پویش «حریت منم»، استقبال مردمی از این پویش به حدی بود که در نخستین ساعت های راه اندازی آن، به سرعت فراگیر شد و در حد چند روز بیش از ۶ میلیون نفر برای اعزام به سرزمین های اشغالی در این سامانه ثبت نام کردند. در همین زمان، جدیدترین طرح دیوارنگاره میدان فلسطین تهران با موضوع «اعلام آمادگی بیش از ۶ میلیون ایرانی برای اعزام به فلسطین» رونمایی شد.

۱ آذر

همزمان با آغاز موج گسترده نسل کشی و حمله به زنان و کودکان غزه، بیش از ۱۰ میلیون نفر در پویش «حریت منم» ثبت نام کردند تا تصویر بی سابقه ای از ظلم ستیزی ملت ایران را نمایان کنند.

۴ آذر

همگام با پیوستن بیش از ۱۰ میلیون ایرانی به پویش «حریت منم» و اعلام آمادگی آن ها برای مبارزه با اسرائیل، جدیدترین دیوارنگاره میدان انقلاب اسلامی با به تصویر کشیدن فروش میلیونی ایرانیان رونمایی شد. در این دیوارنگاره ضمن به تصویر در آمدن اعلام آمادگی مردم ایران برای مبارزه با اسرائیل، شعری چون «رسم شرف نیست بهمانی خموش / لشکر ایران بنگر در خروش» بر دیواره میدان انقلاب نقش بسته است.

۱۱ آبان

در تجاوز رژیم صهیونیستی به غزه، هزاران فلسطینی به شهادت رسیدند. از این رو به یاد فرشتگان مظلوم غزه، دیوارنگاره میدان انقلاب رنگ کودکان غزه را به خود گرفت و این دیوارنگاره با شعار «عدو که خنجر خود می زند از پشت، نشد حریف پدر، کودکش را کشت» اکران شد.

بیش از ۱۰ میلیون ایرانی آماده مبارزه با اسرائیل

همراه با پویش «حریف منم»

چهارم مرداد سال ۱۳۹۷ در مراسمی که به مناسبت بزرگداشت سالگرد عملیات رمضان در همدان برگزار شد، سردار شهید حاج قاسم سلیمانی خطاب به ترامپ گفت: «من حریف شما هستم». جمله به یاد ماندنی سردار دلها حالا در حمایت از مردم غزه بیش از ۱۰ میلیون ایرانی را با خود همراه کرده است؛ پویشی که به همت سازمان تبلیغات اسلامی و مشارکت چندین دستگاه فرهنگی، منجر به خلق برنامه‌های متعددی تحت این عنوان در میادین شهر از جمله میدان فلسطین شد؛ از اجرای مهدی رسولی مداح اهل بیت علیهم السلام گرفته تا برپایی سمفونی کشتگان و حتی تعامل با چند برنامه تلویزیونی از قبیل «به افق فلسطین». آنچه از پی می‌آید گزیده‌ای از کم و کیف اجرای این پویش است.

بازتاب وسیعی در بسیاری از شبکه‌های خارجی چون الجزیره و العالم داشت و به اصطلاح زیست مجازی کاربران شبکه‌های اجتماعی، ترند جهان شد.

۱ استقبال چشمگیر

استقبال مردم از پویش «حریف منم» در همان ساعات نخست چشمگیر بود، به نحوی که در چند روز ابتدایی ترند شبکه‌های اجتماعی شد و بلافاصله پس از پخش فراخوان آن از آنتن رسانه ملی، جمعیت کثیری در آن ثبت‌نام کردند. آماری که در هفته‌های اخیر با رسیدن به بیش از ۱۰ میلیون رکوردشکنی کرد. تا نیمه آذر بیش از ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از طریق سامانه پیامکی و حدود ۳ میلیون ۳۰۰ هزار نفر در سایت به پویش «حریف منم» پیوسته‌اند. نکته قابل ملاحظه این است که آمار و ارقام ارائه شده به هیچ وجه تکراری نیست، چراکه هر فرد فقط یکبار می‌تواند یا از طریق سامانه پیامکی یا سایت ثبت‌نام کند. درواقع به ازای هر فرد فقط یک IP وجود دارد.

۲ هراس دشمن از يك پویش

سامانه «حریف منم» از آغاز پویش، همچنان زیر حملات دشمن قرار دارد و تا امروز حدود ۴۰ هزار حمله به زیرساخت‌های سایبری را دفع کرده است، حملاتی که به صورت لحظه‌ای زیرساخت‌های سایت alaqsas.torm.com را مورد هجوم

پویش «حریف منم» از همان روزهای ابتدایی «طوفان الاقصی» در نیمه مهر با هدف همراهی و حمایت از مردم غزه آغاز شد؛ پویشی که ایده اصلی آن از دل صحبت‌های سردار شهید حاج قاسم سلیمانی برآمده و در راستای حماسه‌طلبی و حماسه‌گری مردم فلسطین در ایران شروع به کار کرد. این پویش با استقبال خوبی از سوی مردم ایران مواجه شده و تا میانه آذرماه قریب به ۱۱ میلیون نفر در آن شرکت کردند. هر چند که معنای ثبت‌نام در پویش «حریف منم» اعزام به فلسطین و منطقه جنگ‌زده غزه یا مناطق محور مقاومت نیست اما حضور ۱۱ میلیون نفری ایرانیان در این پویش انزجار مردم کشورمان از ستم صهیونیست‌ها را نشان داد و اعلام آمادگی جمع زیادی از ملت برای مبارزه با اسرائیل را به رخ جهانیان کشید.

۳ جنگ تمام عیار رسانه‌ای

همزمان با شروع طوفان الاقصی نه تنها مردم ایران و کشورهای جهان اسلام بلکه بسیاری از ساکنان کشورهای اروپایی و آمریکای لاتین نیز پای در میدان مبارزه با اسرائیل گذاشتند. در این میدان خبری از سلاح و تانک و موشک نیست بلکه این کارزار، میدان جنگ نرم است؛ جنگی رسانه‌ای در مقابل رژیم صهیونیستی. پویش «حریف منم» با همراهی رسانه‌های داخلی به ویژه رسانه ملی، اتفاقی پر برکت رقم زد. پوشش لحظه به لحظه این پویش در روزهای ابتدایی،

قرار داده است. فراتر از این، دشمن چنان از این پویش به هراس افتاده که دستور داده موتور جست و جوی گوگل نشانی سامانه یاد شده را از طریق جستجو پیدا نکند. چند شرکت آمریکایی دیگر نیز به تبعیت از این سایت، مانع دسترسی اینترنتی مردم جهان به سایت «حریف منم» شده‌اند. با این حال «حریف منم» یکی از بزرگترین پویش‌هایی است که در طول تاریخ اسلام با استقبال جهانی روبرو شده است؛ شاید آمار شرکت‌کننده‌های بین‌المللی اندک باشد اما پوشش و بازتاب رسانه‌ای آن، کمبود ثبت‌نام افراد را جبران کرده و توانسته در مقابله با جنگ سرد و روانی مستکبران ایستادگی کند و حرفی نو برای جهانیان داشته باشد.

سامانه

«حریف منم»

از آغاز پویش،

همچنان زیر

حملات قرار دارد

و تا امروز حدود

۴۰ هزار حمله به

زیرساخت‌های

سایبری را دفع

کرده است

رسانه‌های دیواری

■ محمود شمس
کارشناس زیباسازی شهری

دیوارنگاره‌های شهری معمولاً کاربردی برای زیبایی دارند. جایی که زمختی سازه‌ها و دیوارها چهره عمومی شهر را نازیبامی‌سازد، یکی از معمول‌ترین اقدامات برای جبران آن استفاده از طرح و نقاشی است. این روش در بسیاری از شهرها رواج دارد و گاه خود تبدیل به جاذبه توریستی می‌شود.

پس از پیروزی انقلاب و پس از آن در زمانه جنگ تحمیلی، دیوارنگاره‌ها علاوه بر وجه زیبایی، تبدیل به رسانه‌هایی برای انتقال مفاهیم و محتوای انقلابی و حتی دینی شدند. شاید اطلاق عنوان رسانه چندان درست تلقی نشود اما مهم‌ترین کارکرد این دیوارنگاره‌ها انتقال پیام‌های آشکاری بود که باتوجه به میزان عبور شهروندان از اماکن عمومی و خیابان‌ها و در معرض دید بودن آنها، سطح گسترده‌ای از مخاطبان را شامل می‌شد.

پس از آن و در گذر مدیریت‌های شهری بین جناح‌های سیاسی مختلف، وجه زیباسازانه دیوارنگاره‌ها غلبه پیدا کرد و در این زمینه با این که ابتکارهای جالبی هم دیده می‌شد اما ظرفیت انتقال پیام دیوارنگاره‌ها در معابر شهری نادیده گرفته می‌شد. این در حالی است که اکثر مردم برای پر کردن دیوارهای خانه یا محیط کار خود صرفاً به زیبایی بسنده نکرده و اغلب از تصاویر یا حتی نوشته‌هایی بهره‌می‌برند که حاوی پیام خاصی برایشان باشد. در چنین شرایطی چند نهاد فرهنگی بر آن شدند که از این ظرفیت، بهینه استفاده ببرند و دیوارهای خاصی در شهر را اختصاص به انتقال مفاهیمی دهند که ارزش تامل دارند. حجم خبرسازی چه در موافقت و چه در مخالفت با این دیوارنگاره‌ها اهمیت آنها را نشان می‌دهد. این دیوارنگاره‌های مدرن دو ویژگی دارند که آنها را با اسلاف خود متفاوت می‌سازد؛ یکی اعتلای قابلیت‌های هنری آنها در عین ارزشمندی مفاهیمی است که بر آنها تکیه می‌شود و دیگری آن است که در مدت معینی جابجا می‌شوند تا تازگی و پویایی خود را حفظ کنند.

دیوارنگاره‌های میدان فلسطین و میدان انقلاب این ویژگی‌های توأمان را دارند و در عین حال پیام‌های ویژه‌تری برای انتقال انتخاب کرده‌اند. با شروع طوفان الاقصی در باریکه غزه، ظرفیت این دو دیوارنگاره به مقاومت اختصاص یافت و سپس به موضوع پوششی متمرکز شد که نشان می‌داد چه حجم گسترده‌ای از ایرانیان نسبت به رژیم صهیونیستی تنفر داشته و آمادگی مقابله با این رژیم را دارند. این دیوارنگاره‌ها از یک سو وجهه‌ای خبری یافتند و از سوی دیگر به ظرفیتی تبدیل شدند که قابلیت تهییج عمومی را داشت. در این شرایط معلوم می‌شود که چرا پرده‌های این دیوارنگاره در فاصله‌هایی کوتاه تغییر می‌کنند؛ میزان تأثیری که این نماهای شهری برای شهروندان دارند از بسیاری تبلیغات دیگر مشهودتر و عینی‌تر است.

میدان فلسطین به واسطه نامی که برایش انتخاب شده و رویدادهای پیشین انگار پایگاه اصلی برای آغاز حرکت به سمت پیروزی فلسطین است؛ به همین خاطر رمضان سال ۱۴۰۲ با نصب دیوارنگاره «افطاری در قدس» کارویژه همدلی و همراهی با مردم این کشور آغاز شده است و پس از عملیات طوفان الاقصی به صورت چد دیوارنگاره آن پیگیری و مداوم به‌روز شد، همچنین در این میدان بارها شاهد تجمع‌های مردمی بودیم؛ از اجرای گروه‌های سرود متعدد نوجوانان گرفته تا اقدام نمادین سمفونی کشتگان.

پایگاه در میدان فلسطین

گالری گارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین

۱۱-۲۸ آبان ماه ۱۴۰۲ - موزه هنرهای معاصر تهران

LATIN AMERICA* CARTOON &
*CARICATURE EXHIBITION

2-19 NOVEMBER 2023

TEHRAN MUSEUM OF
CONTEMPORARY
ART

موزه

هنرهای معاصر

در سالروز مبارزه

با استکبار جهانی میزبان

۴۰۰ کارتون‌نویست شد

آمریکای

لاتین؛ همصدا

با مظلومیت

فلسطین

■ عطیه طالب‌پور | این روزها تنها

صدایی که گوش‌های جهانیان را پر کرده، صدای ضجه مادران داغدار است و تنها تصویری که چشم‌های جهان می‌بیند لرزش تن‌های کودکانی است که آنقدری زبان باز نکرده‌اند که بتوانند نام مادرشان را برای استمداد صدا کنند و حالا به جای نوازش صدای مهربان لالایی مادر، صدای انفجار گوش‌هایشان را می‌خراشد. صدای دخترکان و پسرکانی که به دنیا آمدند تا در سرزمینی که حق آبا و اجدادی‌شان است بمانند و تاوان این همه سال جنگ و نابودی را بگیرند و سرزمینشان را از نو بسازند ولی دست‌های پلید زیاده‌خواهان راه اندک نفس‌های ناتوانشان را هم بستان. صدایی که حتی تا آن سوی دنیا هم رفته و بسیاری از مردم این قاره، فریاد مظلومیت فلسطین را سر داده‌اند. صدایی که دل‌های هنرمندان زیادی را از کشورهای آمریکای لاتین لرزانده و از همه ذوق و توان هنری‌شان برای نشان دادن این ظلم مسلم مایه گذاشته‌اند.

ARES

نمایشگاه کارتونی و کارتون آمریکا لاتین

این اتفاق‌ها باعث شد ذوق و هنر ۴۰۰ هنرمند کاریکاتوریست از کشورهای آمریکای لاتین به همت حوزه هنری و سید مسعود شجاعی طباطبایی جمع آوری شده و از سالروز مبارزه با استکبار جهانی، در موزه هنرهای معاصر تهران به نمایش گذاشته شود. هنرمندانی از ۱۵ کشور، از جمله آرژانتین، اکوادور، هندوراس، مکزیک، کوبا، شیلی، کاستاریکا، کلمبیا، جمهوری دومینیکن، پرو، اروگوئه، ونزوئلا و نیکاراگوئه که کارتون‌ها و کاریکاتورهای خود را با موضوع استکبارستیزی،

ضدصهیونیستی و عملیات طوفان الاقصی فلسطین خلق کرده و از طریق ارتباطی که با هنرمندان ایرانی داشتند، این آثار را در تهران به نمایش گذاشتند. نمایشگاه آثار کارتون و کاریکاتور هنرمندان «آمریکای لاتین» که از روز ۱۱ آبان ماه در موزه هنرهای معاصر تهران به افتتاح رسید به دلیل استقبال علاقه‌مندان، تا پایان روز ۳ دی ماه سال جاری تمدید شد.

نمایشگاه کاریکاتورهای هنرمندان آمریکای لاتین غیر از بازدیدکنندگانی ایرانی مهمانانی از دیگر کشورها هم داشت. آلبرتو گونزالس کاسالس سفیر کشور کوبا در مراسم افتتاحیه نمایشگاه کارتون و کاریکاتور هنرمندان «آمریکای لاتین» گفت: فکر نمی‌کردم چنین رویدادی در ایران برگزار شود. باید به برگزارکنندگان و طراحان این نمایشگاه به خاطر ایده، برنامه و طرحی که در این مقطع زمانی اهمیت بیشتری یافته است، تبریک بگویم.

تعدادی از هنرمندان کارتون‌نویست و کاریکاتوریست برای بازدید از نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین به ایران آمدند و در حاشیه این نمایشگاه کارگاه‌ها و نشست‌های

تخصصی را درباره آثار ارائه شده در نمایشگاه برگزار کردند.

همچنین در نشست تخصصی نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین برگزار شد، آرتور کمپیس رئیس موزه کاریکاتور مکزیک گفت: به عقیده من اصحاب رسانه و حتی افراد عادی به نوبه خود یک پیامی را به دیگران منتقل می‌کنند. ما کاریکاتوریست‌ها این شانس را داشتیم که توانستیم این انتقال پیام را به صورت تصویری و به صورت طنز به مخاطب خود ارائه دهیم. ماندگاری انتقال پیام از طریق تصویر اثرش در ذهن مخاطب بیشتر است.

ایوان ارنستو لیرا، هنرمند صاحب سبک ونزوئلا نیز اظهار داشت: در این نمایشگاه آثار زیبایی به نمایش گذاشته شده است. از نظر من مرزهای فرهنگی را درنور دیده و باعث شده که بر صورت همه بازدیدکنندگان لیخند بنشینند و ما را که از دو منطقه جغرافیایی بسیار دور هستیم به هم نزدیک کند و دست به دست هم بدهیم و این نقاط را به اشتراک بگذاریم.

وی افزود: از هر منظری که بخواهیم نگاه کنیم، با برپایی این نمایشگاه، یک تبادل فرهنگی صورت گرفته است که بسیار اهمیت دارد. آنچه بسیار مهم است اینکه در این دوران تاریخی،

کاریکاتور دوباره اهمیت ویژه‌ای پیدا کرده است. من تشکر می‌کنم که نمایشگاهی با عنوان فلسطین برگزار شده و من توانستم از این طریق همبستگی خود را هم با مردم ایران در مبارزات عدالت طلبانه خودشان و هم با مردم غزه که زیر بمباران رژیم صهیونیستی هستند اعلام کنم.

۴ پیشینه بین‌المللی کاریکاتورهای ایرانی

پیشینه فعالیت بین‌المللی در زمینه کارتون و کاریکاتور در ایران به اوایل دهه ۷۰ برمی‌گردد، زمانی که اولین دوره از مسابقات بین‌المللی دوسالانه کارتون و کاریکاتور در ایران برگزار و مسیری جدید به روی این هنر در کشور ایجاد شد چرا که بسیاری از هنرمندان صاحب ذوق و سبک در این هنر، قدم به ایران گذاشتند و ارتباط هنرمندان ایرانی با آن‌ها گسترده‌تر از پیش شد. اینجا بود که باب پیشرفت هنرمندان داخلی در این عرصه و استفاده از هنر و تجربه کاریکاتوریست‌های خارجی باز شد و رفته رفته این هنر شکل نوینی به خود گرفت. حالا از پرتو همان ارتباطات ۳۰ ساله، محصولی به بار نشسته که حاصل هنر ۴۰۰ هنرمند آمریکای لاتین بوده و چشم‌های بسیاری را خیره به خود کرده است.

۴ جریان‌سازی برای مقاومت

سید مسعود شجاعی طباطبایی دبیر برگزاری نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین، این نمایشگاه را اتفاقی ممتاز بعد از پیروزی انقلاب اسلامی دانست و آن را به عنوان اولین نمایشگاه با حضور هنرمندانی از ۱۵ کشور آمریکای لاتین که همگی افراد مطرح و شناخته شده‌ای بوده و در عرصه هنری دنیا صاحب‌نام هستند، معرفی کرد.

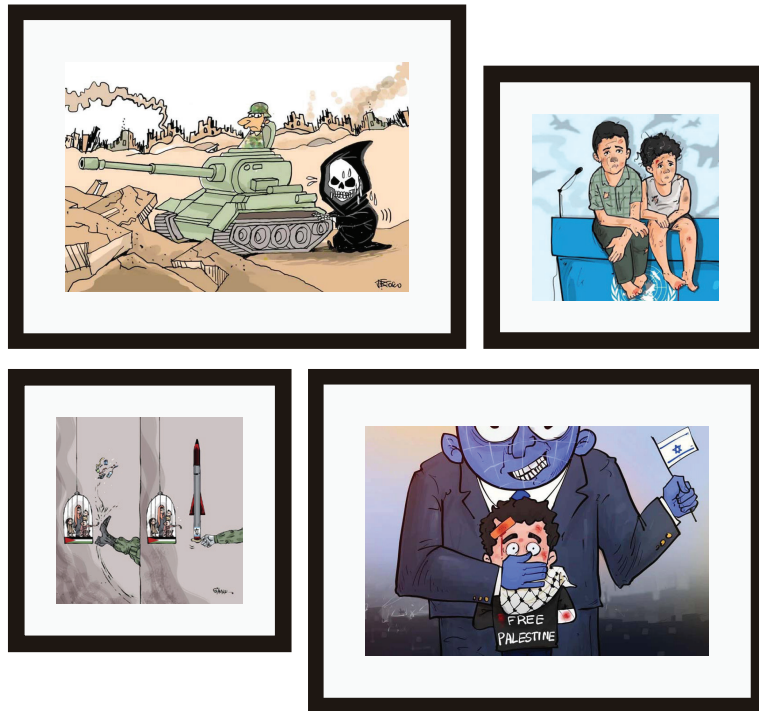
شجاعی طباطبایی، با اشاره به اینکه در این

نمایشگاه بخش اعظمی از آثار با موضوع جبهه مقاومت و استکبارستیزی و مبارزه با رژیم صهیونیستی اسرائیل به نمایش درآمده است، گفت: بزرگترین گالری موزه هنرهای معاصر به آثار مربوط به غزه اختصاص داده شده است. آثاری که در این گالری به نمایش در آمد، آثار هنرمندان مطرح در حوزه مقاومت است که همین حضور، به نوعی جریان‌سازی است و انعکاس رسانه‌ای این اتفاق، به نحوی مقابله با رژیم صهیونیستی به حساب می‌آید.

۴ يك اتفاق مهم

حجت‌الاسلام والمسلمین محمد قمی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی در حاشیه بازدید از این نمایشگاه گفت: در نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین آثار جذاب و اثرگذاری به نمایش درآمده‌اند، من با کاریکاتور آشنا هستم و در نمایشگاه‌های کاریکاتور زیادی برای بازدید شرکت می‌کنم، بسیاری از آثار را شاید پیش از این هم دیده بودم اما اینکه این اتفاق در موزه هنرهای معاصر و در روز ۱۳ آبان ماه و ایام ظلم بزرگ به مردم غزه توسط هنرمندانی بزرگ رخ داده، اتفاق مهمی است که باید پردازش رسانه‌ای موثر داشته باشد و فکر می‌کنم فریاد مردم دنیا که به زبان هنر و قلم هنرمندان به تصویر کشیده شده و در فضای موزه تجمع شده، می‌تواند تأثیرات بین‌المللی خوبی داشته باشد.

ابتکار خراسان شمالی در انتشار آثار کاریکاتوریست‌های ۲۲ کشور

۴۸ اثر از ۳۳ هنرمند در خراسان شمالی به نمایش گذاشته شد. مسئول خانه کارتون و کاریکاتور حوزه هنری خراسان شمالی گفت: در حرکتی خودجوش و داوطلبانه هنرمندانی از کشورهای لیبی، برزیل، مصر، عربستان، سوئد، بحرین، بلژیک، صربستان، فلسطین، اردن و لهستان اقدام به خلق آثار با موضوع جنایات رژیم صهیونیستی نموده‌اند. از طریق تعامل با این هنرمندان ۳۴ اثر دریافت شد و برای اولین بار و با اجازه از صاحبان اثر و همچنین با هدف حمایت از مردم غزه، این آثار در فضای مجازی انتشار یافت. عباس ناصری کارتون‌بست بین‌المللی ضمن ابراز همدردی با مردم ستمدیده غزه درباره جمع‌آوری آثار کاریکاتور با محوریت حمله رژیم جعلی اسرائیل به غزه گفت: رژیم غاصب اسرائیل با حمله به غزه بار دیگر عدم تعهد به حقوق بشر و قساوت و سنگدلی خود را به نمایش گذاشت.

ناصری با اشاره به اینکه زبان هنر زبانی قابل درک و ملموس برای همه اقشار جامعه است و می‌تواند با زبانی گویا حس هنرمند را انتقال دهد، خاطر نشان کرد: برخی از هنرمندان در سراسر دنیا فارغ از دین و مذهب نسبت به این واقعه اسفبار احساس مسولیت دارند و با زبان هنر دست به خلق اثر می‌زنند تا گوشه‌ای از این جنایات را به تصویر بکشند. رئیس حوزه هنری استان خراسان شمالی هم هنر را زبانی مشترک بین همه انسان‌ها دانست و اظهار کرد: هنرمندان آگاه و هوشیار بار دیگر از این زبان مشترک برای نشان دادن بی‌عدالتی و نمایش رنج هم‌نوعان خود بهره بردند؛ ۴۸ اثر از ۳۳ هنرمند کاریکاتوریست و کارتون‌بست، از ۲۲ کشور، در واکنش به این عمل غیر انسانی و شنیع رژیم صهیونیستی و به نشانه اعتراض کشتار مردم غزه، دست به خلق اثر زدند.

اکرم صدیقی با اشاره به ماده ۱۹ کنوانسیون ژنو، با این مضمون که: بخش‌های پزشکی اعم از بیمارستان یا واحد خدمات درمانی سیار تحت هیچ شرایطی نبایستی مورد حمله قرار گیرند و مناطق امن محسوب می‌شوند؛ گفت: در شرایط کنونی غزه، بیگناهی و بی‌پناهی ساکنان به خصوص کودکان مظلوم و معصوم غزه بر کسی پوشیده نیست. وی با اشاره به اینکه این آثار به همت عباس ناصری، مسئول خانه کاریکاتور حوزه هنری خراسان شمالی جمع‌آوری شده است، خاطر نشان کرد: با تعامل و ارتباط با صاحبان آثار و هنرمندان، آثار هنری خلق شده، که برای اولین بار تولید و به نمایش گذاشته می‌شود، گردآوری شده است. این آثار ارزشمند در کتابی با عنوان «بیمارستان منطقه جنگی نیست» منتشر می‌شود.

محمد مهدی اسماعیلی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در بازدید از نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین با اشاره به دو سفری که در دولت سیزدهم به آمریکای لاتین داشته اظهار کرد: از نزدیک دیده‌ام که به شدت استقبال از موضوع مقاومت، مبارزه با استعمار و آمریکا بالاست چرا که در آمریکای لاتین، استعمار کارنامه بسیار سیاهی دارد و یک نسل کشی تاریخی در اوایل قرن ۱۶ که استعمار وارد این منطقه شده، رخ داده و همین کارنامه ننگین در دهه‌های اخیر هم تکرار شده و به همین دلیل جریان هنری در این زمینه در آمریکای لاتین ایجاد شده است.

از دیگر چهره‌های برجسته فرهنگی و هنری که ضمن بازدید از این نمایشگاه، آثار ارائه شده در نمایشگاه کارتون و کاریکاتور آمریکای لاتین را تحسین کردند می‌توان به مرتضی سرهنگی، پژوهشگر ادبیات پایداری و از مدیران سابق حوزه هنری و زینب سلیمانی فرزند سردار شهید حاج قاسم سلیمانی اشاره کرد.

اگر اسرائیل نبود

دنیای مردم غزه بدون رژیم صهیونیستی قطعاً جایی بهتر برای زندگی است. «اگر اسرائیل نبود» گزاره‌ای بود که معاونت رسانه و تولید محتوای تبیان در شبکه‌های اجتماعی آن را به جریان انداخت و با استقبال مردم روبرو شد و هشتگ آن از جمله محبوب‌ترین هشتگ‌ها در میان کاربران فارسی زبان بارها به تکرار رسید. در روزهای بعد از طوفان الاقصی، تبیان از فعال‌ترین رسانه‌هایی بود که به این حمله واکنش نشان داد. این موسسه از سبک کاغذ و تار، زوم بی نهایت، کمیک موشن، پوستر و تصویر سازی و... در تولیدات خود کمک گرفت و تولیداتی به پنج زبان اسپانیایی، عربی، عبری، چینی و انگلیسی انتشار داد. رسانه‌های داخلی و فعالان رسانه‌ای خارج از ایران از آن استقبال کردند. جکسون هینکل یکی از آن فعالان رسانه‌ای آمریکایی است که در حساب توییتری خود با ۲ میلیون دنبال کننده، مواضع ضد صهیونیستی خود را اعلام کرد و بارها از این تولیدات برای نشان دادن خشم خود استفاده کرد.

ارتباط کوکاکولا با صهیونیست‌ها

در مدت جنگ غزه کمپین جهانی تحریم کالاهای مرتبط با رژیم صهیونیستی به راه افتاد. این موج به ایران هم رسید. به دنبال حمایت مالی برند کوکاکولا از رژیم صهیونیستی و با طرح سوالی جهانی از هواداران کوکاکولا مبنی بر اینکه «آیا شما یک فلسطینی را کشته‌اید؟» تبیان هم به سراغ شرکت خوشگوار رفت تا ارتباط این شرکت با کوکالا را مشخص کند. طبق گزارشی که در گذشته وال استریت ژورنال منتشر کرده بود مشخص شد که شرکت خوشگوار مواد اولیه خود را از نمایندگی ایرلندی خریداری کرده است.

گزارشی از فعالیت‌های موسسه فرهنگی تبیان و مرکز هنری رسانه‌ای نهضت در روزهای خونین غزه

شرف همپاست با درد فلسطین

مینا دهقان | با شروع طوفان الاقصی و روزهایی که غزه غرق در خون و آتش بود، مسلمانان و آزادیخواهان دنیا با هر توان و در هر جایگاهی تلاش کردند هم‌نوا با مردم داغ‌دیده غزه شوند و تاجایی که در توان دارند، بخشی از مظلومیت مردم فلسطین اشغالی را بیان کنند. مرکز هنری و رسانه‌ای نهضت و همچنین موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان به عنوان زیرمجموعه‌های سازمان تبلیغات اسلامی هم در این مدت از همه ظرفیت خود برای تولید محتوا در تبیین مظلومیت مردم فلسطین و ظلم‌ستیزی مردم کشورمان استفاده کردند؛ از تولید موزیک ویدئو گرفته تا پوشش رسانه‌ای پویش میلیونی. آنچه به عنوان آمادگی مبارزه با رژیم صهیونیستی انعکاس بین‌المللی یافت و تصویرسازی‌های متعدد درباره جنگ در غزه، گوشه‌ای از فعالیت‌های نهضت و تبیان محسوب می‌شوند.

«سمفونی کشتگان»

در میدان فلسطین به صدا درآمد

در یک روز پاییزی وسط آبان میدان فلسطین در سکوت سنگینی فرورفت؛ میدان از چهارگوشه بسته بود چون کف میدان فلسطین را از حجم‌هایی کفن‌پیچ‌شده پر کرده بودند؛ درست به تعداد کودکانی که پس از حمله اخیر رژیم صهیونیستی به غزه به شهادت رسیدند. این فضای سنگین که تأثر عابران را در پی داشت و این صحنه دلخراش برای موزیک ویدئوی «سمفونی کشتگان» چیده شده بود که در حمایت از کودکان غزه ساخته می‌شود. این موزیک ویدئو به همت مرکز هنری رسانه‌ای نهضت و با مشارکت سازمان هنری رسانه‌ای اوج تولید شده و هشتم نور خواننده مشهور عرب و احسان یاسین آن را اجرا کرده‌اند که به زودی منتشر می‌شود.

جنایت در ۷ روز

اینفوگرافی قالب دیگری است که تبیان از آن برای ارائه محتوایی حاوی اطلاعات از شرایط جنگ و مقاومت استفاده کرد. برای مثال در یکی از این داده‌نماها که با عنوان «شیشه عمر رژیم صهیونیستی» منتشر شد، اطلاعاتی از حساس‌ترین نقاط استراتژیک اسرائیل آمده بود که حمله به آنها این رژیم را فلج خواهد کرد. «جنایت در ۷ روز» عنوان دیگری بود که به صورت اینفوگرافی منتشر شد و حاوی آماری از ویرانی‌هایی می‌شد که تنها هفت روز بعد از آغاز جنگ رژیم صهیونیستی بر سر مردم غزه آورده بود.

«مثلا جنگ نیست» عنوان يك موزيك ويدئو بود که در روزهای جنگ در غزه تولید شد. این موزیک ویدئو شعری از محمد اسداللهی دارد و با صدای رضا هلالی اجرا شد. «مثلا جنگ نیست» تولید مرکز هنری رسانه ای نهضت است که در دورهمی دلارام، دورهمی بانوان و دختران تهران در مصلی در ۲۶ آبان رونمایی شد.

موزیک ویدئو با صدای رضا هلالی

موش قاتل

مهمترین سوژه‌ای که تبیان در بخش روزنما به آن پرداخت، کمک دومیلیون دلاری کمپانی والت دیزنی خالق شخصیت میکی موس به رژیم صهیونیستی بود. خبر عجیبی که دست به دست چرخید و آب سردی بود بر تن مردمی که والت دیزنی را شادی‌بخش کودکان می‌دانستند. این کمپانی که در تولید فیلم و انیمیشن زبانزد است برای فروریختن بمب و موشک بر سر کودکان غزه به رژیم صهیونیستی دست یاری داد.

حمزة مصطفی أبو توهة
@HamzaAbuToha

خرجت من البيت لقضاء بعض الحوائج، رجعت إلى البيت فلم أجده، بيتنا المكون من أربعة طوابق وأدوار شوي بالأرض.

صدای غزه

محتوای صدای غزه، توییتهای مردم غزه در شرایط بمباران و زیر آوار بود که ترجمه می‌شد. در یکی از توییتهایی که انتشار یافت، کاربری با نام حمزه مصطفی ابو توهه در حساب توییتر خود نوشت: «برای انجام کاری از خونه بیرون زدم. وقتی برگشتم دیگه پیداش نکردم. خونه چهار طبقه ما با خاک یکسان شده بود». این توییتهای در فضاهای عمومی و شهری مانند مترو نیز نصب شد.

ابر قهرمانان کوچک

تصویرسازی‌ها و پوسترها نیز زبان گویایی داشتند و به زیبایی مقاومت مردم غزه را بیان کردند که تعدادشان هم کم نبود. برای مثال پوستری که نامش «ابر قهرمان کوچک» بود توانست تمام قهرمانان دنیای مارول از مرد عنکبوتی تا هالک و سوپرمن را در مقابل کودکی فلسطینی به تصویر بکشد در حالی که همه آنها به احترام کودکی که با دستان خالی اما تمام قد مقابل ستمگران ایستاده است، سر تعظیم فرود آورده‌اند.

دوربین تبیان

نخستین اجتماع بزرگ حافظان قرآن کریم استان تهران

تاریخ طوفان الاقصی را از یاد نخواهد برد

امیرمحمد غفاری | نخستین اجتماع بزرگ حافظان قرآن کریم استان تهران عصر روز جمعه ۱۹ آبان با حضور بیش از پنج هزار حافظ یک جزء تا حفظ کل و به همت سازمان دارالقرآن الکریم و با حضور حجت الاسلام محمد قمی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی فرمانده کل سپاه پاسداران، حجت الاسلام محمد حاج ابوالقاسم دولابی نماینده رییس جمهوری در امور روحانیت و برخی چهره‌های سرشناس قرآنی در مصلاي تهران برگزار شد.

صدها حافظ قرآن کریم از سراسر استان تهران خود را به مصلاي تهران رسانده بودند تا در حضور مهمانان ویژه و اساتید، با هم دیدار و هم نشینی داشته باشند.

در میان جمعیت هر سنی به چشم می‌خورد، از کودک ۷ ساله تا پیرمرد ۷۰ ساله؛ برخی تازه قدم به مسیر حفظ قرآن گذاشته بودند و برخی دیگر پیشکشوت قرآنی محسوب می‌شدند.

اساتید بزرگ قرآنی مانند استاد شهریار پرهیزکار، استاد احمد ابوالقاسمی و استاد محمدحسین طباطبایی هم حضور داشتند؛ حجت الاسلام غلامرضا قاسمیان و حجت الاسلام محمد حاج ابوالقاسم دولابی نماینده رییس جمهور در امور روحانیت هم در بین حاضران دیده می‌شدند. حجت الاسلام محمد قمی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی و حسین سلامی فرمانده سپاه پاسداران، مهمانان ویژه این مراسم بودند. همگی طرفدار حق بودند و با شعار «نحن قادمون» و چفیه های مقاومت، آمده بودند تا از حقانیت قدس و

مظلومیت مردم فلسطین دفاع کنند و پیروزی امت مسلمان را با امید به وعده های الهی از بر بودند. اکثرا خانواده هایی بودند که تمام اعضای آنها حافظ کلام وحی بودند؛ در این میان خانواده هایی هم بودند که با فرزندان و نوه های خود آمده و همگی حافظ کتاب آسمانی بودند.

۴ | سرانجام این نبرد پیروزی بزرگ است

سردار سرلشکر پاسدار حسین سلامی در نخستین اجتماع بزرگ حافظان قرآن کریم سخنانی گفت که بخشی از آن چنین بود؛

■ در کرانه باریک غزه، رژیم صهیونیستی از تمام ابزارهای اطلاعاتی خود بهره برد و شرایط را به گونه‌ای تنظیم کرد که حتی یک موجود کوچک هم نمی‌توانست از دید اطلاعاتی اسرائیلی‌ها عبور کند. با همه این‌ها، هنوز معمای عبور غافلگیرانه فلسطینی‌ها از تمامی موانع، خاکریزها و موانع اطلاعاتی نامشخص است و شاید روزی روشن شود.

■ قرآن نصرت مؤمنان را در آیه‌ای نوید داده اما

آیات قرآن برای یک مورد نیست و نشانه‌های حقانیت یک جریان هستند و همین یک آیه کافی است که نصرت الهی با جوانان فلسطینی تا پایان این مساله همراه است.

■ ظاهرا اسرائیلی‌ها با آتش پرچم غلبه نظامی دارند اما این ظاهر مساله است. ما شاهد شهادت فلسطینی‌ها اعم از زن و کودک هستیم اما آشفتگی سیاسی و ابهام نسبت به آینده، قلب اسرائیلی‌ها را به درد آورده است. کثرت و برتری قدرت فیزیکی در اسلام عامل پیروزی نیست. خداوند قلت را برای مسلمانان می‌پذیرد اما ذلت را نمی‌پسندد. در جنگ بدر با آنکه مسلمانان در قلت و دشمن در برتری بود، اما نصرت با مسلمانان بود. خداوند نصرت مؤمنان را بر خود واجب کرده است.

■ می‌دانیم و ایمان داریم که سرانجام این نبرد پیروزی بزرگ است. وقتی مردم غزه پیروز شوند در واقع انسان‌های بی‌دفاع توانسته‌اند بر امپراتوری‌های قدرت پیروز شوند و این به نام ایمان ثبت می‌شود. طوفان الاقصی

**استاد پرهیزکار
با اشاره به
جمعیت قرآنی
حاضر در
مصلاي، گفت:
این جمعیت با
یک فراخوان
مسئولین
باید قدر این
جمعیت و
احساسات را
بدانند**

نشست و هم صحبتی اساتید بزرگ قرآنی، شهریار پرهیزکار، حجت الاسلام محمد حسین طباطبایی و محمد مهدی بحر العلوم از دیگر رویدادهای این تجمع چند ساعته در مصلی تهران بود. استاد بحر العلوم با اشاره به فرمایشات مقام معظم رهبر انقلاب مبنی بر تربیت ۱۰ میلیون حافظ قرآن گفت: قطعا با انگیزه های مردم، این امر محقق خواهد شد؛ هر کس باید از توان و ظرفیت خود در تبیین مفاهیم قرآنی استفاده کند و در این میان، از مسئولیت مسئولان هم نباید بگذریم. استاد پرهیزکار هم با اشاره به جمعیت قرآنی حاضر در مصلی، گفت: این جمعیت با یک فراخوان مسئولین باید قدر این جمعیت و احساسات را بدانند. تجمع حافظان قرآنی مهمانی هم از طرف دولت داشت؛ محمد حاج ابوالقاسم دولابی، نماینده مجلس خبرگان و نماینده ویژه رئیس جمهور در امور روحانیت از دیگر افرادی بود که در این دورهمی حاضر بود؛ دولابی در این مراسم با اشاره به مقاومت مردم فلسطین و نقش قرآن در این مقاومت گفت: جلوه های قرآن را که چگونه به انسان ها حیات می بخشد در فلسطین را مشاهده می کنید می بینید مردم فلسطین با وجود این که شهید و زخمی دادند، قرآن آنها را زنده نگه داشته است.

مسئولان قدر این جمعیت را بدانند

پیروزی است که هرگز تاریخ از یاد نمی برد تا نشان دهد که قدرت ایمان حقیقی چگونه می تواند بر شمشیر پیروز شود.

■ رژیم صهیونیستی نمی تواند به بقای خود ادامه دهد و با این همه قساوت و دشمنی در میان دریایی از دشمنان صاحب اراده دوام بیاورد، البته ساختمان های بزرگ و تجاری مانند آمریکا در حال فروپاشی هستند و به وقت فروپاشی خطرناک تر می شوند. دکترین های صهیونیسم فروپاشیده و تأمین امنیت داخلی و ظرفیت بازدارندگی اسرائیل از بین رفته است و آمریکا نمی تواند این رژیم را نجات دهد.

■ این اجتماع حافظان قرآن کریم برگزار شد تا قلب های ما و جوانان ما با مردم فلسطین پیوند عمیقی بخورد. خوشحالم جوانانی را می بینم که تجلی آیات الهی هستند. جوانانی که پسران آنها سیمای مردانه قرآن و دخترانشان تجسم سیمای زنانه قرآن هستند. این یک افتخار و سعادت جوان است که خود را به آیات الهی زینت می بخشد.

معرفی کتاب‌هایی از خانواده نشر سازمان تبلیغات اسلامی درباره غزه و فلسطین

مقاومت به روایت یارمهربان

در این روزها مظلومیت غزه و فلسطین، اصلی‌ترین خبر رسانه‌های دنیا شده و جنایت‌های وحشیانه صهیونیست‌ها حتی بی‌تفاوت‌ترین افراد را بی‌تاب کرده است. در این شرایط بسیاری هستند که می‌خواهند به ریشه‌یابی این ماجرا بپردازند و درباره تاریخ این غصب سرزمین و ستم گسترده‌ای که صورت گرفته بیشتر بدانند. کتاب بهترین منبع برای درک بهتر وضعیتی است که رژیم اشغالگر قدس برای مردم فلسطین ایجاد کرده و کندوکاوی است که نشان می‌دهد مقاومت در برابر ظلم دشمن غاصب چگونه شکل گرفته است. خانواده نشر سازمان تبلیغات اسلامی به فراخور وظیفه ذاتی خود تاکنون آثار متعددی در این باره به زیر چاپ برده است که در این فرصت به مرور برخی از آنها پرداخته‌ایم.

انتشارات امیر کبیر

■ «برتری طلبی یهود» یکی از آثار ارزشمند امیر کبیر است که چاپ

سوم آن به زودی در بازار کتاب عرضه خواهد شد. این

کتاب را دیوید دوک نوشته و مصطفی حسامی در

سال ۱۳۹۱ آن را ترجمه کرده است. دوک در

این کتاب برتری طلبی قوم یهود را در طول

تاریخ تا ابتدای قرن ۲۱ به رشته تحریر

در آورده و نقش مخرب ایدئولوژی

صهیونیسم را در جنبش‌ها و نهادهای

مرتبط با این قوم بررسی می‌کند.

■ «آسمان گریست» اثر تونی کلیفتون

و ترجمه کاظم چایچیان عنوان دیگری

از انتشارات امیر کبیر است که چاپ

مجدد آن به زودی روانه بازار کتاب می‌شود.

این کتاب روایتی مستندگونه براساس عکس‌های

به جامانده از بمباران شهر بیروت در سال ۱۹۸۲

است که به شکل بی‌رحمانه‌ای مدارس و

بیمارستان‌های این شهر توسط اسرائیل

بمباران شد و ده‌ها هزار غیرنظامی در

این جنایت جان باختند. در روزهایی

که صهیونیست‌ها بیمارستان‌های

غزه را زیر آتش گرفته‌اند و به کودکان

و نوزادان هم رحم نمی‌کنند، این

کتاب نشان می‌دهد این جنس

وحشی‌گری برای اسرائیل

موضوعی تازه نیست.

■ «رعد و برق از میان ابرها»

روایتی است از زندگی نامه عزالدین قسام که اهل

سوریه است و از رهبران ضد صهیونیستی در قرن

۱۹ و ۲۰ میلادی به شمار می‌آید؛ نامش بر مهم

ترین شاخه نظامی فلسطینیان نقش بسته است و

فلسطینیان از او با نام رهبر مجاهدین یاد می‌کنند.

«مارک سنگان» نویسنده کتاب «رعد و برق از میان

ابرها»، توانسته در این اثر تصویری شفاف و نزدیک از

این مبارز بزرگ جبهه مقاومت ارائه کند. این کتاب هم قرار است به زودی به چاپ برسد.

■ «خنده در فلسطین» یکی از دیگر از کتابهایی است

که در این انتشارات چاپ می‌شود. کریسولا

لیونیس در این کتاب مسیر تاریخی هنر

و فیلم را در فلسطین بررسی می‌کند.

او در این کتاب بررسی می‌کند که

چگونه وضعیت غم‌بار فلسطین موجب

گسترش حس شوخ‌طبعی در بین

مردم شده است و در واقع این حس

سلاحی است در پاسخ به عدم قطعیت

وضعیت سیاسی این کشور که فلسطینیان

از آن استفاده می‌کنند.

■ «بازگشت به حيفا» از جمله معروف‌ترین رمان‌ها

درباره فلسطین است. این کتاب را غسان کنفانی

یکی از مشهورترین نویسندگان و روزنامه

نگاران عرب در قرن بیستم نوشته است که

بیشتر آثار او در حوزه ادبیات داستانی

فلسطین است. این رمان زندگی یک

خانواده فلسطینی را به تصویر می‌کشد

که فرزندشان در خانه خوابیده و خود

در بیرون از منزل هستند. در این

هنگام اسرائیلی‌ها حمله می‌کنند

و منزل آن‌ها را مانند دیگر

خانه‌ها اشغال می‌کنند.

بعد از سال‌ها که اشغال مناطق

به پایان می‌رسد و مرزها گشوده می‌شوند، این

پدر و مادر به خانه پیشین خویش بازمی‌گردند

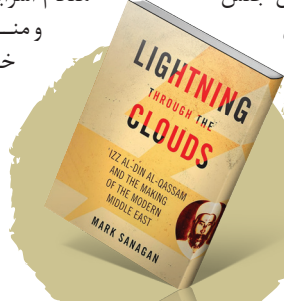
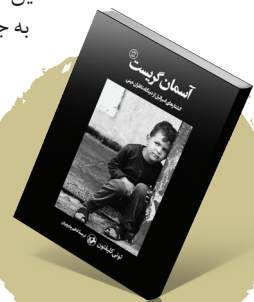
و متوجه می‌شوند که فرزندشان را همان یهودی

که خانه‌شان را اشغال کرده بود، بزرگ کرده و

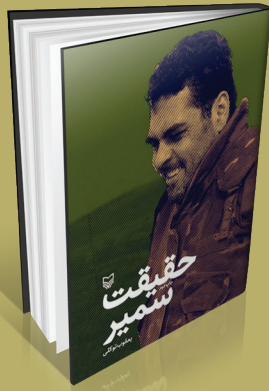
نخستین بار فرزندشان را در لباس سربازی یهودی

مشاهده می‌کنند. فیلم سینمایی «بازمانده» ساخته

سیف‌الله داد نیز برگرفته از این رمان بود.

مرور خاطرات سردار اسرا

■ «حقیقت سمیر» نوشته یعقوب توکلی یکی از کتابهای انتشارات سوره مهر است که خاطرات سمیر قنطار زندانی مشهور لبنانی الاصل و عضو سازمان آزادیبخش فلسطین را مرور می‌کند که ۳۳ سال اسیر زندان‌های رژیم صهیونیستی بود و به او لقب «سردار اسرا» را داده بودند. او در ۱۷ سالگی به همراه سه تن از اعضای گروه فلسطینی جبهه خلق برای آزادی فلسطین به منزل یک نظامی صهیونیست حمله کردند تا با ربودن او، هم‌قطاران خود را از زندان صهیونیست‌ها نجات دهند. اما این عملیات درست پیش نرفت و آنها با صهیونیست‌ها درگیر شدند که دو تن از همراهان او شهید شده و او زندانی شد. در بخشی از این کتاب آمده است: «هیچ کس نمی‌دانست که سمیر چه حوادثی را دیده، چه اتفاقاتی در زندان‌های اسرائیل بر سر او رفته و چقدر برای اسرائیل اهمیت داشته است و چرا سید حسن نصرالله که سمیر همیشه از او به نام سماحه القائد و یا سماحه سید یاد می‌کند، صریحاً و رسماً اعلام کرد: اگر ما از مزارع شبعاً و کفر شوباً بگذریم از سمیر قنطار نمی‌گذریم. حتی اگر شما بگویید که او یک مارکیست است.»

سمیر قنطار سال ۱۳۸۷ به ایران سفر کرد. هنگامی که قرار شد یعقوب توکلی نویسنده کتاب با سمیر سامی قنطار درباره سرگذشت چند دهه زندان او در اسرائیل به گفت‌وگو بنشینند، هم سمیر قنطار و هم بقیه دوستانش تصور می‌کردند که خبرنگاری آمده و می‌خواهد ساعتی گفت‌وگو کند و تمام شود. امانویسنده در همان آغاز به سمیر یادآور شد که در جوانی کتاب گزارش محاکمات نلسون ماندلا رهبر فقید مبارزات آفریقای جنوبی را که مطالعه کرده و همچنان صبر و استقامت ماندلا در ذهن و جانش زنده است - هرچند آن موقع که او کتاب را خوانده ماندلا زندانی بود و الان که این متن را می‌نویسد ماندلا در قید حیات نیست - به سمیر یادآور شد که در صورت حوصله در گفت‌وگو سرگذشت بسیار عجیب او می‌تواند برای تاریخ و جهانیان ماندگار باشد. فرآیند سؤالات و مباحثه به گونه‌ای پییده شد که خواننده در روند زمان قرار گیرد سمیر قنطار با حافظه بسیار دقیق با نظامی منطقی به این سؤالات جواب داد و روند تدوین نیز بر همین اساس شکل گرفت.

این اثر با کتاب «قضتی» نوشته حسان الزین تفاوت‌های اساسی دارد و نویسنده تلاش کرده است که حوادث جدی سیاسی و نظامی فلسطین و لبنان و تحولات آن را علاوه بر مسائل خاص خود سمیر قنطار مورد توجه قرار دهد که این مجموعه حاصل بیش از ۵۰ جلسه مصاحبه نویسنده با سمیر قنطار است.

نشر بین الملل

کتاب «رسته سنگ اندازان» نوشته علی اکبر والایی با موضوع نقش نوجوانان فلسطینی در انتفاضه، در ۱۲۸ صفحه با شمارگان ۱۰۰۰ نسخه به تازگی توسط شرکت چاپ و نشر بین الملل منتشر و راهی بازار نشر شده است.

شکل‌گیری مجموعه داستان رسته سنگ اندازان در میان دهه ۶۰ اتفاق افتاد. سالهایی که کشور با یک دشمن خارجی دست و پنجه نرم می‌کرد و در این شرایط مبارزه و مقاومت مردم فلسطین هم در اذهان مردم نمونه خوبی از مقاومت در برابر دشمن بود. آن سالها مستندی با موضوع جنایات صهیونیسم در «دیر یاسین» و «کفر قاسم» در شبکه‌های سراسری تلویزیون نمایش داده شد که جرعه نوشتن رسته سنگ اندازان را در ذهن نویسنده زد. این کتاب روایت‌هایی از نقش نوجوانان فلسطینی در مبارزه با رژیم صهیونیستی است. این مجموعه داستان در همان سالهای دهه شصت در برنامه «قصه ظهر جمعه» از رادیو پخش شد و مورد استقبال قرار گرفت. این کتاب ویرایش همان داستانهاست که در حال حاضر در بازار موجود است.

حاد

نشر صاد

«شنبه عزیز» تنها رمانی است که انتشارات صاد با موضوع مقاومت مردم فلسطین روانه بازار کرده است. این کتاب را مطهره شیرانی در ۲۰۷ صفحه نوشته است. رحیم پسر جوانی است که در یک شهر کوچک زندگی می‌کند و درگیر ماجرای عجیبی شده است. داستان با گفت‌وگوی رحیم با اسبش نسیم آغاز می‌شود. تن رحیم خونی است. وقتی خودش را می‌شوید و به شهر می‌رود، شهربانی جسد یک نفر را پیدا کرده است. رحیم چه ربطی به جنازه چاقوخورده وسط شهر دارد؟

سوره مهر

«یادداشت‌های پای پنجره» درباره فلسطین تحت اشغال و رژیم صهیونیستی اثری است از کوروش علیانی که در سال ۹۲ در انتشارات سوره مهر به چاپ رسیده است. این کتاب حکایتی مستند از تحولات غزه و فلسطین و اخبار مهم است که نویسنده آن را به شکل یادداشت درآورده است. علیانی برای نوشتن این یادداشت‌ها بیشتر از ۱۰ سال هر روز، اخبار فلسطین را دنبال و همچنین روزنامه‌های رژیم صهیونیستی را مرور می‌کرد تا به این نکته برسد که اگر «مرگ بر اسرائیل» می‌گوییم باید بدانیم دقیقاً از چه چیزی صحبت می‌کنیم و آن موقع که شناختیم دقیق‌تر پای حرفمان بایستیم.

کنسرت نمایش «کلنل»
جدی‌ترین ورود حوزه هنری
به هنرهای نمایشی بود

فربان سرم پهلوی

گشتی در مجموعه «کارستان بهارستان»

يك خانه امن برای هنرمندان

یکی از بزرگترین دغدغه‌ها و مشکلات هنرمندان برای فعالیت‌های هنری، امکانات، زیرساخت و همچنین مکانی برای تشکیل گروه‌های هنری و انجام فعالیت است؛ جایی که بتوانند در آن، کارشان را پیش ببرند یا نشست‌هایشان را برگزار کنند. همین کمبود فضا، گاهی به مشکلی بزرگ برای هنرمندان و گروه‌های فرهنگی تبدیل می‌شود. کارستان بهارستان، مجموعه‌ای زیر نظر حوزه هنری انقلاب اسلامی است که ۳۰ آبان ماه در خیابان بهارستان تهران افتتاح شد و به دلیل جانمایی آن، نام «کارستان بهارستان» را به خود گرفت. کارستان همان جایی است که امکانات و زیرساخت‌های لازم برای فعالیت‌های هنری و فرهنگی را در اختیار هنرمندانی که به دنبال کار هنری هستند و خط فکری‌شان با این مجموعه همسو است، قرار می‌دهد. این مجموعه در راستای مأموریت حوزه هنری ایجاد شده و بستری برای شبکه‌سازی، شکل‌گیری و رشد هسته‌های فرهنگی هنری را فراهم کند؛ اولویت کارستان در سال اول فعالیت، حوزه کودک و نوجوان است. برای آشنایی بیشتر با این مرکز سراغ سیدامیرحسین چاوشی مدیرعامل مجموعه «کارستان بهارستان» رفتیم؛ آنچه می‌خوانید توضیحات اوست درباره این مرکز.

کارستان بهارستان یک زیرساخت بزرگ برای میزبانی از هنرمندان و گروه‌های فرهنگ‌بنیان، خلاق، نوآور و دغدغه‌مند است که در نظر دارد اجزای مهم و بازیگران کوچک و بزرگ فعال در عرصه فرهنگ را گرد هم بیاورد و با استفاده از زیرساخت‌های عمومی و تخصصی خود و همچنین شبکه‌سازی و هم‌افزایی بین افراد و تیم‌های مستقر، باعث ارتقای کمی و کیفی تولیدات فرهنگی و هنری فاخر و ناظر به مسائل روز کشور شود.

ایده اصلی برای طراحی و راه‌اندازی این مجموعه حاصل دغدغه‌های متعدد و نشأت گرفته از تجربه زیسته هسته اصلی کارستان بهارستان در زیست بوم نوآوری کشور و همچنین تجربیات ارزشمند حوزه هنری به‌عنوان یکی از بزرگترین نقش‌آفرینان فرهنگ و هنر کشور بود. در فاز مطالعاتی مسائل متعددی احصا شد و در پاسخ به این مسائل و نیازها، کارستان بهارستان طراحی و راه‌اندازی شد.

به‌طور مثال یکی از دغدغه‌هایی که ما داشتیم کاهش مشکلات و نگرانی‌های غیر محتوایی تیم‌های مولد بود. یکی از آرمان‌های کارستان بهارستان این است که هنرمندان بتوانند در اینجا فقط به محتوای تولیدشان فکر کنند و دغدغه مسائل حاشیه‌ای از جمله فضای

کار، تجهیزات تولید، منابع انسانی، معضلات حقوقی و غیره را نداشته باشند و همه این نیازها به صورت منسجم در این فضا برطرف شود.

کارستان بهارستان زیرساخت‌های متعدد، متنوع و قدرتمندی برای تولید محصول و ارائه خدمات فرهنگی – هنری دارد که می‌تواند به کمک هنرمندان و تولیدکنندگان بیاید. در پایین‌ترین لایه ما فضای استقرار افراد و گروه‌ها را در قالب فضای کار اشتراکی و اختصاصی و همچنین اتاق‌های اداری تأمین می‌کنیم. در کنار این فضای استقرار، فضاهای تخصصی و عمومی متعددی نیز قرار دارد. فضاهای تخصصی ما شامل کارگاه طراحی و ساخت، استودیوی تصویربرداری و پخش زنده، سالن‌های سینماتک، استودیوی صوت و موسیقی، پلاتو، بلک باکس و... و همچنین فضاهای عمومی از جمله کافه، غذاخوری، فضای استراحت، حسینه، فضای برگزاری رویداد، نمایشگاه و... است که البته بخشی از فضاهای تخصصی در فاز دوم به بهره‌برداری خواهند رسید.

چرا کارستان؟

ما در انتخاب نام این مجموعه نکاتی داشتیم که منجر به انتخاب این عنوان شد. شاید در

نگاه اول ما از لحاظ معماری، چینش فضا و امکانات شبیه خیلی از فضاهای نوآورانه از جمله: کارخانه‌های نوآوری، فضاهای کار اشتراکی، مراکز رشد، شتابنده‌ها و... باشیم اما از لحاظ عملکردی علی‌رغم تشابهاتی که با سایر فضاهای نوآوری داریم تفاوت‌های جدی و بنیادینی هم داریم. به همین دلیل هم بود که به جای عناوینی مثل کارخانه نوآوری، مرکز نوآوری و... از عبارت پردیس نوآوری فرهنگ و هنر استفاده کردیم. پردیس نوآوری به‌زعم ما محل اجتماع و گردمایی مجموعه‌های خلاق و نوآور خواهد بود. وجود چنین زیرساخت‌های متنوع نوآورانه در این وسعت تا به حال ایجاد نشده و از این جهت کارستان بهارستان بزرگترین پردیس نوآوری فرهنگ و هنر محسوب می‌شود. از همه افراد و گروه‌های فرهنگی و هنری دغدغه‌مند و مولد محتوا، به خصوص فعالین حوزه کودک و نوجوان دعوت می‌کنم که به کارستان بهارستان بپیوندند.

یکی از آرمان‌های کارستان بهارستان این است که هنرمندان بتوانند در اینجا فقط به محتوای تولیدشان فکر کنند و دغدغه مسائل حاشیه‌ای از جمله فضای کار و همه این نیازها به صورت منسجم در این فضا برطرف شود

چشم‌انداز کارستان

کارستان بهارستان محل رفت و آمد هنرمندان برجسته، مسئولان فرهنگی و سفارش‌دهندگان بزرگ داخلی و بین‌الملل است که هر کدام از این ارتباطات به چشم

نوآوری‌ها به اثرگذاری برسد

■ **حجت الاسلام محمد قمی**
رئیس سازمان تبلیغات اسلامی

برای این مردم و ملتی که مشخصه و ویژگی معتبر بودنشان در طول تاریخ غنی فرهنگی‌شان است، یکی از نشانه‌های این فرهنگ غنی به سادگی خوش نشستن تحفظ اصول و ارکان فرهنگی‌شان با نوآوری و خلاقیت بوده است. حال بستری فراهم کرده‌اند تا قدری در حوزه فرهنگ به ویژه با اولویت کودک و نوجوان بتوان اتفاقات بزرگ را رقم زد. شاید وفادار ماندن به اصول و ارکان فرهنگی ما نه تنها با این نوآوری و خلاقیت منافاتی نداشته بلکه بتواند به آن کمک هم بکند و مفید واقع شود. امروز اگر مجموعه‌ای اینجا بالید و نسبت به احوال کودک غزه نتوانست خلاقیتی داشته باشد که بتواند صدای مظلوم ستمدیده باشد، به وظایف خود به درستی عمل نکرده است. امیدواریم نوآوری‌ها به اثرگذاری برسد.

نقش آفرینی در توسعه زیست‌بوم فرهنگی و هنری

■ **محمد مهدی دادمان**
رئیس حوزه هنری انقلاب اسلامی در
مراسم افتتاحیه کارستان

کارستان محیطی برای رشد و پذیرش هسته‌های فرهنگی و هنری است و به ایده محوری ما که در طرح تحول حوزه هنری پیش می‌بریم، کمک کند. کارستان باید خود را متعهد به نقش آفرینی در ساخت و توسعه زیست‌بوم فرهنگی و هنری بداند. این‌جا از نظر ما یک مرکز نوآوری با ویژگی‌های معمول که گفته می‌شود نیست؛ بلکه باید بستری باشد برای شبکه‌شدن تیم‌هایی که در آن‌ها چرخه تولید و مصرف تدارک دیده شده و پیوندی بین فعالان این حوزه برقرار شود.

کودک و نوجوان باید اصلی‌ترین نقطه تمرکز فعالان فرهنگی کشور باشد؛ نسل فردای ما بی‌پناه مورد تهاجم گسترده در لایه‌های فکری، فرهنگی، رسانه‌ای و سبک زندگی قرار گرفته و کمتر بایش تدبیر می‌شود. باید متناسب با نیاز آنها محصولاتی مناسب تدارک دیده شود. ما تلاش کردیم کودک و نوجوان را اولویت قرار دهیم و در زنجیره تولید محصول از حوزه کتاب تا فیلم و پویانمایی و سریال بر کمیت و کیفیت در این حوزه تاکید کنیم.

یک فرصت مناسب برای توسعه بازار تیم‌ها و افراد مستقر در این فضا خواهد بود. در واقع همه ساکنان کارستان بهارستان به تعبیری در یک نمایشگاه دائمی قرار دارند که می‌تواند فرصت‌های بی‌نظیری را برایشان خلق کند. فرصت‌هایی که بعضاً هر کدامشان می‌تواند سکوی پرتاب یک کسب و کار باشد. امیدواریم که تا سال آینده بتوانیم از فاز دوم کارستان بهارستان بهره‌برداری کنیم تا زنجیره خدماتمان برای تولید محصولات فرهنگی - هنری توسط هنرمندان تکمیل شود.

شاید برخی توقع داشته باشند که بخشی از فضای کارستان به آموزش‌های هنری اختصاص داده شود ولی ما برنامه‌ای برای آموزش به معنای ایجاد یک فضای مشخص به عنوان کلاس و محیط آکادمیک یا به عنوان یک برنامه آموزشی جامع و با سر فصل‌های مشخص نداریم؛ هرچند در طراحی کلان کارستان بهارستان تمهیداتی در نظر گرفته شده که رشد و پیشرفت افراد و گروه‌ها به صورت ارگانیک اتفاق می‌افتد. به طور مثال ما با مهندسی در جریان ورودی مجموعه در نظر داریم که در کنار تیم‌های بزرگ و حرفه‌ای، افراد آماتور و تیم‌های نوپا هم مستقر شوند و از همنشینی و تبادل اطلاعات با آن‌ها این رشد و پیشرفت اتفاق بیفتد.

چه گذشت بر سینمای ایران

مروری بر یک فصل
دیگر از سلسله
نشست‌های
سرگذشت
سینمای ایران

با وجود همه افت و خیزهایی که سینما در ایران پشت سر گذاشته، تماشای فیلم در سالن تاریخ سینما همچنان هیجان‌انگیز بوده و هنوز از تفریحات مهم در کشورمان محسوب می‌شود؛ اما برای کمتر کسی سوال می‌شود که در این چندین و چند سالی که سینما در ایران پا گرفته خصوصاً پس از پیروزی انقلاب اسلامی، چه بر سر این سالن‌های پرصندلی و اهالی آن‌ها رفته است؟ شنیدن سرگذشت پر فراز و نشیب صنعت سینما در حوالی این چهل و اندی سال، از زبان کسانی که این سال‌ها را در سینما زیسته‌اند و برای سینما جنگیده‌اند شنیدنی است. همین ایده باعث شد سلسله نشست‌هایی به همت سازمان سینمایی سوره برگزار شود. فصل پیشین این نشست‌ها در مهرماه برگزار شد و نیمه‌آبان ماه نیز سه نشست دیگر از فصل دوم «بر سینمای ایران چه گذشت» برپا بود. هادی فیروزمندی مدیر روابط عمومی سازمان سینمایی سوره نیز درباره برگزاری سلسله نشست‌های «بر سینمای ایران چه گذشت» توضیحاتی را ارائه کرد. گزیده‌ای از مهم‌ترین سخنان فیروزمندی و دیگر سینماگران را در ادامه می‌خوانید.

شباب اول
شنبه ۱۳ آبان
فریدون جیرانی، رسول
صدرعاملی، مهدی
فخیم‌زاده و مهدی
سجاده‌چی

عرصه می‌شد و در واقع وزرای ما آقایان انوار و بهشتی بودند.

■ مدیران از سال ۱۳۶۶ به مقوله ممنوع‌الکاری، درجه‌بندی فیلم‌ها و احوالات شخصی افراد ورود کردند. داوود رشیدی را سر فیلم کیومرث پوراحمد ممنوع‌الکار کردند. سینما از قانون و تحلیل کلی لطمه نخورد؛ ضربه اصلی سینما از افراد و سلاقی شخصی‌شان بود. هنوز هم سینمای ما گرفتار سینمای دهه ۶۰ است.

۴ فریدون جیرانی، فیلمساز

■ آقای لاریجانی تا دی‌ماه سال ۱۳۷۲ حضور داشت که آقایان بهشتی و انوار نیز با ایشان بودند. بعد از آقای لاریجانی، آقایان انوار و بهشتی هم ادامه ندادند. زیرا نمی‌توانستند با میرسلیم کنار بیایند در این مرحله مهدی فریدزاده به عنوان معاون سینمایی و سپس آقای خاکبازان به عنوان مسئول نظارت و ارزشیابی وارد عرصه کار شدند.

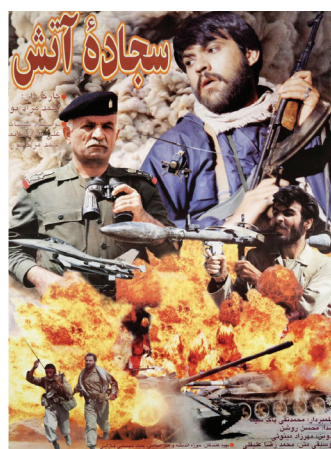
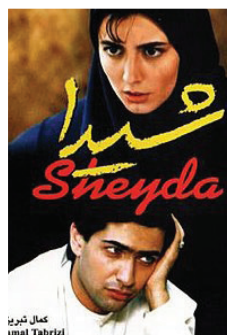
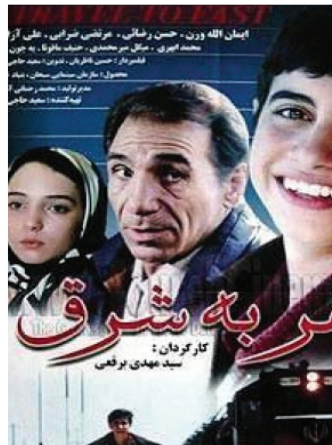
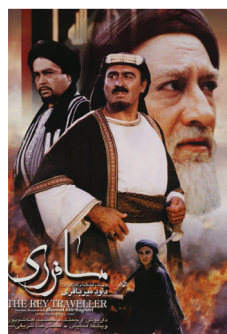
■ در جشنواره ۱۳۶۵ سینمای روشنفکری حرف اصلی را زد و مورد توجه

۴ مهدی فخیم‌زاده، بازیگر و کارگردان

■ بعد از اینکه برای فیلم‌برداری یکی از فیلم‌هایم به مسکو رفته بودم و به تهران بازگشتم که اواخر دوره آقای انوار هم بود، متوجه تغییر فضا شدم. چون فیلمی که در ارمنستان ساخته بودم را آنطور که انتظار می‌رفت واکاوی نکردند. ناگفته نماند قدرت آقایان انوار و بهشتی در اواخر دوره مسئولیتشان کمتر شده بود. همچنین در جلسات برگزار شده نقدهایی مطرح می‌شد که در دوره قدرت آن‌ها، هیچ فیلمسازی توانایی بازگو کردن آن را نداشت.

■ لاریجانی بعد از ساخت «تاواریش» وارد عرصه شد و به اصطلاح با سلام و صلوات آمد. ناگفته نماند که در دوره آقای انوار معتقد بودند که همه چیز را با زور می‌توان حل کرد. در آن زمان این جمله معروف بود که خاتمی که وزیر ارشاد است، هفت وزیر دارد که خودش معاون اول همه آن‌ها است! همه معاونان، مستقل از ایشان کار می‌کردند و هر تصمیمی که می‌گرفتند، خاتمی در آن دخالت نمی‌کرد. او فقط در زمان جشنواره فیلم فجر وارد

مدیران دهه ۶۰ قرار گرفت. «خانه دوست کجاست» عباس کیارستمی، «کلید» ابراهیم فروزش و اثری از ناصر تقوایی و... در ادامه این جریان روشنفکری در سال ۱۳۶۶ فیلم «شاید وقت دیگر» توسط بهرام بیضایی ساخته شد.

■ در سال ۱۳۶۵ ما فیلم «دستفروش» ساخته محسن مخملباف را داریم که به نظر من اولین فیلم تیره و سیاه از جامعه ایران است. محسن مخملباف بعد از آن فیلم «عروسی خوبان» را که فیلم بسیار تندی بود، ساخت. در همین دوره مرحوم داریوش مهرجویی فیلم «هامون» و مسعود کیمیایی فیلم «دندان مار» را ساخت. در هشتمین جشنواره فجر، فیلم‌ها همگی بسیار تند بودند. در این دوره جو علیه آقایان انوار و بهشتی زیاد شد. گروه هیأت هنرمندان مسلمان با مدیریت آقای کلهر، مخالف جو حاکم در آن دوره بودند. همچنین نیروهای سنتی به تصویر زن در سینمای ایران معترض شده بودند و این نکته در تاریخ سینمای ایران بسیار مهم است. از کاراکتر «عصمت» در فیلم «گل‌های داوودی» بود که تصویر زن سنتی در سینمای ایران تغییر کرد.

■ در نهایت مخالفان توانستند آقای خاتمی را وادار به استعفا در خرداد ۱۳۷۱ کنند. در دولت دوم هاشمی رفسنجانی محافظه کاران توانستند عرصه اقتصاد و فرهنگ دست بگیرند.

۴) مهدی سجاده‌چی، فیلمنامه‌نویس

■ آمدن ایرج قادری را به نبرد آخرالزمان می‌توان تشبیه کرد؛ چراکه ایشان در آن زمان سمبل ابتذال تلقی می‌شد. طرف دیگر سینما انتظار داشتند یک شکل دیگر از سینما که با وجود آقایان بهشتی و انوار مغفول و مسدود شده بود؛ با وجود ایرج قادری جان بگیرد. این پروژه بسیار سنگینی بود.

■ آقایان بهشتی و انوار مانند شاخه نظامی ارتش جمهوری خواه ایرلند و شاخه سیاسی آن بودند. از نظر من آقای انوار آدم مهمی در این ماجرا نبود و مغز متفکر سینما، آقای بهشتی بود، اما ایشان به یک نیرو قهریه و به اصطلاح گازانبری نیاز داشت.

■ دورهمی واقعی سینماگران با آقای ضرغامی آغاز شد. غیر از خوش‌نیتی ضرغامی او خود را سنگر سینماگران ایران می‌دانست. واضح است که سنگر در برابر دشمن خارجی نیست. نفرت قبل از آقای ضرغامی از قدرت فاصله گرفته بودند؛ اما ایشان از همان قدرت استفاده کرد و با اطمینان نظرش را بیان می‌کرد.

۴) رسول صدر عاملی، کارگردان و تهیه‌کننده

■ در اسفند سال ۱۳۵۷ که فارابی و صداوسیما بی وجود نداشت. من با نصد هزار تومان فیلم «خون بارش» را به دلیل رفاقت‌م با امیر قوی‌دل ساختم. بعد از بازگشتم به فرانسه متوجه شدم «خون بارش» را بدون مجوز من در مساجد و تلویزیون پخش کرده‌اند. آن زمان لائبراتور ما تلویزیون بود و ۲۰۰ کپی از آن زده بودند.

■ بعد از بازگشتم به ایران با فریدون جیرانی تصمیم گرفتیم فیلم «رهایی» را بسازیم. ایده اولیه فیلم با خواندن نامه یک افسر عراقی به ایران برایمان شکل گرفت. «رهایی» اولین فیلم جدی دفاع مقدس سینمای ایران است که من در اوایل جنگ در سال ۱۳۶۱ ساختم.

■ محسن مخملباف در روزنامه اطلاعات درباره رهایی مقاله‌ای با عنوان «تر که بر تن خیس» نوشت و در آن حکم اعدام من را داد! چراکه فیلم ضدجنگ بود. آنها معتقد بودند که من با ساخت این فیلم تر که بر تن خانواده شهدا زده‌ام. این گروه از افراد تندرو که در آن دوره قدرت گرفته بودند، در واقع قصدشان نجات سینمای ایران بود، منتهی راهش را بلد نبودند. بعد از آن «گل‌های داوودی» را ساختم که در اولین جشنواره فیلم فجر به عوامل اصلی اش جز من جایزه دادند؛ من از همانجا مغضوب آقایان انوار و بهشتی شدم.

■ من با قاطعیت می‌گویم که اگر این تیم در اوایل پیروزی انقلاب آنقدر با عشق کار نمی‌کرد؛ سینمای ایران بدین شکل حفظ نمی‌شد.

شبه دوم
یکشنبه ۱۴ آبان
فریدون جیرانی،
ابوالحسن داوودی،
ناصر شفق و محمود
اربابی

شبه سوم
دوشنبه ۱۵ آبان
فریدون جیرانی، علیرضا
رئیسیان، سید محمد
حسینی، سید ضیا
هاشمی و اکبر حر

۴ علیرضا رئیسیان، کارگردان، فیلمنامه نویس و تهیه کننده

عیب بزرگی که تا همین امروز به گونه‌ای دیگر ادامه پیدا کرده این است که در حالی که سرمایه دولتی آنچنان به سینما تزریق نمی‌شود و حمایت‌ها جهت خاص و مشخصی پیدا کرده‌اند، ولی نظارت بر سینما همچنان وجود دارد.

در سال‌های اخیر یکسری فیلم‌ها با موضوعات خاص و ویژه ساخته می‌شود و تعدادی دیگر برای تجارت و گیشه. در حالی که بدنه اصلی سینمای ایران که میانه این دو گروه فیلم تعریف می‌شود، به شدت آسیب دیده و مهجور مانده است و همان باعث می‌شود که نتوانیم لفظ «سینما» را به معنای کامل آن به کار ببریم. ما در ایران امروز تنها دو گونه فیلم داریم و سینمایی نداریم! این موضوع به نفع سینما و فرهنگ عمومی کشور نیست.

درباره استقبال از فیلم‌های کم‌دیدی روی پرده سینما باید گفت ساخت فیلم‌های دیگر مقرون به صرفه نیست و سینمای ایران به معنای واقعی کلمه ورشکسته است. اینکه در هفت ماه گذشته هفتاد درصد فروش مربوط به دو فیلم و نزدیک ۴۰ فیلم اکران شده است و همه ضرر داده‌اند، یعنی اگر کسی بخواهد چنین آثاری بسازد، امکان ساخت و نمایش ندارد. فقدان بحث‌های نظری در سینمای ایران مساله جدی است.

۴ سید محمد حسینی بازبگر، نویسنده و کارگردان

برای ایران رقیبی مثل سینمای هند به لحاظ رقص و آواز روی پرده، مثل سینمای آمریکا به لحاظ فرم اروتیکی که داشت و مثل سینمای هنگ کنگ که بزن بزن داشت، به وجود آمد و سینمای ایران خواست ادای این سینماها را در آورد و دیگر خودش نبود و مخاطبی که به تماشای این فیلم‌ها می‌نشست این سینمای الگوبرداری شده را نمی‌شناخت. به همین دلیل از آن قهر کرد و متوجه داستان‌ها نشد.

یکی از ضعف‌های ما این است که نمی‌توانیم خودمان، خودمان را نقد کنیم. سینمای اجتماعی در این سال‌ها بسیار مطرح شده است؛ درست است که از فقر فیلم‌های زیادی تولید شده، اما کسی جرئت نمی‌کند از عامل بدبختی فقر فیلم بسازد؟

۴ محمود اربابی، کارگردان و فیلمنامه نویس

سینمای ایران قبل از انقلاب، یک سینمای بومی داخلی بود. بنا به دلایل مختلف عرضه خارجی و شناخت بین المللی از سینمای ایران وجود نداشت. قبل از انقلاب جشنواره تهران را داشتیم، اما به جای معرفی سینمای ایران به جهان بیشتر سینمای جهان به ایران معرفی می‌شد. این در حالی است که بعد از انقلاب برای معرفی سینمای ایران به جهان برنامه‌ریزی شد.

سال ۱۳۷۲ سال تعیین کننده‌ای برای سینمای ایران است چرا که تمام فشارهای درست و غلطی که برای حذف جریان سیاست‌گذاری‌های دهه ۶۰ وجود داشت، به نتیجه می‌رسد. آقایان انوار و بهشتی مجبور می‌شوند از سینما بروند. در این مرحله آقای لاریجانی از سینما به تلویزیون رفت و مدیران سینمایی را که از دید خودش دیدگاه‌های قابل دفاعی داشتند، به آنجا برد.

حوزه هنری در آن زمان با معاونت سینمایی تعارض و اختلاف داشت. معاونت سینمایی معتقد بود که حوزه هنری هم باید مانند بقیه باید مقررات را رعایت کند. ضمن اینکه حوزه هنری همه سینماها را تا قبل سال ۱۳۷۰ در اختیار گرفته بود. در پایان سال ۷۲ ناخودآگاه حوزه هنری به معاونت سینمایی نزدیک شد و اختلاف دیدگاه‌ها به نسبت قبل بسیار کم‌رنگ شده بود.

در سال ۱۳۷۲ مدرسه کارگاهی فیلمنامه‌نویسی حوزه هنری راه افتاد. در این مدرسه نزدیک به ۷۰ نفر از فیلمسازان، نویسندگان و کسانی که در سینما بودند، در این مدرسه حضور پیدا کردند از جمله مرتضی پورصمدی، فریدون جیرانی و...

سینمای ایران مسیر خودش را به شکلی که توانایی داشته است و شرایط به آن اجازه می‌دهد، ادامه داده و در این مسیر بعضاً موفق هم بوده است. اما متأسفانه هر جا سیاست در مدیریت فرهنگی کم آورده، به سینما فشار وارد کرده است.

۴ فریدون جیرانی، فیلمساز

تا قبل از صحبت امام خمینی (ره) در بهشت زهرا در محافل مذهبی رادیو، سینما و تلویزیون حرام بود. واژه سینمای اسلامی از ابتدای انقلاب به وجود آمد، اما شناختی نسبت به آن وجود نداشت و عده‌ای که مخالف بودند نمی‌دانستند با آن چه کنند. در میان گروه‌های مذهبی هم غیر از فدائیان اسلام که درباره سینمای مستند نظر داده بودند، هیچ گروه مذهبی درباره سینما نظر نداده بودند. به همین دلیل پس از صحبت امام (ره) بود که محافل مذهبی وارد سینما شدند.

۴ ابوالحسن داوودی، کارگردان و فیلمنامه نویس

فضای سینمای ایران از دوم خرداد به بعد نمایان تر شد. قبل از دوم خرداد ۱۳۷۶ سینمای ایران موضع سیاسی دقیقی نداشت. یعنی یک جریان روشنفکری در سینمای قبل از انقلاب داشتیم که تفکرش به جریان جدیدتر منتقل شده بود و جریان دیگری هم بود که با تفکر ایدئولوژیک دهه ۶۰ همراه بود، مانند هیأت اسلامی هنرمندان. این دو جریان در آن مقطع مقابل هم بودند.

از ۱۳۷۶ و قبل از شروع دوم خرداد، سینماگران به سمت سیاست رانده و سیاسی شدند. دلیل اصلی آن هم حضور آقای خاتمی بود که در زمان حضور در وزارت ارشاد هم ارتباطاتی با سینماگران و شکل‌نگاهی متفاوت به سینما داشت.

زمانی که مسئولیت خانه سینما برعهده من بود، جناح محافظه کار و اصلاح طلب بعد از جریان دوم خرداد شوکه شده بودند و تا مدتی فعالیت طرف مقابل کاملاً متوقف شد. این دورانی بود که ما توانستیم در خانه سینما بیشترین میزان فعالیت فکری و تحقیقی را برقرار کنیم و از آن، برنامه بیرون بیاوریم، اما متأسفانه بعد از غالب شدن یکسری جریان‌ها، این اتفاقات به خوبی پیش نرفت.

سینما از سال ۷۲ به بعد که وارد مرحله توجه به بخش خصوصی شد تبدیل به سینمای گنجشک روزی شد. اینکه بواسطه دو سه پروژه سینمای ایران را مه‌لار کنیم و بقیه را رها کنیم، منجر به رونق سینما نمی‌شود. این نگاه وقتی وارد سینما می‌شود برای من سینماگر غیرقابل درک می‌شود که باید چه تولید کنم که هم ارزش داشته باشد، هم با مخاطب ارتباط برقرار کند.

۴ ناصر شفق، تهیه کننده و نویسنده

از نظر من سینما نهایی است که از ۱۳۰۹ کاشته شده و هر کسی که آمده این نهال را آبیاری کرده است. نمی‌توان سینما را دسته‌بندی کرد؛ بلکه فیلمسازهای شاخص، در هر دوره‌ای تعیین کننده وضعیت سینما هستند. در همه دوران‌ها عده‌ای حذف شدند در دوره اصطلاحات هم همینطور.

اتفاق ناگواری که در سینمای ایران رخ داد مصادره سینماها بود که بخشی از سینماها به داروخانه، انباری، دفتر فلان آقا و... تبدیل شدند و یکبار برای جمعیت ۳۶ میلیونی از تعداد ۴۸۰ سالن سینما به ۱۸۰ سالن رسیدیم! ما نزدیک به پانصد نفر فیلمساز داشتیم که توانایی کار داشتند، اما ۱۰ تا ۱۵ سالن بیشتر موجود نبود. در حقیقت آن زمان ۳ تا ۴ فیلم پر فروش داشتیم و بقیه آثار در اکران ورشکست می‌شدند.

هادی فیروزمندی مدیر روابط عمومی سازمان سینمایی سوره

تلاش برای یافتن تفاهم نظر

سلسله نشست‌هایی طی دو فصل یعنی دو هفته نمایش در سینما آزادی رخ داد. هر چهار فصل از این مستندها به یک دهه از سینمای ایران اختصاص یافت. ۴ قسمت ابتدایی آن که مربوط به سال‌های ۵۶ تا ۶۶ است در فصل اول این نشست‌ها در مهرماه و ۴ قسمت دوم که مربوط به سال ۶۷ تا ۷۷ است در فصل دوم این نشست‌ها، اواخر آبان اکران و بررسی شد. این سلسله نشست‌ها با استقبال خوبی از سمت نگاه‌های مختلف سینمایی، فیلم‌سازان و اهالی سینما مواجه شد و حضور پررنگی هم در مجامع هنری و سینمایی داشته است.

استقبال خوب از نشست‌ها

جریان تولید در سینمای ایران توسط نهادهای حاکمیتی، شناخت درست از مخاطب، اهمیت مخاطب در تحلیل و هندسه کلی سینمای ایران، چالش‌هایی در لایه مدیریتی در حوزه سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، تعامل با استودیوی خصوصی، تقویت گروه‌های مستقلی که فعالیت می‌کنند و جریان‌های فیلم‌سازان جوان و سایر استان‌ها، بعد از گذشت ۴۰ و خورده‌ای سال در دل تاریخ و دهه ۶۰ و ۷۰ سینمای ایران وجود داشته و مدیریت سینمای ایران هم فقط همان چالش‌ها و برهه‌های زمانی مختلف تاریخی نیست بلکه شناخت، تحلیل و گسترش نظرات درباره این چالش‌ها در کنار علت تصمیم‌گیری برای آن‌ها و نتایج و پیامدهایش باعث ایجاد تفاهم نظر در این خصوص می‌شود و می‌تواند راهی تازه برای فضای پیش روی سینمای ایران درست کند.

■ مبنای انتخاب و دعوت مهمان‌ها این بود که از همه طیف‌ها در این نشست‌ها حضور داشته باشند و بتوانند به بررسی تاریخی آن چیزی که در فضای تصمیم‌گیری و اجرا در سینمای ایران رخ داد بپردازند و کسانی که خودشان تصمیم‌گیر، تصمیم‌ساز و بخشی از آن تاریخ را ساخته بودند، صدا، حرف و دلایل تصمیم‌گیریشان در مورد برخی تصمیم‌های مهم سینمای ایران پس از انقلاب و دهه ۶۰ را به گوش دیگران برسانند. محور بحث مهمان‌ها هم روایت‌های مختلف از افرادی بود که درون سیستم بودند، فیلم‌سازان مستقلی که بیرون سیستم از قبل از انقلاب وارد فضای بعد از انقلاب شدند، کسانی که جریان‌های جدی سینمای پس از انقلاب مثل حوزه هنری و بنیاد سینمایی فارابی را در حمایت از سینمای روشنفکری پس از انقلاب شکل دادند. به علاوه در هر نشست نفر پنجمی هم حضور داشت که یک فیلم‌ساز یا یک سینماگر دارای فکر و اندیشه در فضای امروز سینمای ایران بود که با یک دورنمای کلی و با یک افق دید از دور به گذشته نگاه کند و با نگاه امروز خودش، گذشته را قضاوت کند.

■ میزبانی و برگزاری این نشست توسط سازمان سینمایی حوزه هنری که از نهادهای تاثیرگذار جریان سینمایی و پس از انقلاب بوده و نگاه‌ها و گرایش‌های تازه برای تعریف سینمای اسلام‌گرا و ایدئولوژیک را دنبال می‌کرد می‌تواند بسیار مهم باشد تا در مسیر جریان‌شناسی سینمای ایران و تحلیل آن برای آینده مسائلی را روشن کند.

■ در شرایط امروز که سینمای ایران با چالش‌هایی مثل چگونگی مدیریت هنرمندان و سلبریتی‌ها، چگونگی طراحی

■ نشست‌های «بر سینمای ایران چه گذشت؟» به بهانه تولید مجموعه مستند جدیدی که محصول جدید مرکز مستند سوره پایه‌ریزی شد. این مجموعه مستند به نام «بر سینمای ایران چه گذشت؟» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی آقای شهرام میراب‌اقدم، حاصل بیش از ده سال پژوهش و مصاحبه با بیش از ۴۰ نفر از چهره‌های مختلف سینمایی است که برخی از آن‌ها در گذشته‌اند و بسیاری از آن‌ها پیشکسوتان سینما هستند. رویکرد کلی این مجموعه مستند ۸ قسمتی، حول مرور تاریخ سینمای ایران پس از انقلاب و مدیریت آنچه بر سینمای ایران پس از انقلاب در لایه مدیریت و تولیدات و جریان سینمای ایران گذشت.

■ در مستند مذکور روند بررسی سینمای ایران از سال ۵۶ آغاز می‌شود و تا سال ۱۷۶ ادامه پیدا می‌کند. در فرایند ساخت این مستند سعی شده به صورت پیش فرض قضاوت و تحلیلی روی سینمای ایران صورت نگیرد بلکه در گفتگو با چهره‌های شاخص، تاریخ سینمای ایران مرور شود؛ اتفاقی که در لایه مدیریتی و اجرایی رخ داد باعث شد این ایده مطرح شود که می‌توان به بهانه همین مستند و با همان نگاه، فارغ از نقدهایی که می‌توان از نظر کمی و کیفی به مستند نامبرده داشت، باب گفتگو بین چهره‌های مختلف را باز کرد تا با فاصله کمی از انقلاب و مدیریت دهه ۶۰ سینما، نقد سینمای ایران پس از انقلاب اسلامی انجام شود.

■ از آنجایی که در سال‌های اخیر به خاطر شرایط اجتماعی، فضای حاکم بر سینما و رویکردهای مختلفی که هنرمندان داشتند کمتر شرایطی فراهم شد که با حفظ جانب انصاف، به دور از فضای سیاست زده، یک جنبه نگری و یک سو نگری، باب گفتگو در مورد سینمای ایران و نقد مدیریت توسط جناح‌ها و نگرش‌های مختلف باز شود. این دستمایه ایده‌ای شد که ما سلسله نشست‌هایی را برگزار کنیم که با حضور نمایندگان مختلفی از طیف‌های مختلف، تکرار و تنوع فکری افراد حاکم باشد و در مورد این موضوع صحبت کنند.

حوزه هنری کودک و
نوجوان رویداد ملی
«بازیستا» را برگزار می‌کند

رقابت بازی و قصه

■ بازیستا در بخش ایران شامل موضوعاتی همچون تاریخ انقلاب، انقلاب اسلامی، دفاع مقدس و اماکن تاریخی، بخش قهرمان من شامل موضوعاتی همچون اساطیر شاهنامه، دانشمندان و اندیشمندان، قهرمانان ملی، شهدا و فرماندهان، بخش آئین من شامل موضوعاتی همچون غدیر، فاطمیه، عاشورا و ظهور و بخش ویژه شامل موضوعاتی همچون پیشرفت است.

■ رویداد «بازیستا» قرار است تا دی ماه از طریق سایت www.baazista.ir آثار شرکت کنندگان را جمع آوری کند، در ماههای آذر و دی رویدادهای استانی بازیستا در تهران، گیلان، قزوین، فارس، اصفهان، خراسان رضوی و یزد برگزار می شود و در نهایت بهمن ماه نیز اختتامیه این رویداد برگزار می شود.

■ ۲۰ عنوان جایزه برای برگزیدگان این رویداد در نظر گرفته شده که سه جایزه اول آن به این صورت است که به سه نفر اول در هر بخش ۲۰ میلیون تومان اهدا می شود، جزئیات ۱۷ عنوان جایزه دیگر قرار است در آینده مشخص و اطلاع رسانی شود.

بخش های موضوعی بازیستا

بازیستا را راه اندازی می کنیم و در ادامه، طرح های برگزیده رویداد بازیستا، وارد «باشگاه بازیستا» می شوند و اعضا تبدیل به هسته هایی می شوند که در تولید بازی وارد میدان خواهند شد. قرار نیست اعضایی که در رویداد بازیستا حضور پیدا می کنند، به حال خودشان رها شوند و این استمرار با دبیرخانه برقرار خواهد بود.

در شرایطی که بسیاری از خانواده ها نگران سلامتی کودک و نوجوان خود هستند و به دنبال راهی برای جلوگیری از اثرات مخرب بازی های کامپیوتری و موبایلی برای فرزندان خود می گردند، چه راهی بهتر از جایگزین کردن بازی های گروهی فیزیکی برای پر کردن اوقات فراغت بچه ها؟ اما باید در نظر داشت داستان به همین سادگی ها هم نیست؛ طراحی بازی های جدید و جذاب برای بچه ها، هنری است که شاید کمتر کسی آن خلاقیت را داشته باشد. بازی هایی که هم برای نوجوانان جذاب باشد تا آن ها را برای نشستن پای بازی و ادامه دادن به آن ترغیب کند و هم نقطه آغاز تا پایان معناداری داشته باشد. همه این اتفاق ها باعث شد تا حوزه هنری کودک و نوجوان به میدان بیاید و اولین فراخوان طراحی بازی خود را با نام «بازیستا» منتشر کند.

منابع با آگاهی بخشی موضوعی، ذهن مخاطبان را برای تکمیل ورودی و آغاز مرحله بعد آماده می کند. به این ترتیب و بر اساس مرحله اولیه و مقدماتی رویداد، هر شرکت کننده ثبت نام خود را تکمیل، گروه های خود را مشخص، بازی خود را نام گذاری کرده و طرح اولیه بازی خود را ارائه داد. الزامی که در این زمینه وجود داشت این بود که طرح گفته شده باید بر اساس منطق قصه و روایت نوشته می شد تا دبیرخانه رویداد متناسب با آن، پس از بررسی های انجام شده امتیازدهی کند. امتیازهای کسب شده توسط هر شرکت کننده در مرحله مقدماتی، به او کمک می کند تا وارد فرآیند بازی سازی شود و بازی نامه خود را تکمیل کند. این امتیازات به او این امکان را می دهد تا از آموزش های رویداد «بازیستا» برای بازی سازی بهره مند شود و کار خود را به مرحله دوری و اختتامیه برساند. هر شرکت کننده ای که به مرحله پایانی برسد در روز اختتامیه باید ماکتی از بازی خود را ارائه کند تا مورد ارزیابی قرار گیرد. برگزیدگان بازیستا علاوه بر جوایز دریافتی از حمایت هایی برای تولید بازی طراحی شده خود بهره مند می شوند.

۱ دبیرخانه بازیستا

پس از اینکه فرایند سیاست گذاری این رویداد انجام شد، علی جانباز، محمدرضا امامقلی را به عنوان دبیر «بازیستا» معرفی کرد و دبیرخانه این رویداد در استان قزوین شکل گرفت. ۱۵ آبان ماه همزمان با برگزاری نشست خبری اولین رویداد ملی بازی سازی «بازیستا»، این رویداد رسماً کار خود را آغاز کرد.

مسعود مهرداد مدیر دفتر هنر و سرگرمی حوزه هنری کودک و نوجوان در این نشست گفت: به زودی «باشگاه

اولین رویداد ملی بازی سازی «بازیستا» قرار است استعداد های نوجوانان برای طراحی بازی های مبتنی بر قصه و روایت را جمع کرده و برگزیدگان رقابت طراحی بازی را معرفی کند. بر این اساس فراخوان، این رویداد از علاقمندان خواسته تا بازی نامه نویسی در قالب بازی های رومیزی، اتاق فرار و بازی های محیطی ارائه کنند.

بازیستا مأموریت دارد تا افراد مستعد و هنرمند برای طراحی بازی را دور هم جمع کرده و در رقابتی که بین آن ها ایجاد می کند، علاوه بر تشویق آن ها به ادامه دادن این مسیر، به مجموعه ای از بازی های جذاب برای نوجوانان دست یابد. شورای سیاست گذاری رویداد ملی «بازیستا» نیز متشکل از ۷ نفر از فعالان حوزه کودک و نوجوان معرفی شدند؛

مسعود حسنلو رئیس ستاد فناوری های نرم و فرهنگی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، علی پارسائیا مشاور وزیر در وزارت آموزش و پرورش، علی جانباز رئیس حوزه هنری کودک و نوجوان، محمدرضا امامقلی رئیس حوزه هنری استان قزوین، مهدی امیری مدیرکل آموزش های شهروندی شهرداری تهران، ابوالفضل علی آبادی معاون سابق آموزش و تولید محتوای ستاد مرکزی اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان کشور و امیر قاسمی رئیس ستاد گردشگری شهرداری تهران اعضای شورای سیاست گذاری این رویداد ملی را تشکیل دادند.

۲ روند برپایی بازیستا

فرایند برگزاری رویداد بازیستا به این نحو بود که نوجوانان علاقه مند به بازی سازی براساس مجموعه موضوعات استخراج شده از محصولات فرهنگی با منابعی از جمله فیلم، کتاب، انیمیشن، سریال و... کار خود را آغاز کردند. این

مروری بر کنسرت نمایش «کلنل» که به تازگی
روی سن تالار وحدت بود

خلبان بسیجی

■ عطیه طالب‌پور | کنسرت نمایش «کلنل»، جدیدترین کار نمایشی است که امین اشرفی در قامت تهیه‌کننده با همکاری حوزه هنری آن را روی صحنه تالار وحدت برد و از مهر تا ۱۷ آذر بازیگران این کنسرت نمایش، زندگی کلنل محمد تقی خان پسیان را روایت کردند. روایتی که کارگردانی آن را امیر بشیری بر عهده داشت و نقطه تمایز و عطف آن حضور محمد معتمدی در قامت خواننده و بازیگر برای اولین بار در کلنل بود. بشیری ایده ساخت این اثر را از سال ۱۳۹۷ در سر داشت و فرایند تولید آن را به صورت جدی از سال ۱۳۹۸ آغاز کرد؛ آن هم درباره فردی که رهبر معظم انقلاب از او به عنوان مبارزی با روحیه بسیجی یاد کرد. برای آشنایی بیشتر با این اثر فاخر، با کارگردان، تهیه‌کننده و بازیگر آن به صحبت نشستیم.

همه چیز از یک بیمارستان شروع شد؛ بیمارستانی در برلین که محمد تقی خان پسیان در آن دوره نقاقت خود را می‌گذراند و بعد از آن در مدرسه نظامی این شهر برای تحصیل علوم پروازی مشغول شد. چرخش پره‌های دماغه هواپیما که در دکور نمایش جایگذاری شده، روزهایی را نشان می‌دهد که کلنل پسیان به عنوان اولین خلبان ایرانی که توانست تجربه پرواز در آسمان را کسب کند، تحت آموزش‌های پرواز نظامی در کشور آلمان قرار دارد. پسیان فرصت‌های شغلی ارزنده‌ای در این کشور داشت و به خاطر استعدادش در یادگیری علوم پروازی، جایگاه‌های نظامی ویژه‌ای در برلین به او پیشنهاد شده بود اما چشمم بر روی همه زرق و

عکس: هامور علی سیدجلالی - صادق زرجوبیان

محمد معتمدی، خواننده و بازیگر نمایش «کلنل»:

بازخوردهای خوبی گرفتم

«کلنل»، اولین تجربه اجرای من در قامت یک بازیگر تئاتر بود. موقعی که برای این کار با من صحبت شد بعد موسیقایی و آوازی که قرار بود من اجرا کنم قوی تر بود اما ایده کارگردان این بود که برای انسجام بیشتر بین موسیقی و تئاتر در کلنل، من هم نقش داشته باشم. این شد که من نقش عارف قزوینی را اجرا کردم؛ نقش مردی که هم دوست صمیمی محمدتقی پسیان بوده و هم آثاری داشته که تکمیل کننده مضمون نمایش و موسیقی تئاتر «کلنل» است.

در ابتدا برای من پیشنهاد عجیب و غریبی بود و برایم تازگی داشت اما کم کم با آن کنار آمدم و سعی کردم در تمرین ها همه تلاشم را بکنم که بهترین باشم. این تجربه جدید و به ویژه همزمان شدن اجرای تئاتر و موسیقی برای من سخت نبود بلکه اجرای موسیقی را هم برای خودم دلنشین تر کرد. ابتدا فکر می کردم سخت است اما وقتی در بطن اجرا رفتیم این جایگاه را دوست داشتم و با آن ارتباط خوبی گرفتم.

خودم نباید نظری درباره بازی خودم بدهم ولی بازخوردهای بسیار مثبتی از بازی و اجرای موسیقی گرفتم. در کنار عزیزانی بازی می کردم که در عرصه سینما، تئاتر و تلویزیون سال ها زحمت کشیده و پیشکسوت هستند. برای من بودن در کنار این بازیگران باعث افتخار بود و اگر توانستم از پس این بازی و نقش بریایم به خاطر نکاتی بود که هنگام تمرین ها و اجرا از این بزرگواران یاد گرفتم.

در آذرماه ۱۴۰۱ رهبر معظم انقلاب در دیداری که با بسیجیان داشتند، وقتی داشتند درباره روحیه کار بسیجی حرف می زدند و از پیشینه این سبک از فعالیت خیرخواهانه در دوران پیش از انقلاب اسلامی سخن می گفتند، نام محمدتقی پسیان هم بین صحبت های ایشان بود. آیت الله خامنه ای در این باره گفتند: «مثلا در دوران دخالت های خارجی ها - این مال همین دوره تاریخ معاصر ما است، مال خیلی قبل ها نیست - در تبریز، شیخ محمد خیابانی؛ او به یک معنا بسیجی است؛ قیام می کند، حرکت می کند، بعد هم شهید می شود؛ در مشهد، محمدتقی خان پسیان؛ او هم همین جور؛ اغلب شرح حال این ها را متأسفانه شماها نمی دانید؛ باید کتاب زیاد بخوانید، باید شرح حال این ها را بفهمید، بدانید. در رشت، میرزا کوچک خان جنگلی؛ در اصفهان، آقا نجفی و حاج آقا نورالله؛ در شیراز، آسید عبدالحسین لاری و بعضی دیگر از بزرگان علما، [مثل] شیخ جعفر محلاتی؛ در بوشهر، رئیسعلی دلواری که حالا از این یکی اتفاقاً یک فیلمی هم تولید شده و پخش شده؛ و در جاهای دیگر هم همین طور زیاد است.»

باید کتاب زیاد بخوانید

برق زندگی خارج بست و در شرایطی که ایران آبستن حوادث عجیب و غریبی مثل ظهور رژیم پهلوی بود، دوباره به میهن برگشت برای خدمت به مردم. محمدتقی خان پسیان در شهرهای مختلف ایران مأمور به خدمت شد تا با سامان دادن به وضعیت نظامی، جلوی فساد و دزدی هایی را بگیرد که برخی از وابستگان پهلوی مرتکب می شدند. بخش زیادی از صحنه تئاتر کلنل میزبان سرگذشت فعالیت های پسیان در خراسان به همراه دوست گرمابه و گلستانش، عارف قزوینی است و در نهایت هم در مسیر دفاع از میهن، بدست دسیسه چنانی که نقشه ترورش را کشیده بودند، زندگی پر بارش به پایان می رسد. کاظم سیاحی نقش محمدتقی خان پسیان را بازی کرد و محمد معتمدی خواننده سنتی خوان برای اولین بار در این نمایش اجرای زنده و بازی داشت و نقش عارف قزوینی دوست صمیمی پسیان را اجرا کرد. نازنین بیاتی، رحیم نوروزی، سیامک صفری و اتابک نادری از دیگر بازیگران این کنسرت نمایش بودند.

با اسکن این کیوارکد فیلم این نمایش را مشاهده کنید

امیر بشیری، کارگردان کلنل: داستان هرروز برایمان جذاب‌تر می‌شد

احساس می‌کنم
می‌شود به نسل
امروز نشان
داد آدم‌هایی
که بوده‌اند و
هستند که هم
میهن‌دوست
هستند، هم
مردم‌دار و هم
دین‌دار. همه
این‌ها می‌تواند
در یک ظرف
بگنجد

■ سال ۹۷ اثری را با موضوع تاریخ معاصر کشور اجرا کردم. اواخر همان سال ۹۷ به دنبال یک ایده نمایشی دیگر برای اجرا می‌گشتم، به چند ایده رسیدم که یکی از آنها پرتره کلنل محمدتقی خان پسیان بود به عنوان اولین خلبان ایرانی. محمدتقی خان را از قبل می‌شناختم اما تحقیق دقیق درباره او را از آن سال شروع کردیم و این شخصیت هرروز برایمان جذاب‌تر می‌شد. مردم‌داری و میهن‌دوستی مهم‌ترین ویژگی‌های شخصیتی پسیان بود که در ابتدا باعث شد جذب او شویم به ویژه در آن برهه تاریخی که یکی از دوران حساس تاریخ معاصر کشور بوده و مملکت حوادث مختلفی را در آن دوران تجربه کرده است. در این زمینه با دکتر نوایان به عنوان کارشناس تاریخی همراه شدیم و سرانجام بهار ۹۸ توانستیم نمایشنامه را بنویسیم.

■ از تابستان ۹۸ شرایط تولید اثر را فراهم کردیم و می‌دانستیم که فرایند آن به نسبت دیگر کارهایی که پیش از این تولید کرده‌ایم و حتی به نسبت آثار مشابه، بسیار طولانی است چرا که برنامه ریزی و سرمایه‌گذاری

ما پررنگ باشد. این شخصیت آدم هنردوستی بود و همین باعث شد که از ابتدا شخصیت عارف را در نمایشنامه در نظر بگیریم. در جریان نوشتن نمایشنامه، تصنیف‌هایی از عارف قزوینی که تکمیل‌کننده روایت ما بود را انتخاب کردیم و همین، دلیل اضافه شدن موسیقی به کار ما بود.

■ محمد معتمدی اولین گزینه‌ای بود که در مورد این نقش با او صحبت کردیم که این موضوع به تابستان ۹۸ برمی‌گردد. از ابتدای نوشتن نمایشنامه می‌دانستیم که باید به سراغ خواننده‌ای برویم که نقش‌ها را بازی کند و تصنیف‌ها را هم به صورت زنده اجرا کند. اولین و آخرین گزینه ما محمد معتمدی بود و ذوق و اشتیاق معتمدی ما را مجاب کرد که انتخاب درستی بوده است.

■ در سال ۱۴۰۱ به صورت جدی درباره کلنل با امین اشرفی صحبت کردم. اشرفی به عنوان تهیه‌کننده از همان جلسه ابتدایی تولید را به دست گرفت و فرایند آن را وارد مسیری جدی کرد. برای طراحی و بازیگری هم فهرستی تهیه کرده بودیم و همه بازیگرانی که روی صحنه رفتند از همان پیشنهادهای اولیه ما

دقیق‌تری نیاز داشت و همه این امور باعث شد که چرخ‌های تولید این اثر بسیار سنگین و در مدت زمان طولانی پیش برود. تا حدودی تولید نمایش «کلنل» را پیش برده بودیم تا اینکه ویروس کرونا شایع شد و تئاتر هم یکی از هنرهایی بود که بیش از همه تحت تأثیر قرار گرفت. آنجا تولید ما متوقف شد اما تصمیم گرفتیم روی نمایشنامه و ادامه تحقیقاتمان تمرکز کنیم. محمد نقایی نمایشنامه را بازنویسی کرد و بعد از اینکه شرایط کرونا سبک‌تر شد برنامه ریزی برای تولید را از سر گرفتیم.

■ بن‌مایه تمام طراحی‌ها و اتفاقاتی که روی صحنه کلنل رخ داد از شخصیت محمدتقی پسیان گرفته شده است. ما می‌دانستیم که محمدتقی دوستی صمیمی به نام عارف دارد که خواننده است، تئاتر اجرا می‌کند و کنسرت می‌گذارد. خود محمدتقی علاقه‌مند به موسیقی بود، ساز می‌نواخت، تصنیف‌های فارسی را به زبان‌های آلمانی و فرانسه و بالعکس ترجمه می‌کرد و این علاقه‌مندی پسیان به موسیقی باعث شد از ابتدای طراحی و نمایشنامه نویسی اثر، این موضوع در ذهن

امین اشرفی تهیه کننده کنسرت نمایش «کلنل»: پسیان مرا انتخاب کرد

موثر بوده‌اند.

این انتظار را نداشتیم که به این اندازه نسل دهه هفتادی و هشتادی نسبت به «کلنل» حس خوبی داشته باشند، بازخوردهای خوبی بگیریم و بفهمیم مسئولیتی که داشتیم را به شکل درستی انجام داده‌ایم. باز خورد خوبی که در طول اجرا گرفتیم باعث شد بفهمیم راه را درست رفته‌ایم.

برای تولید این اثر به این نتیجه رسیدیم که باید مخاطبی را جذب کنیم که آنچنان با تاریخ و گذشته خود آشنا نیست به واسطه اتفاقاتی که در تلویزیون و اینترنت می‌افتد تاریخ را فراموش کرده و باید این انقطاع تاریخی را رفع کنیم که این مهم فقط با فرم خوب و صحیح به دست می‌آید.

انتظار می‌رود اگر به این ضرورت رسیده‌ایم که باید چنین آثاری در روی صحنه برود، باید بیش از این، از فرایند تولید آن حمایت شود. منظور از حمایت هم صرفاً حمایت مادی نیست بلکه برخی ریزه کاری‌ها مورد نظر است که می‌تواند به تولیدکنندگان چنین آثاری کمک کند و باعث شود آن‌ها انرژی و انگیزه برای تولید هر چه بیشتر آثار اینچنینی را به دست آورند.

نزدیک به ۸۰ درصد تئاترهایی که روی صحنه می‌رود هیچ ارتباطی با دغدغه‌ها، فرهنگ و فضای اجتماعی ما ندارد؛ یا کپی شده از کارهای دیگر است یا صرفاً جنبه تجاری دارد و حمایت خوبی هم از آن‌ها می‌شود. اینکه همیشه انتقاد داریم که فضای تئاتر در کشور از غنای فرهنگی ما گسیخته است ولی از سوی دیگر وقتی کاری از دل دغدغه یک چهره تاریخی و فرهنگی ایران بیرون آمده، مدت‌ها نویسنده و کارگردان روی آن کار کرده‌اند به در بسته می‌خورد جای تامل است.

روز اولی که بحث کار کردن کنسرت نمایش پیش آمد در همان جلسه اول تصور این بود که نهایتاً تا ۲۴ ساعت بعد، جواب «نه» خواهیم داد و تصویری از اینکه بتوان این کار را پیش برد نداشتیم. نمایشنامه را که خواندم با توجه به جنبه‌های محتوایی و فرمی که داشت حس کردم به شدت نیاز است

در چنین زمانی کار اینچنینی روی صحنه برود. با تمام سختی‌هایی که اجرای چنین پروژه‌ای دارد متقاعد شدم که باید این کار را جلو ببریم و معتقدم خود کلنل پسیان و این پروژه مرا انتخاب کردند و من هم چاره‌ای جز انجام این کار نداشتیم.

مهم‌ترین سازمان و ارگانی که به شکل کاملاً مسئولیت پذیرانه این کار را حمایت کرد حوزه هنری انقلاب اسلامی بود. به علاوه، بنیاد رودکی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان زیباسازی شهرداری تهران نیز برای ساخت «کلنل» از تیم تولید حمایت کردند.

در ابتدا تصور این بود که می‌توان کار کوچکی را جلو برد اما وقتی توانستیم بحث فنی را باز کنیم به این نتیجه رسیدیم که اتفاقاً اهمیت آثار و موضوع‌هایی از این دست، به اندازه‌ای است که شکوه یک کار بزرگ را دارد و باید به سمتی برویم که مخاطب حرفه‌ای، عام، جوان و نوجوان با این کار ارتباط برقرار کنند. در ابتدا به این نتیجه رسیدیم که فرم اجرایی مثل دکور، صحنه و انتخاب بازیگران، بسیار در این زمینه مهم است. همیشه این اولویت ما بود که این کار باید کاری باشد که با نسل جدید ارتباط برقرار کند و ما را به تاریخ غرور آفرینمان برگرداند. حلقه مفقوده فرهنگی در جامعه ما این است که فراموش کرده‌ایم چه تاریخ و شخصیت‌ها و آدم‌های مهمی در تاریخ داشته‌ایم که

بودند و معمولاً هم با گفتگوهای اولیه با این هنرمندان به جمع‌بندی و توافق می‌رسیدیم. موسیقی متن این نمایش را یک گروه ارکستر به صورت زنده نواختند. در این زمینه مسئله اصلی نوع ارائه است؛ باید دید اثری که تمرین و برای آن برنامه ریزی شده چگونه باید ارائه شود که بهترین تاثیر را بر روی مخاطب داشته باشد. احساس می‌کردیم موسیقی زنده برای ارائه در چنین اثری بسیار مناسب است و همانطور که چند سال پیش فکر می‌کردیم و حالا هم نتیجه آن را شاهد هستیم، به کیفیت ارائه ما بسیار کمک کرده بود.

امیر حسین سمیعی آهنگساز نمایش کلنل که هم موسیقی متن و هم تصنیف‌های عارف قزوینی را آهنگسازی کرد، نظرات مختلفی می‌داد و از مصاحبت با او بیشتر مطمئن می‌شدم که نمایش نیازمند موسیقی زنده است. الان بخشی از سرزندگی اجرای ما به خاطر همین موسیقی زنده است.

به همت بنیاد دعبل،
همایش خیرین
هیأت در مشهد
مقدس برگزار شد

اسپارم اهل بیت

گفت‌وگو با مریم زادقاسمی، دبیر مهرواره «بانور»

شناسایی و هدایت بانوان کنشگر

■ **محدثه نعمتی** | مهرواره بانور به

دومین ایستگاه خود رسید. دومین تجربه‌ای که حول محور مسجد و مردم محله می‌گذرد و درصدد شناسایی و تقویت حلقه بانوان کنشگر جهاد تبیین است. مهرواره «بانور» شبکه‌ای کشوری است که در دو بخش «حل مسئله» و «روایت‌گری» کار خود را از سال ۱۴۰۱ با دغدغه پررنگ‌تر کردن فعالیت بانوان آغاز کرده است. در این رویداد بزرگ، تلاش شریکه امام‌ها و بانوان فعال مسجدی برای حل مشکلات محل با محوریت مسجد و مردم محله، روایت شد و «بانور» فرصتی برای اشتراک‌گذاری تجربیات این بانوان کنشگر اجتماعی بود. به بهانه آغاز دومین مهرواره «بانور» با مریم زادقاسمی، دبیر مهرواره گفت‌وگو کرده‌ایم. مریم زادقاسمی متولد سال ۱۳۵۸ و زاده شهر رشت است؛ تحصیلات را تا مقطع کارشناسی در رشته مطالعات زنان پیش برده و از سال ۷۸ تا ۸۵ در گیلان فعالیت دانشجویی داشت. حل مسئله دانش‌آموزان در عرصه فرهنگی و کنشگری اجتماعی باعث شد زادقاسمی حیطه فعالیت خود را در سال ۹۶ از فعالیت‌های دانشجویی به فضای دانش‌آموزی تغییر دهد، انفاقی باعث پدید آمدن انجمن یاران سبز موعود و پروانه شد. او از ابتدای سال ۱۴۰۰ همکاری با بنیاد هدایت را آغاز کرد که در نهایت به مهرواره «بانور» رسید.

حجت الاسلام سید ناصر میرمحمدیان مدیرعامل بنیاد جامعه پرداز هدایت: در برگزاری مهرواره های «بانور» و «محلّه همدل» هر بار ذره بین مان را روی یکی از خطوط فعالیت مسجد در جامعه می گیریم تا با یک تیر، دو نشان بزنیم؛ جدا از حل مشکلات محلات، توانمندسازی و آموزش در مسیر جهاد تبیین را هم داشته باشیم. هر دو مهرواره «بانور» و «محلّه همدل» برپایه گره گشایی از مردم ایجاد شده اند و دغدغه برپایی جشن های ملی و تعظیم شعائر دینی را دارند؛ مانند مهمانی محلّه، مهمانی ده کیلومتری غدیر یا محلّه اربعینی. نگاه سازمان تبلیغات اسلامی به سمت جهاد تبیین، نگاهی مثبت است تا در راستای گفتمان سازی صحیح، ابعاد مختلف مسجد را بررسی کنیم و به قله جهاد تبیین بیش از پیش نزدیک شویم.

مهرواره ها را بیشتر بشناسید

شود. از طرفی دیگر هم چند رسانه قول همکاری به ما دادند. امیدواریم پس از برگزاری دومین مهرواره بتوانیم با استفاده از هنرمندان انقلابی، روایتی درست از کنشگری بانوان کشورمان داشته باشیم.

دومین مهرواره بانور از چه زمانی آغاز شده و تا کی ادامه دارد؟

دور جدید مهرواره بانور از روز ولادت حضرت زینب (س) فعالیت خودش را شروع کرده و تا روز میلاد حضرت زهرا (س) ادامه خواهد داشت؛ اما با توجه به روندی که در مسیر تقویت شبکه های گفتمانی بین بانوان داریم این مهلت تمدید خواهد شد.

بازخورد و استقبال ستادهای استانی تا امروز به چه نحو بوده است؟

تاکنون بیش از ۲ هزار نفر ثبت نام کرده اند و تشکیل حلقه و شبکه مردمی آنها تشکیل شده است. ستادهای استانی سال گذشته بسیار فعال بودند، البته امسال هم تازه اول مسیر هستیم و تا روزهای پایانی راه بسیار است. استان هایی مثل خراسان رضوی، کرمانشاه، کرمان و قم از پیشگامان عرصه کنشگری «بانور» هستند و فعالیت چشمگیری، هم در دوره اول و هم در این مرحله از خود نشان داده اند. در این دوره اصرار و اجباری به ثبت نام جدید نداریم، چراکه رویکردمان کیفی است و تمام تلاشمان را برای تقویت گروه های جهادی گذاشته ایم تا از همه ظرفیت های گروه ها بهره ببریم.

مهمترین رسالت مهرواره بانور جهاد تبیین و گام دوم انقلاب اسلامی است؛ بدین ترتیب که ما در بانور پس از شناسایی بانوان، نوع کنشگری آنها و نیازمندی هایشان را می سنجم و سپس با تشکیل حلقه های مختلف، آنها را در مسیر ارتقای کنشگری در حوزه جهاد تبیین آموزش می دهیم.

در سطح کشور می کند. هدف اول برپایی مهرواره بانور در دومین دوره گسترش شبکه و توانمندسازی بانوان است، به این نحو که بانوان خود را از اعضای خانواده بانور بدانند و در مسیر جهاد تبیین قدم بردارند. مهمترین رسالت مهرواره بانور در دومین دوره، جهاد تبیین و گام دوم انقلاب اسلامی است؛ بدین ترتیب که ما در بانور پس از شناسایی بانوان، نوع کنشگری آنها و نیازمندی هایشان را می سنجم و سپس با تشکیل حلقه های مختلف، آنها را در مسیر ارتقای کنشگری در حوزه جهاد تبیین آموزش می دهیم.

با توجه به تجربه اولین دوره مهرواره «بانور»، چه وجه تمایزی میان این دو دوره می بینید؟

در اولین دوره برگزاری مهرواره بانور هدف ما شناسایی بانوان کنشگر در محلّه ها بود، تا با شناسایی بهتر و ایجاد شبکه فعال بانوان، آنها را بیش از پیش در میدان، نقش آفرین کنیم، اما در دومین مهرواره بانور دنبال آن هستیم شبکه بانوان در سراسر کشور و هم افزایی آنها به عنوان فردی مثر ثمر در محلات را تقویت کنیم. در حال حاضر کیفیت کار و خروجی گفتمان بانوان برایمان مهم است.

مهم ترین مسئله مهرواره «بانور» چیست؟

مهرواره بانور به عنوان یک شبکه سراسری، نخستین بار است که بانوان را وارد عرصه یک کنشگری جمعی

عدم تمایل جوانان به ازدواج
اختلاف و نزاع بین زوجین
عدم آشنایی با آداب اسلامی در زندگی
مشکلات اقتصادی در خانواده
مشکلات حوزه سلامت

مهمترین محورهای مهرواره بانور

بنیاد دعبل خزاعی اولین
اجلاس ملی خیرین کشور را
در مشهد مقدس برگزار کرد

تاجران خیر کثیر

وقتی حاج منصور ارضی ۷۰ ساله با صدای سی و چند سالگی اش می تواند از سالن همایش هتل مدینه الرضا، ناله و اشک بگیرد پس باید هنوز باور کنیم، منشأ و منبع برکت همان دورو بر است؛ چه در صدای پیرغلام اهل بیت، چه در مال و منال خیرین و متمولانی که عصر پنجشنبه ۲۵ آبان دورهم در جوار بارگاه امام هشتم در مشهد مقدس جمع شده بودند. حاج منصور بدرستی شجر سیدپوریا هاشمی را برای اولین اجلاس ملی خیرین کشور انتخاب کرده بود؛ انگار آن موقع که با پرده بالا می خواند «بروم پیش رضا در بانی»، زبان حال حاضرانی بود که به دعوت بنیاد دعبل خزاعی هر کدام از گوشه های از کشور خود را به مشهد و حرم مطهر و نورانی امام رضا علیه السلام رسانده بودند؛ ثروتمندانی از استان های مختلف که شاید بیش از فکر و خیال برای خلق پول جدید و منفعت مادی، دنبال راهی برای سود افزون تر اخروی و روش هایی برای هزینه پرثمرتر ثروتی بوده و هستند که باور دارند امانتی از سوی خداست.

نیازی احساس می‌شود که این مجامع استانی برای هم‌افزایی و هم‌چنین یاری استان‌هایی که درگیر محرومیت‌های متعدد هستند، دور هم جمع شوند؛ و چه جایی بهتر از جوار بارگاه شمس‌الشمس؟ برای همین بود که حجت‌الاسلام داود صالحی عضو شورای مرکزی مجمع خیرین هیأت در ابتدای مراسم عصر پنج‌شنبه با تأکید بر ضرورت گسترش فرهنگ خدمت در هیئت گفت: «امر اصلی رهبر معظم انقلاب برای تشکیل مجمع پیرغلامان اهل بیت این است که خدمت به هیئت نهاده شود؛ تاکنون در ۲۸ استان کشور جلسات توجیهی و مقدماتی برگزار شده و بیش از ۱۱۰۰ نفر در سراسر کشور ذیل مجمع خیرین هیأت فعالیت می‌کنند. در رویداد امروز نیز ۲۵۰ خیر نام‌آور و نیک‌اندیش متشکل از ۲۰۰ فعال از سراسر کشور و ۵۰ خیر از مشهد حضور دارند.»

۱ تشویق به کار خیر

فقط حاج منصور نبود که برای این مراسم خوش سلیقگی کرده بود؛ حجت‌الاسلام ناصر رفیعی هم در اولین اجلاس ملی خیرین هیئت، روایتی از رسول گرامی اسلام (ص) نقل کرد: «هشت خلعت وجود دارد که اگر امت من به هر کدام از آن عمل کنند، خداوند عالم آنان را با پیامبران، صدیقین و اولیا الهی، شهدا و صلحا محصور می‌کند.» و بعد رفیعی آن‌ها را بر شمرد و چنین توضیح داد: «از میان این هشت خلعت، هفت مورد متعلق به عمل شما خیران است. اساس این موضوع نیز مربوط به خصیصه ذاتی شیعه است؛ همان‌طور که امام باقر علیه‌السلام فرمود: «شیعیان ما در راه ولایت ما بذل می‌کنند؛ یکی مال خود را می‌بخشد، یکی برای اهل بیت شعر می‌گوید، یکی فیلم می‌سازد، یکی مرثیه سرایی می‌کند و به همین ترتیب، هر کس با آن چه می‌تواند، واقف در این راه می‌شود.»

۲ راهاندازی یک مرکز نیکوکاری ویژه

در محفلی که حاضرانش اغلب موسفیدان سردوگرم چشیده روزگارند، بی‌بربرگرد، حرف و حدیث به خاطره می‌رسد؛ هر که در نشست روز پنج‌شنبه روی صندلی روی سن نشست و یا پشت تربیون سالن ایستاد، خاطره‌ای شیرین هم نقل کرد: مثل مرتضی بختیاری، رئیس کمیته امداد امام خمینی که بیشتر از دیگران خاطره نقل کرد و در کنار خاطره‌ای از آیت‌الله معرفت و خاطره‌ای دیگر از آیت‌الله شهرستانی، خبری مهم هم اعلام کرد: «مرکز نیکوکاری ویژه‌ای ذیل فعالیت بنیاد دعبل خزاعی شکل گرفته تا کسانی که تحت پوشش کمیته امداد یا بهزیستی هم نیستند، بتوانند از حمایت‌های متمرکز و هدفمند برخوردار شوند. این یک نمونه از برکات بی‌پایان هیئت‌های مذهبی و کانون‌های ستایشگری در کشور است که در عرصه اثرگذاری اجتماعی به میدان می‌آیند و مقدمه کارهای بزرگ و خیرخواهی‌های فراگیر می‌شوند.»

«کوثر و خیر کثیر» نکته‌ای بود که حجت‌الاسلام محمد قمی، رییس سازمان تبلیغات اسلامی در سخنان کوتاهش در این اجلاس جمع‌وجور، در جمع خیران هیئت و تعدادی از پیرغلامان مطرح کرد: «خیرات امروز اگر با هوشمندی همراه باشد می‌تواند در بستر زمان استمرار یابد و در روند تاریخ تداوم یابد. همان‌طور که برای یک مربی تا زمانی که شاگردانش عبادت می‌کنند برایش خیر در نامه اعمال ثبت می‌شود. باید کاری کرد که این خیر کثیر بیشتر از پیش توسعه یابد.»

۳ چرا خیرین هیئت دور هم جمع شدند؟

به همت بنیاد دعبل خزاعی، جریانی نوپا با عنوان «مجمع خیرین هیئت» شکل گرفته که برای احیای امر اهل بیت علیه‌السلام و مشارکت خیرین و حضور نیکوکاران و سخاوتمندان در یاری‌رسانی به مجالس حسینی و تعظیم و تکریم و تقویت آن تلاش می‌کند و در حال گسترش در تمام استان‌های کشور است.

بیرون سالن، برکه‌هایی بود که انتظار نیکوکاری داشتند؛ سید کاظم احمدزاده مجری مراسم خیرین هیئت هم همان پشت تربیون با این جمله که «هر ربایی بد نیست» خیراتی نذر مادرش کرد؛ او هم سعی داشت به این رقابت در خیر ورود کند. هرچند حاج منصور ارضی در چند جمله‌ای که سخن گفت به خیران، دوستانه توصیه کرد: «قمار بازی نکنید که ببینید فلانی چقدر داده تا شما بیشترش را بدهید»، اما همه آن‌هایی که به قول حاج آقا قمی به عشق امام رضا علیه‌السلام به این اجلاس به‌سر آمده بودند، از قبل به فرموده قرآن یا به این رقابت گذاشته‌اند؛ و تلاش می‌کنند «فاستبقوا الخیرات...» را در زندگی خویش جاری سازند و عوضش را از دیگری بخواهند؛ همان‌طور که سالن همایش هتل مدینه‌الرضا وقتی حاج منصور خواند که «نگذاری که زبان باز کنم / تو خودت درد مرا می‌دانی» از آه و ناله پیرغلامان و موسفیدان هیئت به آسمان رفت.

رقابت در خیر

بنیاد دعبل خزاعی چه خدماتی به جامعه ستایشگران اهل بیت علیهم السلام ارائه می‌کند؟

لطف ارباب به نوکر چه زیاد است؛ زیاد!

در تیرماه امسال رویداد «مقام مجنون» در راستای حمایت و پاسداشت از پیرغلامان میاندار حسینی در سراسر کشور برگزار شد. در این رویداد ۱۰ روزه، جمعیتی بالغ بر ۲۰۰ نفر از پیشکسوتان عرصه هیئت مورد تکریم قرار گرفتند. در مراکز استان‌ها نمایندگان بنیاد با حضور در منازل میانداران پیشکسوت «تشان حبیب» رابه پاس یک عمر خدمت خالصانه در مراسم سیدالشهدا به آن‌ها اهدا کردند. این رویداد در سال ۱۴۰۱ با نام «یک عمر نوکری» برگزار شد.

همچنین سال گذشته آیین تکریم «مادران فاطمی» با هدف تجلیل از بانوان خادمه‌ای که عمری در برپایی مجالس دینی زحمت کشیده و چراغ روضه‌ها را روشن نگه داشته‌اند در بازه زمانی شهادت تا ولادت حضرت فاطمه زهرا(س) در سراسر کشور برگزار شد. این رویداد قرار است امسال و در فاصله شهادت تا ولادت حضرت فاطمه با عنوان «بانوی بهشت» برگزار شود.

از آنجا که اعضای تحت پوشش بنیاد دعبل در استان‌های مختلف پراکنده هستند بنیاد دعبل برای خدمت رسانی شایسته به جامعه هدف خود که ستایشگران اهل بیت علیهم السلام هستند در مراکز استان‌ها دفاتری دارد و برنامه‌های مختلفی ارائه می‌کنند.

پس از آن که رهبر معظم انقلاب دستور دادند مشکلات مداحان و پیرغلامان با حمایت مادی و معنوی از آن‌ها برطرف شود، از سال ۱۳۸۴ بنیاد دعبل خزاعی تشکیل شد. این بنیاد مجموعه‌ای خدماتی، حمایتی است که در راستای حمایت از جامعه ستایشگران اهل بیت علیهم السلام شکل گرفته و در حال حاضر جامعه بزرگی از ستایشگران اهل بیت و پیرغلامان حسینی و همچنین هیئت‌ها و موثران و فعالان فرهنگی و تشکل‌های دینی را تحت حمایت خود دارد. سامان احمدیان، معاون خدمات رفاهی بنیاد دعبل خزاعی درباره نزدیک به دودهمه فعالیت‌های این بنیاد توضیحاتی ارائه کرد که در پی می‌آید.

مادران فاطمی و مقام مجنون از جمله رویدادهای مهمی است که در پاسداشت بانوان خادمه اهل بیت علیهم السلام و پیرغلامان حسینی برگزار می‌شود

راہ‌اندازی مجمع خیرین هیئت
در کشور خیرینی وجود دارند که در حوزه‌های مختلف فعال هستند و به فراخور نیاز از نیازمندان دستگیری می‌کنند. از حوزه سلامت و درمان بیماران گرفته تا تهیه چهی‌یه و آموزش و مدرسه سازی یا تجهیز مدارس مناطق محروم. اما در این بین گروهی هم هستند که از بذل مال برای اهل بیت دریغ نمی‌کنند و بی چشمداشت به دستگاه اهل بیت علیهم السلام تا آنجا که در توان دارند، کمک می‌کنند.

در این زمینه، یکی از حمایت‌های بنیاد دعبل تشکیل مجمع خیرین هیئت است. خاصیت

برای دسترسی سریع و آسان به خدمات بنیاد دعبل خزاعی رونمایی شد. در این نرم‌افزار خدماتی همچون فروشگاه تخصصی هیئت، خدمات زیارتی و سیاحتی، خدمات پزشکی، تسهیلات قرض الحسنه، خدمات حقوقی، خدمات بیمه، بازار تبادل کالا و خدمات، ارائه می‌شود.

برگزاری رویدادهایی در تکریم پیرغلامان
بنیاد دعبل خزاعی علاوه بر خدماتی که ارائه می‌کند با برگزاری رویدادهایی به هر چه بهتر کردن این خدمات کمک کرده است. «مادران فاطمی» و «مقام مجنون» از جمله رویدادهای مهمی است که در پاسداشت بانوان خادمه اهل بیت علیهم السلام و پیرغلامان حسینی برگزار می‌شود.

خدمت در سامانه بیرق خدمات
مهمترین بخش خدمات اجتماعی بنیاد دعبل خزاعی در سامانه‌ای با عنوان «بیرق خدمات» انجام می‌شود. این سامانه به نشانی beyraghkhadamat.ir بستری است با حدود ۴۷ هزار عضو از ستایشگران اهل بیت که با هدف تسهیل خدمات هدفمند و اولویت‌بندی شده در بستر الکترونیک خدمت‌رسانی می‌کند. شرط ورود به سامانه بیرق خدمات ثبت نام هیئتی‌هاست که بعد از شرایط احراز هویت و به شرط نیازمندی، می‌توانند از خدمات این سامانه که شامل تسهیلات عمومی، اشتغالزایی و خرید کالا، فروشگاه تخصصی هیئت و مشاوره حقوقی است، استفاده کنند. در سال گذشته نرم‌افزار کاربردی «بیرق خدمات»

تشکیل مجمع،
علاوه بر آشنایی
خیرین با یکدیگر،
هم‌افزایی، تشریک
مساعی و جهت‌دهی
مناسب به فعالیت‌ها است.
مجمع خیرین هیئت‌جریانی
نوپاست که در راستای احیای
امر اهل بیت علیهم‌السلام و
مشارکت خیرین و حضور نیکوکاران
و سخاوتمندان در یاری‌رسانی به
مجالس حسینی و تعظیم و تکریم و
تقویت آن شکل گرفته و در حال گسترش
در تمام استان‌های کشور است.
بسیاری از استان‌ها مبادرت به تشکیل
مجمع خیرین هیئت نموده‌اند و در این راستا
خیرین مرتبط با هیئات دور هم جمع شده و
برای تقویت مجالس حسینی و حمایت
از ارکان آن گام‌های مثبتی برمی‌دارند این
مجمع که در ابتدای راه خود توفیقات
فراوان داشته است با دورنگری و اندیشه پویا
و سخاوت خیرین؛ اهداف بلندی را برای عمق
بخشی و استمرار حرکت خود تدارک دیده
است. در اواخر آبان ماه هم اولین گردهمایی
خبرین هیئت با حضور ۲۰۰ خیر هیئت و
حجت‌الاسلام قمی رئیس سازمان تبلیغات
اسلامی در شهر مشهد برگزار و خیرین
برگزیده معرفی شدند.
مراکز نیکوکاری بنیاد نیز با
هدف مساعدت مناسب به
جامعه هدف در برخی استان‌ها راه
اندازی شده است. استان آذربایجان
شرقی، اردبیل، تهران، کرمانشاه،
چهارمحال بختیاری، فارس و
۶ استان دیگر از جمله استان‌هایی
هستند که این مراکز در آن‌ها
راه‌اندازی شده است.

در گفت‌وگو با دکتر مریم صف‌آراء، پژوهشگر حوزه سلامت معنوی تبیین شد

همانندسازی بانوان در هیئت

هدی سادات پاک‌نهاد | باور بسیاری از مردم حتی افراد مقید به شرکت در مراسم مذهبی این است که این مراسم صرفاً توجه و عرض ارادت به اهل بیت (ع) است و آن را نوعی رفتار عاطفی - هیجانی و نه حتی تحولی، تلقی می‌کنند؛ درحالی که حضور در مراسم معنوی علاوه بر عرض توجه و ارادت به اهل بیت (ع) - به اقتضای معنویت حاکم بر محفل اهل بیت (ع) و به سبب تحولی شناختی در خصوص باور انسان به حقایق زندگی برگرفته از کلام عترت - هم در ایجاد و نهادینه‌سازی باورهای دینی و هم در اصلاح سبک زندگی دینی تأثیری بس شگرف دارد. دکتر مریم صف‌آراء، پژوهشگر حوزه سلامت معنوی معتقد است که مراسم مذهبی به حیث معنوی - اجتماعی، در تحول قلبی و شناختی و در برقراری زندگی متعادل و متعالی ظرفیت بسیاری دارند. با این عضو هیئت علمی دانشگاه الزهراء، به گفت‌وگو نشستیم که در ادامه آن را می‌خوانید.

نه تنها دال بر اصلاح و برقراری تعادل در زندگی افراد است بلکه حتی حاکی از نیل و دستیابی آنها به تعالی است.

اهمیت مدیریت هیئت‌ها توسط بانوان

مراسم مذهبی به حیث معنوی - اجتماعی، در تحول قلبی و شناختی و در برقراری زندگی متعادل و متعالی ظرفیت بسیاری دارند، و به لحاظ خانوادگی نیز مادر نقش بسیار مهمی در تربیت معنوی و خودساختگی روانی - شخصیتی فرزندان دارد؛ بنابراین همین که مادران بتوانند در راستای تربیت روانی - معنوی فرزندان از ظرفیت مراسم مذهبی بهره‌برداری کنند، این خود مؤثرترین نقشی است که می‌توانند ایفا کنند. بدون شک مدیریت هیئت‌ها توسط بانوان به سبب تأثیر بر فرزندان، چنانچه صرفاً بر بعد تربیتی متمرکز باشد، می‌تواند مؤثر باشد. گاهی دیده می‌شود که سکان‌داری اجرایی بانوان در امر ترتیب‌دادن و برقراری مراسم، آنها را از هدف تبیین اهمیت هیئت و برقراری تمهیدات تربیتی برای حضور فرزندان دور می‌کند و این خوب نیست، چرا که در نهایت هدررفت ظرفیت اساسی و مهم مادر را در نقشی مهم‌تر به همراه دارد. متأسفانه در برخی خانواده‌ها دیده می‌شود که مادر در خانه کمتر حضور داشته و با پرداختن به امور اجرایی و مدیریتی مربوط به برپایی مراسم، از خانه و فضای تربیتی غافل شده و از قضا فرزندان همین افراد، از روی تغافل یا از روی تعارض کمتر در این مراسم‌ها دیده می‌شوند.

گزارش‌های معنوی مراجعین مراکز مشاوره که در مکان‌ها یا مراسم مذهبی حضور داشتند، خود گویای بسیاری از زوایای تأثیر شرکت در اینگونه مراسم است. عبارت‌هایی همچون «به‌خاطر اهل بیت اورا بخشیدم»، «به‌خاطر این ایام مبارک این خطا را ترک کردم»، «در این محفل به خودم آمدم و با خودم در خدمت به مردم عهد کردم» و گزاره‌هایی از این دست، نشان می‌دهد که حضور در مراسم عزاداری

بدون شک ماهیت متعالی (معنوی - شناختی) هیئت‌های مذهبی هم بر فرد و هم بر خانواده اثرگذار است. بهم پیوستگی خانواده با یکدیگر، با حضور در مراسم مذهبی و بهره‌گیری آنها از فضای معنوی، سبب رشد و ارتقای درونی، حال مثبت و خوب، افزایش احساس مسئولیت‌پذیری و نیز مانع از افتراق، خستگی، تنهایی و بی‌حوصلگی اعضا خانواده می‌شود. چنین فضایی که اینقدر می‌تواند در زدودن کجی‌ها از نظام خانواده و برقراری تحول مثبت در خانواده مؤثر باشد، می‌طلبد که با ساختار کمی و کیفی مثبتی برنامه‌ریزی و اجرا شده تا بتواند به نفع بهره‌روانی - معنوی و نیز خانوادگی، انتخاب همیشگی خانواده‌ها باشد.

تأثیرگذاری هیئت‌های مذهبی در حفظ کانون خانواده

حضرت زهرا (س) منشأ اثرگذار برای بانوان

اگر زنان بتوانند به درک درست و کاملی از زنان الگو و قرآنی به‌ویژه حضرت زهرا (س) برسند و این منشأ اثر آنها در این گونه مراسم باشد، وجهی بسیار متعالی است؛ چرا که این زنان آگاه و خودساخته مشبه به منش و روش فاطمی، می‌توانند در هر سه بعد رفتاری - عاطفی و شناختی منشأ اثرگذاری برای دیگر بانوان در این گونه مراسم باشند. اولین و مؤثرترین اقدام اثرگذار بانوان، رشد و تحول شناختی نسبت به ماهیت وجودی و زنانه خویش؛ دوم، همانندسازی آنها با کامل‌ترین الگوی زنان عالم و سوم، اجرا و اعمال آموخته‌های درونی شده برگرفته از سیره فاطمی (س) در جمع‌ها و مراسم مذهبی است.

مدیریت هیئت‌ها توسط بانوان به سبب تأثیر بر فرزندان، چنانچه صرفاً بر بعد تربیتی متمرکز باشد، می‌تواند مؤثر باشد

راهکارهایی برای جذب خانواده‌ها به هیئت

مقام معظم رهبری، در یک بحث تمدنی در دیدار با جمعی از مداحان اهل بیت (ع)، مسئله خانواده را بر دوش هیئت‌ها گذاشتند و فرمودند: «در این برهه از زمان روی مسئله خانواده تکیه کنید، دشمن نه دشمن ایران یا دشمن انقلاب؛ دشمن پش‌ریت تصمیم گرفته که نظام خانواده را در بین بشر از بین ببرد. خانواده سنت الهی است.» پیرو منویات رهبر انقلاب بر تمرکز دشمن به مسئله خانواده و نقش هیئت‌ها در حفظ نظام خانواده لازم است تا به منظور جذب خانواده‌ها به مراسم مذهبی اقداماتی انجام شود. بر همین اساس، صف آراء خاطر نشان کرد: «توجه به زمان برگزاری مراسم عزاداری که در تزامن با برنامه اعضا خانواده نبوده و همه بتوانند در آن شرکت کنند؛ برنامه‌ریزی‌های جامع که بتواند پاسخگوی همه اعضا خانواده با سنین مختلف باشد و مثلاً کودک یا نوجوان در چنین بستری نه تنها خسته نشده، بلکه بهره‌روانی و شناختی فراوان ببرد و برقراری نظم در همه جزئیات مربوط به هیئت از جمله راهکارهای جذب خانواده‌ها به مراسم مذهبی است.

هیئت‌ها به سبب تأثیر همه‌جانبه شگرفتی که دارند باید بیشتر محل توجه و تمرکز مسئولین و برنامه‌ریزان باشد؛ لذا شایسته است که همه هیئت‌ها هر چند کوچک، اتاق فکر داشته باشند. اتاق فکر در راستای تحقق اهداف عالیه و غایی هیئت که اول خودسازی و سپس انسان‌سازی است.»

همراه با هیئت «قاسم ابن الحسن» که دانش‌آموزان را برای امور فرهنگی کنار هم جمع کرده است

پاتوقی برای نسل آینده‌ساز

«هیئت قاسم ابن الحسن» در شهرستان کاشمر، با واسپاری مسئولیت اجرای برنامه‌های هیئت به دانش‌آموزان و نوآوری در ایجاد فضای تزیینات داخلی هیئت توانسته نوجوانان زیادی را جذب هیئت و مشارکت در فعالیت‌های مذهبی کند.

بچه‌ها پول توجیبی و قلک‌هایشان را می‌آورند و عاشقانه خرج هیئت می‌کنند؛ خدا را شکر با همین کمک‌ها توانسته‌ایم هیئتی را برپا کنیم و الحمدلله بچه‌ها راضی هستند»

تقدیر از دانش‌آموزان فعال در هیئت

مسئول هیئت قاسم ابن الحسن گفت به‌منظور ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان، ما از بچه‌های فعال قدر دانی می‌کنیم. او گفت: «پارسال از پیر غلامان حسینی تکابا دعوت کردیم تا به هیئت آمده‌واز بچه‌هایی که کار انجام دادند، تقدیر کنند.»

پاتوقی برای فعالیت‌های فرهنگی دانش‌آموزان

آشفته با اشاره به سایر فعالیت‌های هیئت قاسم ابن الحسن برای دانش‌آموزان گفت: «برنامه‌های هیئت محدود به مراسم رسمی و در ایام خاص نیست؛ بلکه ما با ارائه برنامه‌های مختلف در رشته‌های تربیتی، علمی و معرفتی مسجد را به پاتوق فرهنگی دانش‌آموزان تبدیل کرده‌ایم. یکی از این برنامه‌ها پخش مستند «آقا مصطفی» بود که داخل مسجد برگزار شد و ما با این گونه برنامه‌ها در صدد جذب بچه‌ها به مسجد و هیئت هستیم»

استفاده از ظرفیت هیئت برای آمادگی دانش‌آموزان

آشفته داشتن صبر و حوصله زیاد را لازمه راه‌اندازی هیئت‌های دانش‌آموزی دانست و افزود: «بحث تربیتی تدریجی است و صبر و حوصله زیادی می‌خواهد. بچه‌ها ریزبین هستند و به دنبال رفع نیازهایشان می‌گردند؛ بنابراین دنبال کردن این کارها صبر زیادی می‌خواهد.» او ادامه داد: «اگر چه برگزاری هیئت قاسم ابن الحسن تحت همکاری نهادهای خاصی از جمله شهرداری و آموزش و پرورش کاشمر انجام شد؛ اما برپایی این هیئت بیشتر خودجوش و مردمی بود. ما با اتکا به این وعده خداوند که فرمود «هر کس ما را یاری کند ما قطعاً او را یاری می‌کنیم» قدم در این مسیر گذاشتیم و فکر نمی‌کردیم بچه‌ها استقبال کنند.» او در پایان تأکید کرد: «ما باید از طریق همین هیئت‌ها برای بچه‌ها کاری انجام دهیم. این روزها بچه‌ها آنقدر در گیر فضای مجازی شده‌اند که دسترسی به آنها سخت شده، لذا باید جایی باشد تا آن جذابیتی که در فضای مجازی هست در هیئت‌ها باشد تا بتوانیم بچه‌ها را آماده کنیم؛ چون همین‌ها هستند که زمینه‌ساز حل مشکلات کشور خواهند بود.»

تابه حال فکر کرده‌اید که چرا کودکان و نوجوانان جذب بازی‌های یارانه‌ای می‌شوند؟ شاید به این دلیل که بازی‌های یارانه‌ای با اهمیت دادن به جزئیات و یک ظاهر دوست‌داشتنی، فضایی جذاب برای کودک و نوجوان خلق می‌کند؛ هیئت دانش‌آموزی «قاسم ابن الحسن» نیز با ایجاد یک فضای دوست‌داشتنی توانسته دانش‌آموزان زیادی را جذب هیئت و مشارکت در فعالیت‌های مذهبی کند. فرزند آشفته، مؤسس هیئت «قاسم ابن الحسن» با ۲۱ سال سن و مدرک حوزوی سطح ۲، چند سالی است که در مشهد و شهرستان کاشمر به تشکیل هیئت دانش‌آموزی پرداخته و با واسپاری مسئولیت اجرای برنامه‌ها به دانش‌آموزان، هیئت را به پاتوق فرهنگی آنها تبدیل کرده است. آشفته هدف از برپایی این هیئت را حفاظت از سنت‌های اسلامی عنوان کرد و گفت: «به قول امام خمینی (ره) که فرموده بودند امام حسین (ع) یک دانشگاه است، از این جهت ما به فکر این افتادیم تا بچه‌ها را با شور حسینی و همراه با شعور حسینی در یک جا جمع کنیم و خوشبختانه بچه‌ها از این ایده بسیار استقبال کردند.»

جذب دانش‌آموزان با فضای تجسمی هیئت

آشفته گفت مخاطب این هیئت را دانش‌آموزان ابتدایی تا متوسطه اول و دوم تشکیل می‌دهند. او در رابطه با محل برگزاری هیئت عنوان کرد: «محل برگزاری هیئت در کانون فرهنگی تبلیغی لقمان در خیابان ۱۵ خرداد کاشمر است اما در طی سال، برنامه‌ها در مسجد قائم برگزار می‌شود.» او یکی از علت‌های ارتباط دانش‌آموزان با هیئت قاسم ابن الحسن را واگذاری مسئولیت به آنها دانست و گفت: «دانش‌آموزان از گرداندن کار اصلی هیئت هستند و کار پشتیبانی را خود بچه‌ها انجام می‌دهند؛ حتی دکور هیئت توسط خود دانش‌آموزان چیدمان شده و گاهی نوحه‌خوانی توسط بچه‌ها انجام می‌شود.» او تأکید کرد: «بچه‌ها جزئی نگر هستند. حتی یک رنگ و یک جمله خاص روی دیوار می‌تواند بر روی آنها اثر گذار باشد؛ به همین دلیل ما برای جذب هر چه بیشتر بچه‌ها تزیینات داخلی هیئت را حالت تجسمی درآوردیم و در ساخت دکور خود بچه‌ها مشارکت داشتند.»

تأمین هزینه‌ها با پول توجیبی دانش‌آموزان

آشفته درباره تأمین هزینه‌های مالی هیئت گفت: «تأمین مخارج هیئت به طرز غیرقابل باوری خود جور می‌شود. ما باور نمی‌کردیم که خودجوش و فعال هیئت گردانده شود؛ البته بچه‌ها هم خیلی کمک کردند؛ مثلاً گاهی

زیرویم سامانه همدم که همیار خانواده‌ها
در یافتن زوج‌های مناسب هم است

هزار ازدواج بدون يك طلاق

«همدم» سامانه‌ای وابسته به موسسه فرهنگی و اطلاع رسانی تبیان است و تبیان به عنوان بزرگترین مجموعه سازمان تبلیغات اسلامی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات، نامی آشنا برای کاربران اینترنت به شمار می‌رود. تبیان پیش از راه‌اندازی همدم و در سال ۱۳۹۴ سامانه «همسان‌گزینی» را در سایت خود ایجاد کرد که بر پایه فعالیت معارف ازدواج، کارهای خود را دنبال می‌کرد. در همسان‌گزینی جوانان مشخصات خود را و معارف ازدواج، مشخصات متقاضیان خود را در آن وارد کرده و معارف براساس مشخصات موجود، گزینه مناسب برای متقاضیان خود را انتخاب می‌کردند. در این مدت ۷ هزار نفر در سامانه همسان‌گزینی تبیان ثبت نام کرده و بیش از ۳ هزار و ۷۰۰ ازدواج موفق در آن ثبت شد اما دامنه این فعالیت محدود به ۶ استان می‌شد و خود کاربران هم امکان انتخاب نداشتند. همین محدودیت‌ها باعث شد، همدم به عنوان يك اپلیکیشن موبایلی جایگزین آن شود.

مورد نظرش شود؛ پس از تایید درخواست از سمت کاربر مقابل، معرف با کاربر یا خانواده آنها تماس می‌گیرد و راهنمایی‌های لازم را به آنها ارائه می‌دهد.

۱ فعالیت‌های يك معرف

در سامانه همدم معرف نقش واسطه و تسهیل‌گر آشنایی دو نفر را برعهده می‌گیرد. بعد از انتخاب کاربران، کارشناسان سایت بررسی‌های کلی را صورت می‌دهند. اختلاف سنی طرفین یکی از موضوعاتی است که در اولین مراحل به آن توجه می‌شود و در صورتی که اختلاف سنی زوج با هم زیاد باشد، تذکرات لازم به آن‌ها داده می‌شود. سپس شماره مادر خانم در اختیار مادر آقا قرار می‌گیرد که بتوانند ارتباط اولیه را با هم داشته باشند. در رده‌های سنی پایین‌تر توصیه می‌شود که ملاقات اولیه با حضور والدین انجام شود و اگر والدین در قید حیات نیستند، یکی از نزدیک‌ترین بستگان در این ملاقات حضور داشته باشد.

نسرين پاكرو كه تا به حال واسطه ازدواج جوانان زيادی با يكدیگر شده و یکی از معرفان ازدواج سامانه همدم است در این باره می‌گوید: «توصیه ما این است که ملاقات اولیه در منزل یکی از زوجین انجام شود تا شناخت بهتری نسبت به يكدیگر پیدا کنند. وظیفه ما تا زمان به نتیجه رسیدن ارتباط ادامه خواهد داشت و تا آن زمان، طرفین را رها نمی‌کنیم. اگر در طول آشنایی هم طرفین نیاز به معرفی بیشتر داشته باشند ما همراه هستیم و مشاوره‌های لازم را به آن‌ها ارائه می‌دهیم.»

۲ صحت‌سنجی با كمك نهادهای مرجع

یکی از قابلیت‌های ویژه سامانه همدم که توانسته است تا حد قابل قبولی اعتماد مردم را به خود جلب کند، همکاری با نهادهای مرجع برای احراز هویت کاربران است؛ این سامانه با اعلام مدارک و مشخصات وارد شده توسط کاربران مانند اطلاعات هویتی، تحصیلی، شغلی و محل سکونت را صحت‌سنجی می‌کند تا متقاضیان استفاده از این سامانه با خطای کمتری با متقاضیان دیگر آشنا شوند؛ بخش دیگری از اطلاعات مانند مشخصات فردی، ظاهری، میزان تقید به دین و مسائلی از این دست نیز براساس خود اظهاری کاربران در حساب کاربری آنها نمایش داده می‌شود.

با تمام اینها محبوبه همتی، مدیر داخلی پلتفرم همدم هشدار می‌دهد: «ما تنها می‌توانیم به وسیله همکاری‌هایی که با برخی ارگان‌ها داریم، بخشی از مشخصات افراد که در آن مراکز ثبت شده است و سندیت دارد را صحت‌سنجی کنیم و اطلاعات دیگر مانند ویژگی‌های ظاهری، اعتقادات و مسائلی از این

علیرضا، سینی چای را با لبخند از سمانه می‌گیرد و آن را روی میزی کوچک می‌گذارد و کمی جابجا می‌شود تا همسرش کنار او بنشیند؛ آنها حدود ۳ ماه است که زیر یک سقف رفته‌اند؛ یکی از هزاران زوجی که با ثبت‌نام در یک پلتفرم با هم آشنا شده‌اند.

خانواده علیرضا مدتها بود که برایش خواستگاری می‌رفتند اما این رفت‌وآمدها به دلایل مختلف به نتیجه نمی‌رسید. تا این که یکی از دوستانش به او یک اپلیکیشن موبایلی به نام «همدم» را پیشنهاد داد. «اول جدی نگرفتم و با اصرار دوستم فرم آن را پر کردم که تاکید می‌کرد اطلاعات را درست وارد کنم. یه جورایی می‌خواستم شانسم را امتحان کنم؛ بعدا فهمیدم که این ماجرا خیلی هم شانس‌ی نیست.» اینها را علیرضا در حالی می‌گوید که دست سمانه را در دستش گرفته است.

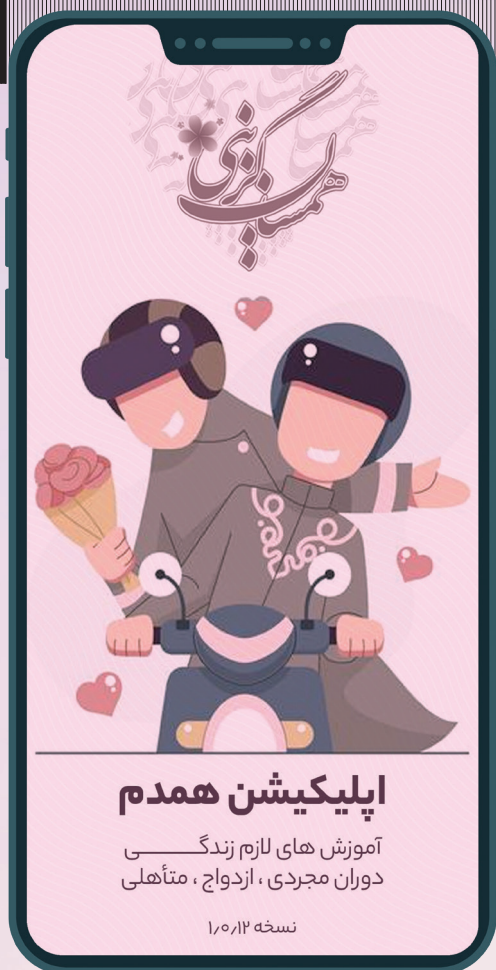
۳ انتخاب همسر با چند کلیک

در سامانه همدم، کاربران بعد از ثبت نام، فرم‌های مشخصات خود را تکمیل کرده و دو آزمون روانشناسی می‌دهند و مدارک خود را الصاق می‌کنند و حساب کاربری آن‌ها مورد تایید قرار می‌گیرد. در بخش تکمیل اطلاعات اولیه، فرمی جهت شناختن نسبی معیارهای انتخاب همسر برای افراد وجود دارد که از متقاضیان تقاضا می‌شود تا مشخصات همسر آینده خود را از بین پارامترهایی همچون قد، وزن، شهر محل زندگی و تولد، میزان اعتقادات مذهبی، شغل و... انتخاب کنند. براساس مشخصاتی که ارائه کرده‌اند، سامانه پیشنهادهاتی به آن‌ها ارائه می‌دهد، اگر گزینه پیشنهادی سامانه مورد تایید آن‌ها نباشد، می‌توانند با جستجو، گزینه مورد نظر خود را پیدا کنند.

۴ شبکه‌ای از معرفان ازدواج

برای سمانه ماجرا اما به شکلی دیگر پیش آمد. یکی از استادان او در دانشگاه عضو شبکه معرفان همسان‌گزینی در همدم بود. این خانم استاد با توجه به شناختی که از سمانه داشت از او اطلاعات گرفت. سمانه می‌گوید: «راستش خجالت می‌کشیدم و نمی‌دانستم موضوع را چگونه با خانواده‌ام در میان بگذارم اما استادم با مادرم تماس گرفت و جریان را کامل به او توضیح داد.»

سامانه همدم تعدادی معرف ازدواج با قومیت‌ها و فرهنگ‌های مختلف و تحصیلات مرتبط با خانواده و ازدواج دارد که می‌توانند افراد را از سراسر کشور با آداب و رسوم گوناگون برای امر ازدواج راهنمایی کنند. پس از تایید اطلاعات وارد شده توسط افراد، سامانه به صورت خودکار از بین متقاضیان موجود، ۵ نفر را به کاربر معرفی می‌کند که او می‌تواند با ارسال درخواست، خواستار آشنایی بیشتر با شخص

دست را خود کاربران باید مورد بررسی قرار دهند.»

نسرين پاكرو، معرف سامانه همدم هم با اشاره به شناخت‌های اولیه که متقاضیان باید از يكدیگر داشته باشند، می‌گوید: «توصیه ما به کاربران و متقاضیان سامانه همدم این است که با تحقیقات جامع و پس از چند ماه معاشرت، در فرصت مناسب اقدام به انتخاب یا عدم انتخاب طرف مقابل خود کنند و از انتخاب شتاب‌زده و تعلل در تصمیم‌گیری پرهیز کنند.»

۱ مراحل رایگان

شرکت در آزمون‌های روانشناختی بخشی دیگر از مراحل است که زوجین باید برای شناخت خود و يكدیگر طی می‌کنند؛ سپس می‌توانند با مراجعه به مشاورین ازدواج که «همدم» به آنها معرفی می‌کند، مراحل بعدی را طی کنند. تمامی مراحل مورد نیاز از ابتدا تا انتها مانند صحت‌سنجی اطلاعات، آزمون‌های روانشناسی، معرفی و مشاوره رایگان بوده و هیچ هزینه‌ای بابت آنها دریافت نمی‌شود و افراد، تنها برای خرید بسته پیشنهادت بیشتر از سوی سامانه، باید هزینه مورد نیاز آن را پرداخت کنند. این موضوعی است که زهره سادات حسینی، مدیر سامانه همدم بر آن تاکید دارد؛ «یکی از مهم‌ترین مشکلات ما کانال‌های تلگرامی کلاهبردار هستند که

یکی از قابلیت‌های ویژه سامانه همدم همکاری با نهادهای مرجع برای احراز هویت کاربران است؛ این سامانه با اعلام مدارک از دستگاه‌های مربوطه، برخی اطلاعات وارد شده توسط کاربران مانند هویتی، تحصیلی، شغلی و محل سکونت را صحت‌سنجی می‌کند

معرف ازدواج سامانه «همدم»: زیاده طلبی خانم‌ها باعث می‌شود آقایان ازدواج نکنند

«هیچ بنایی در اسلام نیست که نزد خداوند محبوب‌تر و عزیزتر از ازدواج باشد.» این نقلی از پیامبر اکرم (ص) است که نشان از اهمیت ازدواج دارد. با این حال به هزار و یک دلیل مربوط و نامربوط، متأسفانه اهمیت این اتفاق فرخنده روز به‌روز در جامعه کم‌رنگ‌تر می‌شود. یکی از این دلایل یافتن فردی مناسب برای ازدواج است. تغییر سبک زندگی مردم به خاطر تغییرات فرهنگی، وجود فرهنگ‌های مختلف در جامعه، افزایش مشکلات مردم و مواردی از این دست و مهم‌تر از همه، ترس از یک انتخاب نادرست در یافتن شریک مناسب در زندگی موجب شده جوان‌ها عطا‌ی تشکیل خانواده را به لقایش ببخشند. اگر بین دوستان و آشنایان مورد مناسبی پیدا نشود و یا معرف شناخته‌شده‌ای در کار نباشد که دو جوان را به هم برساند، در نهایت ازدواج به تأخیر می‌افتد. سامانه همد تلاش دارد تا این کمبود را جبران کند. درباره این محیط مجازی با نسرين پاكرو كه تا به حال واسطه ازدواج جوانان زیادی با یکدیگر شده و یکی از معرفان ازدواج سامانه همد است به گفت‌گو نشستیم. او از سال ۹۳ ابتدا با سامانه همسان‌گزینی تیان و بعد با سامانه همد مشغول فعالیت است.

بدون ثبت حتی یک طلاق در این مدت به فعالیت خود ادامه دهد؛ «همدم از تیرماه ۱۴۰۰ تاکنون بیش از ۵۵۰ هزار بار از منابع مختلف داندلود و نصب شده و بیش از ۳۰ هزار کاربر در آن احراز هویت شده‌اند؛ از این تعداد، ۹۸۲ مورد ازدواج صورت گرفته است که هیچکدام از آنها به طلاق منجر نشده است.» زهره سادات حسینی، این اطلاعات را بازگو می‌کند.

۱. تابویی که باید شکسته شود

باوجود همه موفقیت‌های «همدم»، اما همچنان یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که مسئولان این پلتفرم با آن مواجه هستند تابویی است که خانواده‌ها درگیر آنند و نگرانی دارند که کسی متوجه نشود که جوان‌شان از این طریق ازدواج کرده است. مدیر همد اعتقاد دارد: «این موضوع باید جا بیفتد که این سامانه می‌تواند به عنوان یک روش امن برای همسرایی انتخاب شود؛ این موضوع نیاز به فرهنگ‌سازی زیادی دارد. قصد داریم در استان‌ها به صورت حضوری این موضوع را مطرح کنیم و با خانواده‌ها در رابطه با آن صحبت کنیم.»

با این حال علیرضا و سمانه هر دو از این که در همد با هم آشنا شده‌اند رضایت دارند، آن‌چنان که به دوستان خود توصیه کرده‌اند برای ازدواج، همد را درگوشی همراه خود نصب کنند؛ به قول علیرضا ازدواج با این روش دیگر سپردن امور به شانس نیست.

به اسم همد فعالیت می‌کنند و بابت ارائه خدمات، از مردم تقاضای وجه می‌کنند و در زمینه ازدواج موقت فعالیت دارند. این موضوع باید اطلاع‌رسانی شود که تمام مراکز همسرایی دارای مجوز فقط در زمینه ازدواج دائم و تک همسری فعالیت دارند.»

۲. خواستگاری از پسرها به روش همد

سمانه از یکی از دوستانش می‌گوید که در دانشگاه از پسری خوشش می‌آمد اما حجب و حیا به او اجازه نمی‌داد، خواسته‌اش را مطرح کند. «این امکان در سامانه همد برای خانم‌ها وجود دارد که در بین گزینه‌های موجود در بین آقایان جستجو کنند و گزینه مورد پسند خود را انتخاب کنند، اما برای اینکه شأن خانم‌ها حفظ شود، به وسیله معرف‌ها، این درخواست را از طریق همد برای آقایان مطرح می‌کنیم؛ یعنی آن دختر را در بین گزینه‌های پیشنهادی همد برای پسر مورد نظر نمایش می‌دهیم.» این را زهره سادات حسینی مدیر همد می‌گوید.

۳. حتی بدون یک طلاق

علیرضا می‌گوید با آن که چند ماه از ازدواج او با سمانه گذشته ولی چند روز قبل از همد با او تماس گرفته و از زندگی مشترک آنها خبر گرفته‌اند. مدیر همد در این باره توضیح می‌دهد: «تا ۴ سال بعد از ازدواج، به مدت هر ۶ ماه یک بار با زوج ارتباط می‌گیریم و از کیفیت زندگی آنان مطلع می‌شویم و در صورت وجود مشکل، مشاوره‌های لازم را به آنان ارائه می‌دهیم.» شاید همین پیگیری‌ها موجب شده تا همد

در سامانه همدم معرف نقش واسطه و تسهیل گر آشنایی دو نفر را برعهده می‌گیرد. بعد از اینکه افراد در سامانه احراز هویت ثبت نام شده و شخص مورد نظر را از بین گزینه‌های پیشنهادی انتخاب کردند، بررسی‌های کلی توسط ما صورت می‌گیرد و اگر موارد اختلاف زیاد باشد، تذکرات لازم به طرفین بیان می‌شود و در صورتی که هر دو نفر با وجود آگاهی از اختلافات موجود، مایل به ادامه مسیر باشند، شماره خانم را با توجه به گروه سنی که دارد، در اختیار آقا قرار می‌دهیم و اگر سن خانم کمتر از حد معمول باشد، شماره مادر خانم در اختیار مادر آقا قرار می‌گیرد که بتوانند ارتباط اولیه را با هم داشته باشند. در گروه‌های سنی بالاتر که هر دو طرف از پختگی‌های لازم به جهت امر ازدواج برخوردار هستند، باز هم تذکرات و مشاوره‌های لازم به آنها ارائه می‌شود ولی در رده‌های سنی پایین‌تر توصیه بر این است که ملاقات اولیه با حضور والدین انجام شود و اگر والدین در قید حیات نیستند، یکی از نزدیک‌ترین بستگان در این ملاقات حضور داشته باشد. توصیه ما این است که ملاقات اولیه در منزل یکی از زوجین انجام شود تا شناخت بهتری نسبت به یکدیگر پیدا کنند. وظیفه ما تا زمان به نتیجه رسیدن ارتباط ادامه خواهد داشت و تا آن زمان، طرفین را رها نمی‌کنیم. اگر در طول آشنایی هم طرفین نیاز به معرفی بیشتر داشته باشند ما همراه هستیم و مشاوره‌های لازم را به آنها ارائه می‌دهیم.

استقبال خوب از نشست‌ها

متقاضی سامانه همدم در خارج از فضای همدم با هم آشنا شده‌اند؛ دو نفر کم سن و سال و از دو شهر متفاوت هستند و تلاش می‌کنند تا از مسیر شرعی ازدواج با هم ارتباط داشته باشند؛ این دو نفر با تلاش‌های ما با هم دیدار کردند و خانواده‌ها در جریان اتفاقات قرار گرفتند که در ابتدا با مخالفت‌های خانواده‌ها مواجه شدند و بعد از مشاوره‌های ما، با این اتفاق موافقت کردند، ولی به دلیل مشکلاتی که دوباره بین آنها پیش آمد، شب عقد این دو نفر، رابطه خانواده‌ها بهم خورد و این دختر و پسر فعلا بالاتکلیف هستند ولی همچنان در تلاش هستیم تا این رابطه به سرانجام برسد. مسائل مهمی در ازدواج نکردن جوانان موثر است، ولی در حال حاضر مسئله اقتصادی و زیاده طلبی خانم‌ها و توقعات بالای آنها مهمترین موضوع است که باعث می‌شود جوانان، خصوصا آقایان به ازدواج فکر نکنند.

چه زمان بیشتری بگذرد، افراد خود واقعی‌شان را به نمایش می‌گذارند. با تمام اینها، به نظر مناسبت‌ترین زمان برای آشنایی ۵ تا ۶ ماه است. این نکته هم اهمیت دارد که ازدواج از نظر ما فرمول سنی ندارد و همه چیز به بلوغ افراد مرتبط می‌شود. ممکن است کسی سن بالایی داشته باشد، ولی پختگی لازم را برای تشکیل و اداره زندگی نداشته باشد و برعکس ممکن است کسی سن کمی داشته باشد، ولی توانایی مدیریت زندگی را به بهترین نحو انجام دهد.

خط قرمز؛ اختلاف سن

این امکان وجود ندارد که به صورت فیزیکی در کنار خانواده‌ها در تمام مراحل حضور داشته باشیم، ولی می‌توانیم در دفتر همدم میزبان اتفاقات باشیم. برخی از ما می‌پرسند که تا به حال شده که شخصی را از بین گزینه‌هایی که در همدم ثبت نام کرده‌ایم به آشنایان خود معرفی کنیم؛ و جواب ما مثبت است؛ خود من شخصی را معرفی کردم و نتیجه آن به ازدواج ختم شد. با این حال خط قرمز ما اختلاف سنی است؛ اختلاف سنی طرفین یکی از موضوعاتی است که در اولین مراحل به آن توجه می‌شود و در صورتی که اختلاف سنی زوج با هم زیاد باشد، تذکرات لازم را به آنها می‌دهیم؛ برخی از آنها قبول می‌کنند و برخی دیگر حتی با شنیدن تذکرات ما هم مسیر خود را تغییر نمی‌دهند. همچنین مسائل اعتقادی از جمله مواردی است که گاهی باعث می‌شود آنها را دنبال نکنیم؛ چنین مسیری معمولا برای مواردی پیش می‌آید که دو طرف به لحاظ اعتقادی تفاوت زیادی با هم داشته باشند؛ مثلا در یک پرونده خانم اعتقاد چندانی نداشت ولی آقا پایبند مسائل مذهبی بود. در این صورت ما تذکر لازم را به طرفین می‌دهیم و از آنها می‌خواهیم تا از ادامه دادن این شرایط خودداری کنند.

یک پرونده سخت و طولانی

در حال حاضر یک پرونده هست که دو

شانس انتخاب را بالا می‌بریم

برخی افراد که تمایل به ازدواج دارند، به راحتی نمی‌توانند با طرف مقابل خود ارتباط بگیرند؛ در خانم‌ها که حجب و حیا مانع ارائه پیشنهاد و درخواست به طرف مقابل می‌شود؛ حتی در آقایان هم این موضوع مطرح است که برخی افراد به خاطر خجالتی بودن، نمی‌توانند درخواست ازدواج خود را مطرح کنند. در خانواده‌های کم جمعیت هم این مشکل بیشتر است. با این احوال صحبت‌ها به این معنی نیست که افرادی که خواستگار یا گزینه برای ازدواج ندارند به ما مراجعه می‌کنند؛ بلکه این معنا را دارد که در بین گزینه‌های موجود در اطراف آنها، فرد مناسبی که شرایط نزدیک‌تری به آنها داشته باشد، پیدا نمی‌شود. این افراد وقتی به ما مراجعه می‌کنند، ما با بررسی گزینه‌های موجود، افرادی که ویژگی مناسب‌تری نسبت به هم دارند را به یکدیگر معرفی می‌کنیم. برخی افراد معتقدند اینگونه کارها به ما ربطی ندارد و نباید در زندگی مردم دخالت کنیم؛ این نوع انتقادات معمولا از طرف افرادی مطرح می‌شود که گزینه‌های موجود در اطرافشان بیشتر است و به راحتی می‌توانند فرد مورد نظر خود را پیدا کنند. منظور ما این نیست که افراد از پیدا کردن فرد مورد علاقه خود ناتوان هستند، بلکه با اضافه کردن موارد پیشنهادی، شانس پیدا کردن گزینه مناسب را بیشتر می‌کنیم.

زمان آشنایی

مدت زمانی که دو طرف برای آشنایی با یکدیگر وقت صرف می‌کنند، چندان مشخص نیست و معمولا به فرهنگ و آداب و رسوم خانواده‌ها مرتبط می‌شود. شغل افراد هم از دیگر پارامترهایی است که تاثیر زیادی در این موضوع دارد؛ هر چه میزان دیدارها بیشتر باشد، آشنایی سریع‌تر رخ می‌دهد. تاکید ما هم به خانواده‌ها این است که برای آشنایی، زمان تعیین نکنند و همیشه به آنها می‌گوییم هر

گفت‌وگو با زهره سادات حسینی، مدیر سامانه همسریابی همدم فقط ازدواج دائم و تک همسری

امیرمحمد غفاری | بسیاری از مخاطبان تبیان جوان هستند و از اینرو سال‌هاست که این موسسه فرهنگی برای معرفی و ازدواج جوانان اقداماتی انجام داده است. پس از سامانه همسان‌گزینی، تبیان برای حل مشکلات موجود و کاهش محدودیت‌های این سامانه، پلتفرم «همدم» را در تیرماه سال ۱۴۰۰ رونمایی کرد. با زهره سادات حسینی، مدیر این سامانه به گفت‌وگو نشستیم تا «همدم» را بهتر و بیشتر بشناسیم.

مخاطبان همدم عمدتاً در چه رده سنی هستند؟

شرط سنی ثبت نام در سامانه همدم داشتن حداقل ۱۸ سال سن است ولی از نظر رده سنی، تقریباً ۵۰ درصد از کاربران سامانه همدم متعلق به دهه ۶۰، ۳۵ درصد متعلق به دهه ۷۰، ۲۰ درصد متعلق به دهه ۸۰ و ۱۳ درصد دیگر متعلق به دهه ۵۰ و قبل از آن هستند.

کم سن‌ترین و مسن‌ترین افرادی که در سامانه همدم عضو شدند، چند سال دارند؟

جوان‌ترین زوج ما دهه هشتادی و مسن‌ترین زوج ما متولد دهه ۳۰ هستند.

بیشترین ازدواج در بین مردم کدام استان‌ها شکل گرفته است؟

به خاطر اینکه استان تهران بیشترین جمعیت را در کشور دارد، بیشترین ثبت نام از استان تهران انجام شده است؛ بعد از تهران، استان‌های اصفهان، خراسان رضوی، فارس و خوزستان بیشترین درخواست و ازدواج

در بین تقاضاهای مطرح شده، افراد معمولاً در شهر خودشان به دنبال گزینه برای ازدواج هستند یا به سراغ ازدواج در شهرهای دیگر هم می‌روند؟

معمولاً افراد تمایل دارند تا از شهر خودشان همسر انتخاب کنند، ولی پیش آمده است که درخواست ازدواج برای شهرهای دیگر هم مطرح شود. ۲۸ درصد ازدواج‌های مابین استانی بوده است که دورترین آن مربوط به آقایی از استان گلستان شهر گرگان است که با خانمی در استان خوزستان شهر آبادان ازدواج کرده است.

از نظر همدم، پسر ازدواج‌ترین ایام سال چه زمانی است؟

بیشترین ازدواج‌های ما در اعیاد مذهبی اتفاق می‌افتد؛ مثلاً در هفته وحدت، چون از ایام محرم و صفر خارج می‌شویم، ازدواج‌های زیادی صورت می‌گیرد؛ در روز ازدواج، روزهای اول ماه ذی‌الحجه، عید قربان، عید غدیر، نیمه شعبان و سایر اعیاد مذهبی ازدواج زیادی صورت می‌گیرد.

از نظر همدم، بزرگترین دلیل برای کاهش ازدواج چیست؟

پژوهش‌های مختلفی در این موضوع وجود دارد که در خانم‌ها و آقایان این موضوع متفاوت است. در آقایان موضوعاتی مانند اشتغال و مسکن و در خانم‌ها نیافتن فرد مناسب اولویت دارد. مسائل مختلف دیگری هم در

را داشته‌اند. از ۳۱ استان کشور در ۲۹ استان کشور ازدواج به ثبت رسیده است و تنها در استان‌های کهگیلویه و بویراحمد و چهارمحال و بختیاری هنوز هیچ ازدواجی از طریق سامانه همدم به ثبت نرسیده است. علت هم این است که در این دو استان، ازدواج‌ها عموماً قومیتی بوده و معمولاً درون اقوام و فامیل صورت می‌گیرد.

در بین قومیت‌ها و مذاهب دیگر چطور؟

از بین تمامی اقوام تقاضا داشته‌ایم و حتی از بین اهل سنت به ازدواج هم رسیده است. از سایر ادیان هم ثبت نام در سامانه همدم بوده، ولی چون تعدادشان خیلی کم است، به نتیجه نرسید.

معیارهای سامانه همدم برای اینکه دو نفر را به هم وصل کند، چیست؟

شورای علمی همدم متشکل از تعدادی روانشناس خبره، برای سنجش تناسب دو نفر، پارامترهای متعددی مثل سن، اعتقادات مذهبی، سطح تحصیلات و مواردی از این دست را براساس فرم‌های تکمیل شده افراد یا آزمون‌های روانشناختی آنها در نظر می‌گیرد.

امروز می‌بینیم که دغدغه جوانان تغییر کرده و به راحتی مانند گذشته سمت ازدواج نمی‌روند. موضوع دیگر ترس از ازدواج، به خاطر آمار بالای طلاق است که باعث می‌شود جوانان کمتر به فکر ازدواج باشند

خانواده‌ها به قدری تاثیر گذار است که در حال برنامه ریزی برای آموزش والدین هم هستیم و به زودی در دوره‌های آموزشی خود، این موضوع را هم اضافه خواهیم کرد.

آیا همدم را به اقوام، دوستان و آشنایان خود هم پیشنهاد می‌کنید؟

بله افرادی هم در بین اعضای خانواده همکاران وجود داشتند که از طریق سامانه همدم ازدواج کرده و تشکیل زندگی داده‌اند.

همانطور که می‌دانید ازدواج‌ها نسبت به گذشته تفاوت زیادی پیدا کرده است؛ در گذشته خانواده‌ها ابتدا با هم آشنا می‌شدند و بعد جوانان را به هم معرفی می‌کردند، اما در زندگی امروزی جوانان ابتدا با هم آشنا می‌شوند و بعد خانواده‌ها را به هم معرفی می‌کنند؛ از نظر شما کدام نوع ازدواج بهتر است؟ سنتی یا مدرن؟

هر کدام از این نوع ازدواج‌ها کار کرد خود را دارند؛ در برخی استان‌ها هنوز بخش زیادی از ازدواج‌ها به سبک گذشته انجام می‌شود. ما در همدم ترکیبی از ازدواج سنتی و مدرن را انجام می‌دهیم، به این صورت که افراد خودشان شخص مورد نظر را پیدا کرده و درخواست می‌دهند و بعد از آن خانواده‌ها وارد ماجرا می‌شوند؛ در واقع کنشگران اصلی دختر و پسر هستند و خانواده در جایگاه نظارت حاضر است.

شخصاً هیچکدام از ازدواج‌ها را به یکدیگر ارجح نمی‌دانم و معتقدم نسل جدید نسبت به گذشته تغییرات زیادی داشته است و علاقمند است که خود آغاز کننده کنش ازدواج باشد، ولی باید بداند که در ایران وقتی ازدواجی رخ می‌دهد، خانواده‌ها نقش پررنگی در این ازدواج دارند.

برخی تصور می‌کنند افرادی که ازدواج سنتی انجام می‌دهند، انسان‌های ضعیف و بی‌عرضه‌ای هستند که دیگران و پدر و مادرشان باید همسرشان را انتخاب کند؛ به نظر شما این حرف درستی است؟

اعتقاد من این است که در ازدواج سنتی، پدر و مادر گزینه‌ای را پیشنهاد می‌دهند و انتخاب نهایی را جوان انجام می‌دهد. زمانی این موضوع به چالش تبدیل می‌شود که والدین تاکید داشته باشند که جوان با شخص مورد

همدم به خاطر سابقه طولانی که از گذشته داشته، به عنوان تنها سامانه همسریابی دارای مجوز شناخته می‌شد و تا حدی توانست در این مسیر پیشرو و خط شکن باشد. یکی از مهمترین چالش‌هایی که با آن مواجه هستیم این است که هنوز این موضوع برای خانواده‌ها به عنوان یک تابو مطرح می‌شود و خانواده‌ها هنوز نگران این هستند که کسی متوجه نشود که جوان آن‌ها از این طریق ازدواج کرده است؛ در صورتی که اگر این موضوع جا بیفتد می‌تواند به عنوان یک روش امن برای همسریابی انتخاب شود؛ این موضوع نیاز به فرهنگ سازی زیادی دارد. در دور دوم تبلیغات خود قصد داریم در استان‌ها به صورت حضوری این موضوع را مطرح کنیم و با خانواده‌ها در رابطه با آن صحبت کنیم.

چالش بعدی که در ارتباط با همدم مطرح می‌شود، کانال‌های تلگرامی کلاهبردار هستند که به اسم همدم فعالیت می‌کنند و بابت ارائه خدمات، از مردم تقاضای وجه می‌کنند و در زمینه ازدواج موقت فعالیت دارند. این موضوع باید اطلاع رسانی شود که تمام مراکز همسریابی دارای مجوز فقط در زمینه ازدواج دائم و تک همسری فعالیت دارند.

بقیه چالش‌ها موضوعاتی است که با دختر و پسر و خانواده برای سرو سامان دادن ازدواج‌ها داریم. ازدواج نسبت به گذشته سخت‌تر شده است؛ در دوران کرونا، چون بحث مراسم و هزینه‌ها کمتر شده بود، ازدواج‌ها راحت‌تر صورت می‌گرفت. ولی فعلاً به خاطر هزینه‌های گزافی که برای ازدواج رخ می‌دهد، جوانان در تنگنا قرار می‌گیرند. این مسئله مهمی است که باید حل شود.

بزرگترین چالش همدم

نظر آن‌ها ازدواج کند؛ اگر این روش با رضایت جوان اتفاق بیفتد، نه تنها ایرادی ندارد، بلکه دارای محاسن هم هست.

سازمان‌های دولتی تا به حال حمایتی از همدم داشته‌اند؟

سعی کرده‌ایم خود را در دستگاه‌های دولتی معرفی کنیم؛ در زمان همسان‌گزینی تبیان، با مراکز زیادی تفاهم نامه‌هایی امضا کردیم؛ در همدم هم در حال معرفی خود به دستگاه‌ها و مراکز مختلف هستیم و در نمایشگاه‌های زیادی حضور داریم؛ همچنین در حال تدوین تفاهم نامه‌ای با حوزه علمیه هستیم که به زودی کارهای آن انجام خواهد شد.

یکی از چالش‌های همدم، کانال‌های تلگرامی کلاهبردار هستند که بابت ارائه خدمات، از مردم تقاضای وجه می‌کنند و در زمینه ازدواج موقت فعالیت دارند

جامعه وجود دارد که موضوعات فرهنگی، عدم مسئولیت پذیری در افراد و مسائل اقتصادی از این دسته مسائل هستند. نمی‌توان مسائل را صرفاً اقتصادی دانست، چون به همین اندازه، مسائل فرهنگی هم شریک و دخیل هستند. امروز می‌بینیم که دغدغه جوانان تغییر کرده و به راحتی مانند گذشته سمت ازدواج نمی‌روند. موضوع دیگر ترس از ازدواج، به خاطر آمار بالای طلاق است که باعث می‌شود جوانان کمتر به فکر ازدواج باشند.

در ارتباطاتی که با خانواده‌های جوانان دارید، سختگیری خانواده‌ها نسبت به گذشته چه تغییری کرده است؟

سختگیری‌های خانواده‌ها نسبت به گذشته هنوز کم نشده و خانواده‌ها همچنان در مسائلی مانند مهریه و مراسم عروسی سختگیری‌های زیادی دارند. در یک مورد، مجلس عقد یک زوج در دفتر ازدواج، به خاطر بحثی که بین خانواده‌ها درباره اینگونه مسائل پیش آمد، بهم خورد. یکی از نقش‌هایی که معرف‌های مادر این زمینه بازی می‌کنند، این است که تلاش کنند با ارائه مشاوره‌های لازم، از سختگیری خانواده‌ها کم کنند. دخالت و سختگیری

همه آنچه بنیاد هدایت
در سند ملی مسجد گرد
آورده است

جامعه پردازان در خانه خدا

گزارشی کوتاه از مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف»

دورهمی نخبگان فرهنگی

مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف» از ابتدای سال (۱۳۹۹) تا کنون با بیش از ۴۰۰ نفر از نخبگان و صاحب نظران عرصه فرهنگ در حوزه های مختلف حکمرانی فرهنگی به گفتگو نشست است. هدف مرکز بررسی مسائل فرهنگی هاتف گسترش فضای گفت و گو پیرامون مسائل حکمرانی فرهنگی است. هاتف تا امروز ۱۱ فصلنامه راهبردی حکمرانی فرهنگی با مضامین اصلاح ساختار فرهنگی، گزارش کتاب، تجربه نگاری فرهنگی، جهاد تبیین، سیاستگذاری امر جنسی در ایران، فرهنگ در برنامه های توسعه، شبکه سازی و گفتمان سازی به منظور بررسی مسائل فرهنگی کشور منتشر کرده است. برای آشنایی بیشتر، بنت الهدی تاجیک مدیرعامل مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف» درباره فعالیت های مهم این مرکز توضیحاتی ارائه کرده که در ادامه می خوانید.

مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف» تا امروز با بیش از ۴۰۰ نفر از مدیران، اندیشه ورزان و کنشگران عرصه فرهنگی مباحثه داشته است و با ایجاد کرسی های آزاداندیشی، مناظره و نشست های تخصصی توانسته درک عمیق تر و تفصیلی از مسائل فرهنگی را در جامعه اشاعه دهد. درواقع از این افراد دعوت شده تا به شبکه گفتمان فرهنگی بپیوندند، چراکه فرهنگ در کشور ما نسبت به دیگر حوزه های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مظلوم است و این درحالیست که سرمنشأ بسیاری از رخداد های اقتصادی و سیاسی ما «فرهنگ» است. همواره نگاه جامعه به فرهنگ به سمت ابزار فرهنگی سوق پیدا کرده است، اتفاقی ورای آنچه که امروز در جستجوی آن هستیم و کرسی های آزاداندیشی و مناظره های فرهنگی برای آن برگزار می کنیم.

خانواده هاتف

نخبگان و فرهیختگان ایجاد می شود تا علم و دانش خود را در عملیات های میدانی بزرگ کشور نیز محک بزنند.

۱ | محورهای سیاست گذاری در هاتف

سه محور جزو سیاست های کلان مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف» است؛

۰۱ | مسائل بنیادی و کلان فرهنگی که شاید در سازمان های متولی امر فرهنگ به صورت جزئی در نشست های اندیشه ورزی به آن پرداخته نشود. مانند اندیشه پژوهشی و اندیشه نگاری فرهنگی که گاهی آن ها را جزئی از مسائل فرهنگی کشور تلقی نمی کنیم و این در صورتی است که همین مباحث خرد، سرمنشأ بسیاری از عملیات های بزرگ فرهنگی در کشور خواهد بود.

۰۲ | اتمسفر فرهنگی جامعه در بستر رسانه که شبکه های اجتماعی، جرائد، رسانه ملی و ... را شامل می شود.

۰۳ | نیازسنجی و مأموریت های ساختاری نهادهای فرهنگی؛ گاهی شاهد آن هستیم که فاصله بسیاری بین اندیشه ورزان عرصه فرهنگ و مجریان امور فرهنگی کشور وجود دارد که از بروکراسی سازمان ها و وقت کم مدیران سرچشمه می گیرد.

۲ | چرا «هاتف» تشکیل شد؟

حجت الاسلام والمسلمین محمد قمی پس از انتصاب ریاست سازمان تبلیغات اسلامی درصدد ایجاد ارتباط بین اندیشه ورزان و فرهیختگان عرصه فرهنگی کشور با این سازمان بودند، به همین خاطر اهداف این جریان در مرکز بررسی مسائل فرهنگی با عنوان «هاتف» گنجانده شد، تا مسائل و دغدغه های فرهنگی از سوی سازمان های مختلف در فرصت و نشست های متعدد به بحث و گفت و گو گذاشته شود.

حال برای اینکه تصویر شفافی از عرصه فرهنگ برای مدیران و کنشگران فرهنگی شکل بگیرد باید همه اصحاب فرهنگی کشور در این میدان نقش آفرینی داشته باشند و این نقش آفرینی ادا نمی شود مگر با ایجاد فضای گفتمان و رسیدن به شبکه گفتمان سازی بین اندیشه ورزان عرصه فرهنگی در نشست های تخصصی و کرسی های آزاداندیشی.

تقویت سامانه اندیشه ورزی ناظر به عملیات های میدانی به سازمان های فرهنگی از جمله سازمان تبلیغات اسلامی کمک شایانی می کند تا این دستگاه ها بتوانند ورای عملیات های پی در پی از اندیشه های زیرساختی که در قصه های فرهنگی کشور وجود دارد استفاده کنند، همچنین از طرفی دیگر در این تعامل دوسویه بستری برای

مرجان صومی مدیر محتوایی مرکز بررسی مسائل فرهنگی «هاتف»:

تبعیض ویژه‌ای برای بانوان قائل هستیم

ما سعی کردیم در انتخاب افراد برخی از تنگ نظری‌ها و خط قرمزها را کنار بگذاریم و فارغ از هر گونه گرایش سیاسی و حزبی افرادی که دلسوز جامعه و مسائل فرهنگی کشور هستند را دور هم جمع کنیم، البته تبعیض ویژه‌ای در این حوزه برای بانوان قائل هستیم و معتقدیم که آن‌ها این توانایی و قدرت را دارند که وارد عرصه اندیشه‌ورزی شوند و در جریان‌های فرهنگی و بعضاً هنری کشور منشأ اثر باشند.

مرکز مسائل فرهنگی «هاتف» توسط بانوان راه‌اندازی شده و تا جایی که امکان هست و ظرفیت وجود دارد از خانم‌های اندیشه‌ورز دعوت کنیم، تا وارد میدان فرهنگی کشور شوند و در اتمسفر فرهنگی مؤثر باشند.

آوردن تریبون آزاد بستری بود که در بسیاری از مواقع فقط محدود به جلسات شورای عالی انقلاب فرهنگی یا اتاق‌های فکر در بسته محدود شده است. همه ما می‌دانیم که بسیاری از جریان‌های فرهنگی متأثر از رخدادهای سیاسی کشور هستند و وقتی مدیران در مقام مسئولیت قرار می‌گیرند نگاهشان به یک رویداد فرهنگی همانند یک جریان سیاسی است و موفق عمل نخواهند کرد. «هاتف» به عنوان عضوی از خانواده سازمان تبلیغات افق و چشم‌انداز کاری خود را محدود به سازمان تبلیغات اسلامی نمی‌بیند، بلکه کمی دور تر می‌ایستد و از منظر یک حکمران فرهنگی به مسائل فرهنگی نگاه می‌کند و به شناسایی کمبودهای فرهنگی کشور می‌پردازد.

اصلی‌ترین کار «هاتف» در این سه سال اخیر ایجاد فضای گفت‌وگو بین مدیران، کنشگران و اندیشه‌ورزان است، سه ضلع مثلثی که «هاتف» با آن‌ها در ارتباط است. تا امروز سیستم حاکم بر نظام تصمیم‌سازی و اثرگذاری فرهنگی در کشور ما بیشتر سیستم کارشناس محور بوده و مسائل از نگاه کارشناسی تحلیل می‌شد، اما غفلت از نقد و نظر در گفت‌وگو و اندیشه از سیاست و مسائل فرهنگی باعث می‌شود سیاست‌ها و قوانین فرهنگی پس از تصویب و ابلاغ قابلیت اجرا نداشته باشند، چراکه برخی از افراد با آن ابلاغیه‌ها و تصمیم‌گیری‌ها مخالفت می‌کنند.

برپای کرسی‌های آزاداندیشی و نشست‌های تخصصی حوزه فرهنگ را می‌توان مهم‌ترین کار مرکز «هاتف» دانست. ایجاد کرسی‌های آزاداندیشی و به عبارتی فراهم

همه آنچه بنیاد هدایت در سند ملی
مسجد گردآوری کرده است

تمدن سازی با مسجد

محدثه نعمتی | تدوین «سند ملی مسجد»، با ابلاغ معاون اول رئیس جمهور و رئیس ستاد هماهنگی نقشه مهندسی فرهنگی کشور و براساس تدوین «سند ملی توسعه، گسترش و تقویت نهاد مسجد و سامان بخشی و راهبری آن» به بنیاد هدایت واگذار شد که یکی از اعضای خانواده سازمان تبلیغات محسوب می شود. این سند ملی در جریان تنظیم و مهندسی کمیته تحقیق که متشکل از پژوهشگران ۸ دستگاه مختلف فرهنگی است، قرار گرفت و در نهایت نسخه دوازدهم آن که آخرین پیش نویس این سند است در تاریخ بیستم مهر ماه سال ۱۴۰۲ به شورای عالی انقلاب فرهنگی تحویل داده شد. راهبری یکپارچه و هوشمند مساجد کشور، حضور روحانی شایسته در مساجد کشور، تقویت ویژگی مردمی بودن و استقلال مساجد، ایجاد دسترسی مناسب به مسجد در سراسر ایران، توسعه دانش و ابزارهای بومی حکمرانی محلی با محوریت مساجد و احیای کارکردهای مسجد از جمله اهداف سند ملی مسجد است. درباره آن که این سند چه اهدافی را دنبال می کند و بنیاد هدایت چه اقداماتی را در سند ملی مسجد در نظر گرفته است نظر حجت الاسلام سیدناصر میرمحمدیان، مدیرعامل بنیاد جامعه پرداز هدایت و همچنین حجت الاسلام رضاغلامی، قائم مقام این بنیاد را جویا شدیم.

آنچه در رفت و آمدهای ۱۲ نسخه پیش نویس سند ملی مسجد به شورای عالی انقلاب اسلامی و شورای سیاست گذاری مساجد بر آن گذشته، نمونه اجرایی اش در مسجد جامعه پرداز که چندی پیش کار خود را آغاز کرد متبلور شده است. همچنین یکی از اهداف مهم در سند ملی مسجد رسیدن به بانک اطلاعاتی جامع از مساجد سراسر کشور است که تا امروز با وجود شبکه راهیاری امام محله و مسجد ۳۰ هزار مسجد فعال و غیرفعال شناسایی شده که تحت این عنوان تعداد امامان جماعت، امام محله و حتی امام میانی نیز احصاء شده است.

” **آنچه در** **۱۲ نسخه** **پیش نویس** **سند ملی** **مسجد** **آمده، نمونه** **اجرایی اش** **در مسجد** **جامعه پرداز که** **چندی پیش** **کار خود را آغاز** **کرد متبلور شده** **است**

به تعبیر مکاتب اسلامی، مسجدی تمدن ساز داشته باشیم باید این مکان الهی را مردمی و براساس عناوینی که در بندهای سند ملی مسجد آمده است، اداره کنیم.

امامت، امام جماعت، امام مسجد، امام محله، امام میانی، جامعه پردازی ولایی، محله، راهیاری، شورای تحول و پیشرفت محله، صندوق تحول و پیشرفت محله، جامعه خادمین مسجد و حلقه میانی از جمله تعاریفی هستند که در سند ملی مسجد آورده شده است.

۱ سیاست های کلان

ایجاد ساختار تنظیم گر، رصد هوشمند وضعیت مساجد کشور، تربیت طلاب برای تصدی جایگاه امامت جماعت، مسجد و محله توانمندسازی و تعالی امامان موجود در سه سطح امام جماعت، امام مسجد و امام محله، شبکه راهیاری امامان مساجد، ایجاد ساختارهای تقویت کننده ویژگی های مردمی بودن و استقلال مسجد، توسعه روستاها، شهرها و محلات جدید با محوریت مساجد باز آفرینی محلات قدیمی با محوریت مساجد، بسط عقلانیت، نوآوری و الگوسازی، تولید محصولات و برگزاری رویدادهای پژوهشی ارائه خدمات رفاهی به شاغلین در مسجد، گفتمان سازی، جریان سازی «جامعه پردازی ولایی با محوریت مساجد»، تشکیل، تقویت و سازماندهی حلقه های میانی و واگذاری «ارائه خدمات حاکمیتی» به مساجد در سطح محلات از محوریت های سیاست های کلان سند ملی مسجد و چشم انداز مسجد جامعه پرداز است.

۲ گام های اجرایی بنیاد هدایت در

مسیر سند ملی مسجد

تشکیل قرارگاه مسجد جامعه پرداز، راه اندازی اتاق وضعیت مسجد جامعه پرداز (سامانه اتاق وضعیت و مرکز اتاق وضعیت)، راه اندازی مراکز / رشته های تخصصی امامت و حکمرانی محلی، راه اندازی مسجد - مدرسه علمیه در سراسر کشور، آموزش عمومی طلاب برای تصدی جایگاه امامت جماعت، مسجد و محله، آموزش طلاب حین ورود به جایگاه امامت (آموزش کوتاه مدت)، برگزاری دوره های توانمندسازی حضوری برای امامان مستقر، راه اندازی سامانه های توانمندساز (سامانه تجربه نگار، سامانه تأمین محتوا، سامانه آموزش مجازی و سامانه مشاوره)، تشکیل شبکه راهیاری در سه سطح منطقه ای، استانی و شهرستانی و ... از اقدامات پیش بینی شده برای رسیدن به حکمرانی از مسجد در کشور است که در سند ملی آن نیز لحاظ شده است.

در باب اهمیت سند ملی مسجد و اتحاد بین متولیان مسجد همین بس که اگر بخواهیم

مسجد جامعه پرداز

و شباهت آن به سند ملی مسجد

بعد از پیروزی
انقلاب اسلامی

همه به

نحوی دلسوز

مسجد شدند

و همچنان

دغدغه تحول

و جریان سازی

مسجد را

دارند، تفکری

که در برخی

از مواقع با

مخالفت رهبر

معظم انقلاب

اسلامی مواجه

شده است،

چرا که عمدتاً

دوستان ما

تلقی درستی

از اداره مسجد

ندارند

حجت الاسلام سید ناصر میر محمدیان درباره نظریه سند ملی مسجد و رسیدگی متولیان امر در دولت ها گفت: بعد از پیروزی انقلاب اسلامی همه به نحوی دلسوز مسجد شدند و همچنان دغدغه تحول و جریان سازی مسجد را دارند، تفکری که در برخی از مواقع با مخالفت رهبر معظم انقلاب اسلامی مواجه شده است، چرا که عمدتاً دوستان ما تلقی درستی از اداره مسجد ندارند.

مدیرعامل بنیاد هدایت افزود: برای اداره امور مساجد دو نظریه وجود دارد که یکی از آن ایجاد سازمانی مختص فعالیت های مساجد است که حرفی ناشدنی است چرا که مسجد شأن ولایت است و باید زیر نظر رهبر معظم انقلاب اسلامی شکل بگیرد ولیکن هیچ وقت حضرت آقا این نوع نظریه را قبول نمی کنند، اما نظریه دوم ورود یکی از چند نهاد فرهنگی-اسلامی مانند سازمان تبلیغات اسلامی، اوقاف و امور خیریه، بسیج و یا شورای سیاست گذاری ائمه جمعه بود که مقرر شد دبیرخانه آن را دفتر رهبر معظم انقلاب اسلامی یعنی همان «امور مساجد» برعهده بگیرد.

او اظهار داشت: نظر جمعی عقلا به میدان داری سازمان تبلیغات اسلامی در رسیدگی به امور مساجد بود، نظریه ای که تحت آن بنیاد هدایت شکل گرفت. در این مرتبه از اقدامات حجت الاسلام قمی چون می دانستند در ادامه مسیر مشکلاتی پیش خواهد آمد خواستار منشأ اثر شدن تمامی دستگاه های ذی ربط در شورا و دبیرخانه بنیاد هدایت شدند. به این نحو که روسای نهادها هیئت آئینا هستند و معاونین آن ها جزو هیئت

مدیره بنیاد محسوب می شوند.

حجت الاسلام میر محمدیان سند ملی مسجد بی شباهت به نظریه سیاستی مسجد جامعه پرداز ندانست و گفت: سند ملی مسجد برای ما به مثابه مسجد جامعه پرداز است، مسجدی که نقش حکمرانی و محوریت ولایی دارد. سند ملی مسجد بارها از سمت سازمان تبلیغات اسلامی تنظیم شده و به

شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه

شده است. نسخ متعددی که

پیش نویس نسخه نهم آن به زعم

بنده دلنشین تر و قابل فهم تر

از پیش نویس نهایی یعنی

نسخه دوازدهم بود. البته

در مرتبه آخر پیش نویس

دچار چالش هایی است

که به سمع و نظر کمیته

شورا عالی انقلاب

فرهنگی و قرارگاه ملی

مسجد رسیده است

و تصمیم گیرنده

نهایی شورای

سیاست گذاری

و دفتر رهبر

معظم انقلاب

اسلامی است.

سند ملی مسجد به کجا رسید؟

حجت الاسلام رضا غلامی درباره ساختار و شاکله اجرایی سند ملی مسجد در کشور گفت: در سند جامع آنچه به آن نیاز داریم در دو بخش تعریف می شود؛ یکی حکمرانی از مسجد و دیگری حکمرانی بر مسجد. حکمرانی بر مسجد به این معناست که نقش نهادها، دستگاه ها و کنشگران بر مسجد چگونه و با چه مدل ساختار و شاکله ای تعریف می شود. حکمرانی از مسجد نیز یعنی اینکه خود مسجد چه نقشی در میدان، محله و جامعه پیاده می کند.

قائم مقام بنیاد هدایت ادامه داد: بخش اول که نسبت نگاه حاکمیتی به مسجد است باید با هم افزایی، هماهنگی و وحدت رویه، نحوه تعامل، بستر و ویژگی های ارائه خدمات به مسجد را از سوی نهاد های موازی که هر کدام برای مسجد مأموریتی دارند، مشخص می کنند. در این سند پیش بینی شده که نهادها بتوانند با هم افزایی، خدماتی که به عهده شان هست را به مسجد برسانند و در عین حال همکاری مشترک را تجربه کنند.

حجت الاسلام غلامی اظهار کرد: در حکمرانی از مسجد نیز کارکردهای مسجد مد نظر است. در این بخش مشخص می شود که این نهاد اجتماعی چه کارکردی باید در محله و جامعه ایفا کند. بر اساس سند ملی مسجد، با مدل به میدان آوردن ظرفیت های مردمی و محوریت امام محله، مسجد می تواند پیشبران حرکت محله باشد؛ به این صورت که محله را شناسایی کرده، کنشگران را حول محور مسجد گردآورده، ظرفیت های مردمی و حاکمیتی را شناسایی کند و بتواند یک حکمرانی نرم شبکه ای محلی پیاده کند. همه این ها در سند دیده شده، ولی تحقق، الزامات و به میدان رساندن آن نیاز به یک فرایند طولانی مدت دارد.

تعیین و تکلیف سند ملی مسجد با طمأنینه پیش خواهد رفت

تدوین نهایی سند ملی مسجد و تعیین نقشه راه برای گسترش و تقویت نهاد مسجد و سامان بخشی و راهبری آن نیاز به زمان دارد و باید منتظر ارائه اولیه پیش نویس سند ملی مسجد و بازخوردهای آن از سوی متولیان امر مسجد مانند، البته سازمان تبلیغات اسلامی معتقد بر حفظ طمأنینه در مسیر سیاست گذاری مساجد و سند ملی مسجد است. پیش نویس دوازدهم این سند به کمیته شورا عالی انقلاب فرهنگی و قرارگاه ملی مسجد ارائه شده و تصمیم گیرنده نهایی شورای سیاست گذاری و دفتر رهبر معظم انقلاب اسلامی خواهد بود.

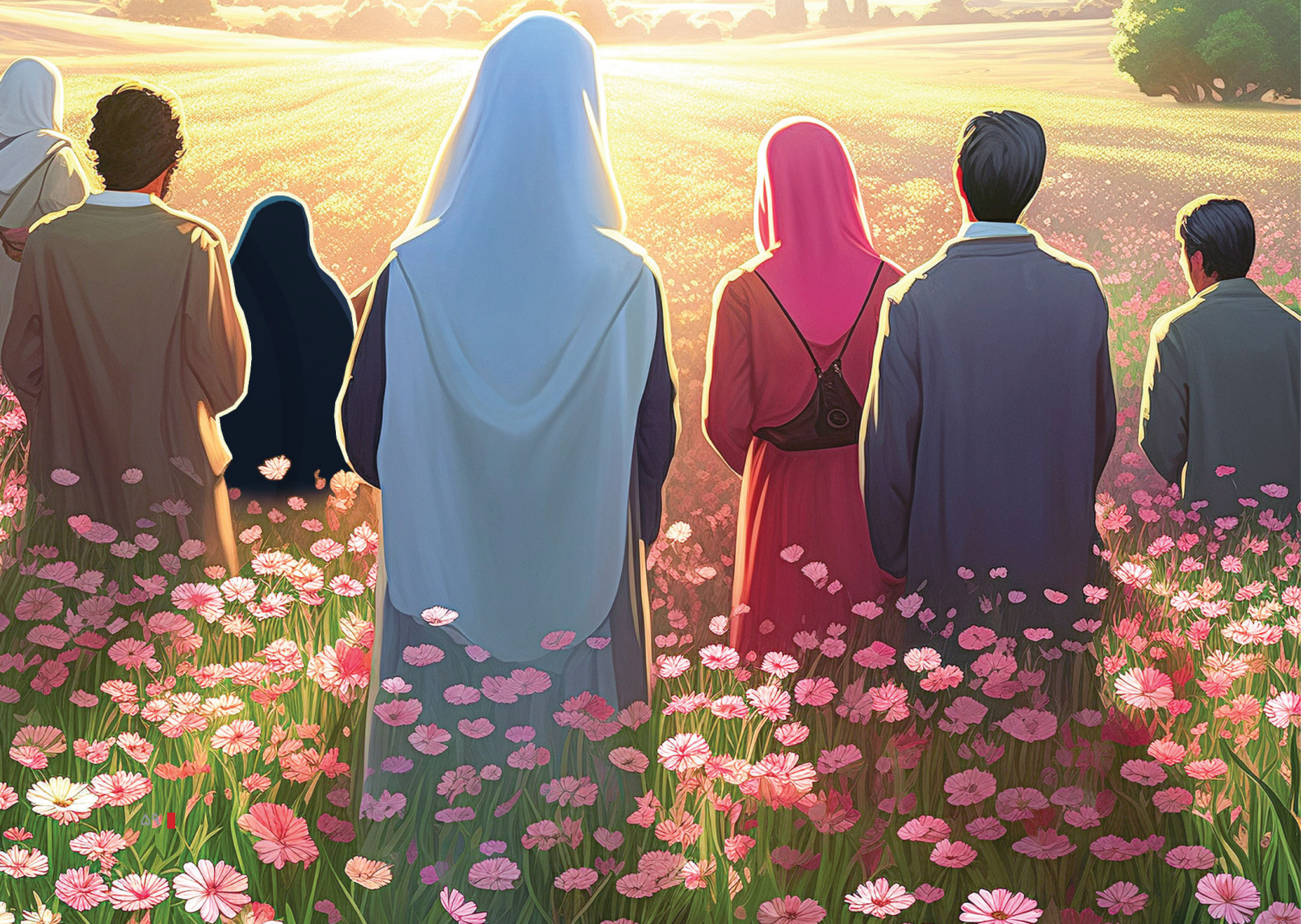

نگاهی به روند طرح ملی حفظ موضوعی
۱۲ آیه قرآن کریم، مرتبط با حجاب و عفاف

مستورا؛ جرعه‌ای از دریای بی‌کران

چند سال اخیر در کشور مطرح شده است اما آنگونه که انتظار می‌رود همانند حفظ ترتیبی قرآن کریم، حتی در جامعه قرآنی، جایگاه خود را پیدا نکرده است. این روش حفظ، از ظرفیت بالایی برای گفتمان‌سازی آیات قرآن کریم در زندگی روزمره جامعه برخوردار است. به همین منظور سازمان دارالقرآن‌الکریم با دغدغه حل قرآنی مسائل پیش روی جامعه اسلامی و کاهش آسیب‌های فرهنگی و اجتماعی از یک سو و مواجهه مؤثر و هدفمند با جریان‌ات معاند و منحرف در استفاده ابزاری و ناصواب از مفاهیم ارزشمندی، چون «زن، زندگی، آزادی» از سوی دیگر، طرح مستورا را با محوریت ۱۲ فراز نورانی قرآن کریم به اجرا درآورد. این طرح ۲۷ آبان رونمایی شد و تا ۱۸ آذر ادامه داشت.

■ **مینا دهقان** | رسول خدا که درود خدا بر او و خاندانش بیشتر باشد، فرمود: «کسی که قرآن را از حفظ بخواند و گمان کند که خداوند متعال او را نمی‌آمرزد از جمله کسانی است که آیات خداوند را مورد استهزاء و تمسخر قرار داده است.» حفظ قرآن پیشینه‌ای دیرینه در ایران اسلامی دارد، اما در دهه‌های اخیر و به برکت پیروزی شکوهمند انقلاب، در میان عموم مردم و به ویژه جوانان، جایگاهی ویژه یافته است. در کنار اهمیت حفظ، بسیاری از بزرگان دینی توصیه دارند که بخصوص خردسالان و نوجوانان صرفاً به حفظ آیات مصحف شریف نپردازند و از مفاهیم کلام الهی بیشتر بهره ببرند. شاید بهترین تلفیق این دو موضوع، «حفظ موضوعی قرآن کریم» باشد؛ شیوه و روش جدیدی که در

۱ وظیفه‌ای برای بهره‌مندی از گنجینه قرآن

طرح حفظ موضوعی قرآن کریم ماه هاست که از سوی سازمان دارالقرآن الکریم برنامه ریزی شده است و در ۲۷ آبان مراسم رونمایی از پوستر و کتابچه حفظ آن با حضور حجت الاسلام قمی رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام علی تقی زاده رئیس سازمان دارالقرآن الکریم، محمدمهدی بحر العلوم مسئول دبیرخانه ملی حفظ قرآن و جمعی از پیشکسوتان قرآنی برگزار شد. حجت الاسلام محمد قمی در این مراسم گفت: پیمایش‌های اجتماعی و افکارسنجی‌های معتبر علمی نشان می‌دهد که بخشی از مردم کشور از جمله جوانان از کم بهره بودن از قرآن غصه دارند و این نشان دهنده باور قدرتمند جامعه به قرآن است و این وظیفه را بر دوش ما قرار می‌دهد تا تلاش بیشتری برای بهره‌مندی جامعه از قرآن کریم بیش از پیش انجام دهیم. وی افزود: اینکه گاهی یک آیه مورد توجه ویژه بزرگان

قرار می‌گیرد و تعاریف خاص از آن آیه دارند، نشان دهنده ارزش و اهمیت تک تک آیات قرآن است و ما موظف هستیم زمینه‌ای برای بهره‌مندی از این گنجینه فراهم کنیم. حجت الاسلام قمی تصریح کرد: اینکه بخشی از جامعه بتواند تعدادی از آیات قرآن را با نظر به معنا و درک مفاهیم در نزد خود داشته باشد، سطح تفکر، اندیشه و گفتمان قرآنی جامعه را تغییر خواهد داد.

۲ روش‌های تبلیغی با زبان ساده

وی اظهار کرد: به سادگی می‌توان فرازهایی هرچند محدود را با روش‌های تبلیغی، ترویجی و آموزشی با تفسیرهای روان با زبان ساده متناسب با هر سن و سال در اختیار مردم گذاشت تا با بهره‌گیری و تامل در آنها، به‌مرور آیات را حفظ کنند. این روش می‌تواند زمینه خوبی برای حفظ آیات بیشتر در آینده شود؛ رسانه هم نقش موثری در این زمینه دارد و خوش به حال رسانه‌ای‌هایی که در ترویج فرهنگ قرآنی نقش دارند.

اینکه گاهی یک آیه مورد توجه ویژه بزرگان قرار می‌گیرد و تعاریف خاص از آن آیه دارند، نشان دهنده ارزش و اهمیت تک تک آیات قرآن است و ما موظف هستیم زمینه‌ای برای بهره‌مندی از این گنجینه فراهم کنیم

رئیس سازمان تبلیغات اسلامی در ادامه با اشاره به رویکرد مسلمانان مقابل دشمن عنوان کرد: باید در مواجهه با صهیونیسم سر سفره قرآن بنشینیم و این کتاب آسمانی باید برای ما تعیین تکلیف کند؛ دعوای ما با صهیونیست‌ها یک دعوای سیاسی که از ابتدای انقلاب اسلامی شروع شده باشد نیست، ریشه در قرآن دارد و امام خمینی (ره) آن را برای ما روشن کرده است. وی افزود: خانواده موضوع دیگری است که معنا و مفهوم آن، ژرفای زیادی دارد و نظام معرفتی آن را پشتیبانی می‌کند؛ در قرآن کریم هم اشارات زیادی به آن شده است و باید با توجه به شرایط، این مفاهیم به جامعه عرضه شود.

۳ ورود مفاهیم قرآن به زندگی

حجت الاسلام علی تقی‌زاده، رئیس سازمان دارالقرآن الکریم درباره طرح مستورا گفت: مقام معظم رهبری همواره بر گفتمان‌سازی و جهاد تبیین تأکید دارند و یکی از ماموریت‌های مهم سازمان تبلیغات اسلامی

«مستورا» برای حل قرآنی مشکلات جامعه

کتاب «مستورا» در دو قطع متفاوت و با رویکرد حفظ موضوعی قرآن، منتشر شد که می‌تواند گام مثبتی در راستای ارتقای سطح تفکر و اندیشه قرآنی و حل مشکلات جامعه باشد.

مستورا دو کتاب متفاوت با یک عنوان مشترک است که انتشارات تلاوت به همت سازمان دارالقرآن الکریم آن را منتشر کرده و هر دو اختصاص به حفظ موضوعی ۱۲ آیه مرتبط با عفاف و حجاب دارند. یک مجلد با عنوان «مستورا؛ بخوانید، ببینید و بشنوید» در قطع رقی در ۱۸۰ صفحه انتشار یافته است که به شرح و تفسیر جداگانه هر یک از این آیات می‌پردازد. این شرح و تفسیر، با زبانی امروزی و ساده، مناسبت زیادی با شرایط کنونی جامعه خودمان دارد؛ یعنی آیات را در ظرف زمان امروز توضیح می‌دهد.

نویسندگان کتاب، امیررضا و امیرحسین صفاریان در مقدمه آن آورده‌اند: «... متن واحد با حجمی به اندازه قرآن کریم، چگونه می‌تواند مسائل هزار و چند صد ساله همه جوامع مختلف از زمان نبی مکرم (ص) تا امروز را عهده‌دار شده و برای آینده بشریت تا ظهور {قیامت} نیز همین ادعا را داشته باشد؟ ... در همین راستا به عنوان قدمی بسیار کوچک، کتاب حاضر چنین نگاشته شده است که پس از بحث کوتاهی از وظیفه ما در فهم و تبیین و تبلیغ کلام الهی، ابعادی از نزاع دیرینه شیطان و انسان و تقابل امروزین آن‌ها در قرآن پیگیری می‌شود، تادر مواجهه‌های واقعی برخی آیات درباره زن و خانواده به عنوان یکی از مسائلی که امروزه جامعه ما با آن درگیر است مرور شود...»

در این کتاب در کنار هر آیه، زمینه‌هایی (کیوارکد) قرار داده شده‌اند که به ترتیل آیات، نکاتی درباره حفظ و نسخه صوتی و مجازی کتاب اختصاص دارند. این زمینه‌ها در مجلد کوچکتر هم تکرار شده که با عنوان «مستورا؛ حفظ ۱۲ فراز نورانی قرآن کریم» در ۴۸ صفحه و در قطع جیبی منتشر شده است. در حقیقت مجلد جیبی، نسخه کوچک و خلاصه‌شده‌ای از همان کتاب اصلی محسوب می‌شود که برای حفظ آیات مناسب‌تر است. چاپ اول مستورا در شمارگان هزار نسخه و با قیمت ۱۰۰ هزار تومان در اختیار علاقمندان است.

طرح که با توزیع کتابچه آن آغاز شد توضیح داد: برای حفظ کوتاه مدت دو کتابچه در نظر گرفتیم که یکی از آن‌ها رویکرد تبیین آیات را دارد و کتابچه دیگر در قطع کوچک‌تر برای آموزش حفظ است. در هر دو کتابچه قسمت‌هایی تعبیه شده که شامل زمینه‌های حاوی فیلم‌های آموزشی است. بحرالعلوم درباره دربرگیری آموزش‌ها ادامه داد: در این طرح کلاس‌ها یا به صورت حضوری یا به صورت مجازی است. آموزش‌های قرآنی برای اقشار مختلف در نظر گرفته شده است، اما تبیین آیات در سه سطح مخاطب دانش آموزی، مخاطب دانشجو و مخاطبان کنشگر مانند طلاب است. در سطح دانش آموزی در پیام‌رسان شاد حضور داریم و برای بقیه اقشار نیز در پیام‌رسان روبیکا، وی در خصوص فرایند بازخوردگیری اضافه کرد: به صورت روزانه علاوه بر بحث آموزش، مسابقاتی داریم که به صورت سئوالاتی در اختیار علاقمندان قرار می‌گیرد و مسابقه نهایی نیز در ۱۳ تا ۱۸ آذرماه برگزار می‌شود.

هم‌جهد تبیین است که حجت‌الاسلام قمی، ریاست این سازمان نیز همواره بر آن تاکید دارد. از وظایف سازمان در سند جدید، تاکید بر تدبیر در قرآن در آموزش همگانی بر شمرده شده و مأموریت دیگر، گفتمان‌سازی مفاهیم پایه‌ای قرآن کریم متناسب با نیاز امروز و فریضه جهاد تبیین و نیازهای امروز انقلاب اسلامی است.

رئیس سازمان دارالقرآن الکریم با اشاره به این که ذیل گفتمان سازی، پویای حفظ موضوعی قرآن در این سازمان طراحی شده، درباره اهداف این پویای توضیح داد: هدف اصلی این پویای آموزش همگانی مفاهیم پایه‌ای قرآن است. ما در یک برنامه بلند مدت که فرایندی سه تا چهار سال زمان نیاز دارد حدود ۱۵۰ آیه را در راستای نیازهای امروز جامعه و جهاد تبیین در نظر گرفته‌ایم که مخاطبان ویژه ما این آیات را حفظ می‌کنند. تقی زاده همچنین درباره این که چه آیه‌ای از قرآن محور این پویای است نیز گفت: در گام اول ۱۲ آیه از قرآن با موضوع حجاب و عفاف و خانواده انتخاب شده که هم بحث حفظ و هم بحث تبیین آیات در نظر گرفته شده است.

وی افزود: حفظ موضوعی ذیل پروژه بزرگتر گفتمان‌سازی مفاهیم پایه‌ای قرآن دیده شده، یعنی حفظ موضوعی یکی از قالب‌هایی است که قله حرکت این گفتمان‌سازی را نشان می‌دهد.

۱۴ جامعه‌ای فراتر از ظرفیت جامعه قرآنی

حجت‌الاسلام تقی‌زاده در توضیح آن که چطور قالب حفظ موضوعی برای این روند گفتمان سازی انتخاب شده نیز گفت: حفظ موضوعی، قالبی شناخته شده در جامعه قرآنی است که ظرفیت قابل توجهی از حمایت فعالان قرآنی دارد؛ اما مفاهیم پایه‌ای قرآنی باید با ابزارهای دیگر گسترش پیدا کند و جامعه‌ای فراتر از ظرفیت جامعه قرآنی به آن اضافه شود؛ در این مسیر، از جمله ابزارهای مهم برای ما رسانه است. او اضافه کرد: این برنامه یک عملیات بلند مدت هم دارد که به یک معنا شروع جدی این پروژه به صورت ملی بوده و از ماه مبارک رمضان آغاز می‌شود. بدین ترتیب عملیات بلند مدت در راستای هدف عملیات بلند مدت انجام می‌شود که حدود سه تا چهار سال زمان می‌برد و درواقع این عملیات شناسایی برای عملیات بلند محسوب می‌شود تا از تجربه‌های این عملیات استفاده کنیم.

۱۴ حفظ موضوعی با رویکرد تبیین آیات

محمد مهدی بحرالعلوم مسئول دبیرخانه حفظ قرآن کریم همچنین درباره گام اول این

همراه با هیئتی که حجاب هدیه می‌دهد

فقط عزاداری نمی‌کنیم

«هیئت مکتب العباس» در فاز چهارم شهر پرنده و رباط کریم در کنار برنامه‌های مذهبی و مناسبتی، یا سوگواری و جشن، به فعالیت فرهنگی در حوزه عفاف و حجاب هم اهتمام دارد. اعضای این هیئت با خوش‌رویی تلاش می‌کنند با اهدای روسری به دختران کم‌حجاب، آن‌ها را جذب هیئت کنند. این هیئتی‌های باصفا معتقدند با برخورد تند و سلبی نمی‌توان به نتیجه مثبت و دلخواه رسید؛ چراکه برخورد تند اثر معکوس دارد و نتیجه آن می‌شود هنجارشکنی و بدحجابی در جامعه. آن‌ها سعی می‌کنند با مؤثرترین قدم در این مسیر، یعنی کار فرهنگی عمیق و چندجانبه پیش بروند. مجتبی فرجی مؤسس «هیئت مکتب العباس» چند سالی است که با کمک همسر طلبه‌اش، درجایی که کمتر به این جنس مسائل توجه شده، هیئتی راه‌انداخته و اقدامات فرهنگی گوناگونی را در این اتمسفر مذهبی رقم زده است.

۴ خدمت به خلق

هدف فرجی از برپایی هیئت مکتب العباس صرفاً برگزاری عزاداری نیست، بلکه او در زمینه کمک به نیازمندان نیز اقدامات مؤثر داشته است. فرجی بسته‌های معیشتی و کمک‌های مالی را از خیرین تهران و سایر شهرها جمع‌آوری کرده و به محرومان، زنان بی‌سرپرست و بدسرپرست و خانواده‌های دارای بیماری خاص منطقه کمک‌رسانی می‌کند. در حال حاضر هیئت مکتب العباس از طریق یکی از خیرین، دو وام قرض‌الحسنه با مبالغ ۴ و ۱۰ میلیون تومانی می‌دهد. کلاس‌های قرآن از دیگر برنامه‌های این هیئت است که در سه سطح سنی نوجوانان، جوانان و بزرگسالان برگزار می‌شود و بیشتر مخاطب این کلاس‌ها بانوان هستند.

۴ خانم بدحجابی که خادم امام حسین (ع) شد

محبت، خوش‌رویی و روشنگری در این هیئت، اکسیری است که عاشقان خاندان پیامبر و سالار شهیدان را زیاد می‌کند. به گفته فرجی، خانم‌های زیادی تحت‌تأثیر این هیئت و کارگاه حجاب قرار گرفته‌اند. در یکی از مراسم سال‌های پیش، یکی از بانوانی که حجاب مناسبی نداشت در این هیئت حال دلش منقلب شد و با گریه اصرار داشت تا ظرف‌های هیئت را بشورد؛ این خانم روز تاسوعا و عاشورا تا نصف شب در آشپزخانه هیئت ظرف می‌شست و خادمی امام حسین (ع) را می‌کرد. حالا همین خانم یکی از افراد پروپاقرص هیئت مکتب العباس شده و پیگیر مراسم این هیئت است.

یکی از بانوانی که حجاب مناسبی نداشت در این هیئت حال دلش منقلب شد و با گریه اصرار داشت تا ظرف‌های هیئت را بشورد و خادم امام حسین (ع) باشد

راه‌اندازی کنند و با زبان نرم و اهدای روسری به دختران کم‌حجاب، آن‌ها را ارشاد نمایند.

این کارگاه که به دلیل حضور بیشتر مردم در ایام خاص مثل محرم و صفر، ایام فاطمیه و... برگزار می‌شود، با استفاده از سخنرانان جوان و باسواد به امر به معروف و نهی از منکر می‌پردازد و حجاب و فلسفه آن را برای بانوان تفهیم می‌کند.

با این حال مسئولان فرهنگی این کارگاه حجاب، هیچ الزام و اجباری به باحجاب شدن افراد ندارند، بلکه آن‌ها بنایشان بر این است تا با خوش‌رفتاری و روشنگری درباره حجاب راه انتخاب را برای بانوان باز بگذارند؛ با این اوصاف، اغلب آن‌ها از افرادی می‌شوند که در هیئت می‌مانند.

۴ برپایی موکبی با اسم شهدا در ایام فاطمیه

برپایی موکب به اسم یکی از شهدا، از اقدامات هیئت مکتب العباس در ایام فاطمیه است. این هیئت هر ساله در ایام فاطمیه دوم، موکبی را به اسم یکی از شهدا برپا می‌کند و امسال نیز همچون سال‌های قبل موکبی برپا کرد.

۴ دختران عفیف و پاک‌دامن

مجتبی فرجی همچون سردار دل‌ها، حاج قاسم سلیمانی دیدگاه پدران‌های نسبت به حجاب دارد. او که قاری قرآن و مداح اهل بیت (ع) هم هست، با این نگاه که «دختران ما، حتی کم حجاب‌ها، عفیف و پاک‌دامن هستند»، در هیئت‌ش را بر روی همه، حتی افرادی که چندان تقیدی به حجاب کامل ندارند باز گذاشته و معتقد است که برخی مشکلات باعث شده‌اند تا برخی دختران مایل حجاب شوند.

فرجی با راه‌اندازی کارگاه حجاب در هیئت‌ش باعث شده تا همین دختران بدحجاب گاهی داوطلبانه پای کار هیئت بیایند و در کارگاه حجاب کمک کنند.

۴ کارگاهی برای تفهیم حجاب

«تا قبل از برپایی این هیئت، تقریباً هیچ فعالیت مذهبی و حتی حسینی‌ای که اذان و نماز در آن برگزار شود در این بخش از پرنده وجود نداشت». این را مجتبی فرجی می‌گوید که هم‌زمان با اتفاقات پاییز سال ۱۴۰۱ در حوزه عفاف و حجاب، همراه با هیئت‌امانی این هیئت تصمیم می‌گیرند تا کارگاه حجابی را

اینها بچه‌های خودمانند

صدّ انقلاب است؛ این چطور صدّ انقلابی است که این جور با شوق و با حرارت و با انگیزه می‌آید و مثلاً فرض کنید در فلان مراسم دینی یا فلان مراسم انقلابی شرکت می‌کند؟

اینها بچه‌های خودمانند، دخترهای خودمانند. من چند بار تا حالا در خطبه نماز عید فطر این را تکرار کرده‌ام که در مراسم ماه رمضان، در شبهای احیاء — عکس‌هایش را برای من می‌آورند، حالا من که آنجاها را نمی‌توانم [بروم] اما تصویرش را برای من می‌آورند — زنها با ریخت‌های مختلف، قواره‌های مختلف اشک می‌ریزند؛ من حسرت می‌خورم به آن جور اشک ریختن! می‌گویم ای کاش من هم می‌توانستم این جور مثل این دختر، مثل این زن جوان اشک بریزم؛ این را چطور می‌شود متهم کرد؟ بله، کار درستی نیست، بدحجابی یا ضعف حجاب درست نیست اما این موجب نمی‌شود که ما این [افراد] را از حوزه دین و انقلاب و مانند اینها خارج بکنیم و خارج بدانیم؛ چرا؟ البته همه ماها یک نقص‌هایی داریم، باید نقص‌ها را برطرف کنیم؛ هر چه بتوانیم برطرف کنیم، بهتر است...

بازخوانی سخنان رهبر معظم
انقلاب درباره حجاب
۱۴ دی ۱۴۰۱

حجاب یک ضرورت شریعتی است؛ شریعت است؛ ضرورت شرعی است؛ یعنی هیچ تردیدی در وجوب حجاب وجود ندارد؛ این را همه باید بدانند. این که حالا خدشه کنند، شبیه کنند که آیا حجاب هست، لازم است، ضروری است، نه، جای خدشه و شبیه ندارد؛ یک واجب شرعی است که باید رعایت بشود، منتها آن کسانی که حجاب را به طور کامل رعایت نمی‌کنند، اینها را نباید متهم کرد به بی‌دینی و صدّ انقلابی؛ نه. من قبلاً هم گفته‌ام؛ یک وقتی در سفری از سفرهای استانی که می‌رفتم، در جمع علما گفتم این را؛ [در دیدار جمعی از فضلا، طلاب و روحانیون استان خراسان شمالی، ۱۹ مهر سال ۱۳۹۱] علمای آنجا جمع بودند؛ گفتم چرا گاهی بعضی از شما این خانمی را که حالا فرض کنید یک مقداری موهایش بیرون است یا به تعبیر رایج بدحجاب است — که حالا باید گفت ضعف الحجاب؛ حجابش ضعیف است — متهم می‌کنید؟ بنده وارد این شهر شدم، جمعیت آمدند استقبال؛ شاید اقلاً یک سوم جمعیت این جور خانمها هستند، دارند اشک می‌ریزند؛ این را نمی‌شود گفت

۱ هیئت فقط برای عزاداری نیست

تجربه برپایی هیئت‌هایی امثال «هیئت مکتب العباس» نشان داده که هیئت چقدر می‌تواند در جذب افراد تأثیرگذار باشد. به عقیده مجتبی فرجی، هیئت فقط برای عزاداری نیست، مهم این است که ما بعد از محرم و صفر و ایام خاص مثل فاطمیه بتوانیم چند نفر را جذب کنیم. قطعاً برپایی چنین هیئت‌هایی در جذب افراد تأثیرگذار است. فارغ از برنامه‌های این چنینی، منبری‌ها هم در جذب افراد بسیار مؤثر هستند که هیئت مکتب العباس در این زمینه دقت دارد و سخنران‌هایی را انتخاب می‌کند که بیش از پرداختن به روایت زندگی اهل بیت (ع)، راهکار ایجاد سبک زندگی اسلامی را مثل یک مشاور به مردم ارائه می‌دهند.

۲ خوش‌رویی و محبت، عامل اصلی جذب مردم

مجتبی فرجی که کارگاه حجابی را در فضای هیئت راه‌اندازی کرده، راه جذب زنان بدحجاب به مراسم‌های معنوی و هیئت‌ها را سواد، اخلاق، منش و انعطاف‌پذیری بالا می‌داند. به عقیده او، متولی حجاب در امور هیئت‌ها باید بتواند مسئله حجاب را برای افراد بدحجاب جا بیندازد و سیرهای حجاب از زمان هخامنشی تا رضاشاه پهلوی را شرح دهد. همچنین به‌منظور جذب زنان بدحجاب به هیئت و مساجد ما باید از افراد باسواد و اخلاق‌مدار و حتی زنانی بدحجابی که باحجاب شده‌اند، کمک بگیریم.

**متولی حجاب
در امور هیئت‌ها
باید بتواند
مسئله حجاب
را برای افراد
بدحجاب
جا بیندازد.
همچنین
به‌منظور جذب
زنان بدحجاب
به هیئت و
مساجد ما باید
از افراد باسواد
و اخلاق‌مدار
و حتی زنانی
بدحجابی
که باحجاب
شده‌اند، کمک
بگیریم**

گفتگو با حجت الاسلام مهدی اخوان صباغ،
مدیرکل تبلیغات اسلامی استان خوزستان

روایت فرهنگی اربعین در قالب هنر

هدی سادات پاک نهاد | زیارت اربعین دیگر محدود به زیارت حرم سیدالشهداء علیه السلام نیست؛ حالا چند سالی می شود که به زیارت دل ها و مسابقه ای برای خدمت رسانی تبدیل شده است. میلیون ها عاشق سرسخت، در نمایش عشق و ارادت بی حد و حصر خود، شبانه روز بی وقفه و بدون خستگی از شهری به شهر دیگر در آب و هوای نامساعد و گرمای طاقت فرسا قدم می زنند. این گزیده ای از یک صفحه برگردان گیر، آغشته به تخیل نیست؛ این معجزه زیبایی است که هر سال تکرار می شود. در این میان، قطعاً ارزش روایت از پیاده روی اربعین از نکات دیگر مهم تر است و بنا بر تأکید رهبر معظم انقلاب کار رسانه ای در راهپیمایی اربعین ظرفیت بزرگی است که باید با مستندنگاری و ثبت وقایع دقیق روایت شود. براین اساس چند سالی است که به منظور ثبت رخدادهای منحصر به فرد در مواکب گوناگون، سوگواره ملی پایتخت موکب ها در استان خوزستان آغاز به کار کرده و هر ساله با دعوت از زائران و هنرمندان به دنبال بستری برای خلق آثار مختلف در رابطه با اربعین و موکب ها است. هم زمان با ۱۲ آذر و برگزاری مراسم اختتامیه دومین سوگواره ملی پایتخت موکب ها، با حجت الاسلام مهدی اخوان صباغ، مدیرکل تبلیغات اسلامی استان خوزستان درباره نقش جریان سازی رسانه ای سوگواره پایتخت موکب ها در اجتماع عظیم اربعین به گفتگو پرداختیم.

سوگواره پایتخت موکب‌ها چرا و چگونه شکل گرفت؟

این سوگواره از هفت سال پیش توسط جمعی از فعالان جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی به صورت خودجوش در خوزستان شروع شد و بستر آن در فضای مجازی شکل گرفت؛ به این صورت که فعالان جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی با مشاهده و رصد موکب‌ها در شبکه‌های اجتماعی تصمیم گرفتند تا به منظور انعکاس و روایت این رخداد بزرگ هشتکی به نام «پایتخت موکب‌ها» را در توئیتر، اینستاگرام و سایر شبکه‌های اجتماعی راه بیندازند. اتفاقاً این امر با استقبال مردم مواجه شد و زائران نیز با همراهی این جریان به روایت موکب‌های اطراف خود در پیاده‌روی اربعین پرداختند.

برگزاری سوگواره پایتخت موکب‌ها چه تأثیری در اشاعه فرهنگ اربعین و باز آفرینی هویت و انسجام ملی در میان مردم خوزستان داشته است؟

سوگواره پایتخت موکب‌ها نه تنها در ترویج فرهنگ اربعین موفق بوده بلکه توانسته بر روی خرده فرهنگ‌هایی مثل ایثار، کمک به هموعان، توجه به معنویت و توسل به اهل بیت عصمت و طهارت توجه ویژه کند. از طرف دیگر، این سوگواره بر روی موضوع مهمان‌نوازی مردم خوزستان که جزو شاخصه ملی و کهن مردم این استان و این مرزوبوم است، دست گذاشته و از این مهمان‌نوازی و خونگرمی در جهت اربعین حسینی و استقبال از زائرین اباعبدالله استفاده کرده که با استقبال بی‌نظیر مردم روبرو شده است. این نکته هم باید گفته شود که خیلی از اندیشمندان و نخبگان فرهنگی، حرکت سوگواری پایتخت موکب‌ها را حرکت نویسی می‌دانند و آن را جریانی در جهت معرفی بیش از پیش مردم خوزستان و منش آنها معرفی می‌کنند.

برای تأثیرگذاری بیشتر این سوگواره لازم است چه اقداماتی انجام شود؟

یکی از مهم‌ترین اقداماتی که به منظور توسعه سوگواره پایتخت موکب‌ها و تأثیرگذار بودن آن باید انجام شود، استفاده از ظرفیت هنرمندانی است که پای کار سوگواره آمده و آثار خود را ارسال نموده‌اند. سوگواره تا به حال دارای بخش بین‌المللی نبوده، اما در دومین سوگواره پایتخت موکب‌ها هنرمندان کشورهای اسلامی و غیراسلامی از آمریکا، عراق، هند، بحرین، سوریه و لبنان به صورت خودجوش آثار

خود را ارسال کردند تا بگویند خوزستانی‌ها در موکب‌داری بی‌نظیرند. این اتفاق مبارکی است و ما باید قدر بدانیم. ای کاش علاوه بر برگزاری برنامه اختتامیه، امکان این فراهم می‌شد تا یک گردهمایی با هنرمندان شرکت‌کننده در این سوگواره داشته باشیم و سعی کنیم بین هنرمندان هم‌افزایی ایجاد کنیم تا بتوانیم در جهت رشد و تعالی موضوع موکب در استان خوزستان و در کشور و همچنین در جمعیت شیعه‌ای که در دنیا قرار دارد، اثر مثبتی داشته باشیم.

استقبال مخاطبان از سوگواره پایتخت موکب‌ها چطور بوده و نسبت به پارسال چه تغییراتی کرده است؟

تعداد ثبت‌نام کنندگان در دومین سوگواره ملی پایتخت موکب‌ها نشان می‌دهد که استقبال امسال از سوگواره پایتخت موکب‌ها واقعاً بی‌نظیر بوده است؛ از استان خوزستان ۲۲۵ نفر، تهران ۵۲ نفر، قم ۳۴ نفر، خراسان رضوی ۳۳ نفر، فارس ۲۲ نفر، اصفهان ۱۹ نفر، آذربایجان شرقی ۱۲ نفر، زنجان ۱۱ نفر، استان مرکزی ۱۱ نفر و سایر استان‌ها ۹۴ نفر در این سوگواره مشارکت داشتند. به طور کلی، تقریباً دوبرابر هنرمندان سال گذشته و دوبرابر آثار سال گذشته مشارکت‌کننده داشتیم. سال گذشته در بخش بین‌المللی فقط از عراق چند اثر مختصر داشتیم، اما امسال از چند کشور دنیا مشارکت کردند که این اتفاقات بی‌نظیری است و ان‌شاءالله برای سال‌های آینده باید برنامه داشته باشیم.

به نظر شما ضرورت اجرای چه کارهایی در سوگواره پایتخت موکب‌ها به شدت احساس می‌شود؟

یکی از مواردی که جایش در سوگواره پایتخت موکب‌ها به شدت خالی است، توجه به موضوع تبلیغ نوین است؛ یعنی مبلغینی که از ظرفیت موکب‌ها برای ترویج فضایل اهل بیت به شکل نوین استفاده می‌کنند. منظور از حضور فعال مبلغین فقط خطابه نیست؛ بلکه منظور مبلغینی است که در فضای مجازی تولید محتوا می‌کنند؛ مبلغینی که با استفاده از ظرفیت موکب تولید محتوای رسانه‌ای و چندرسانه‌ای می‌کنند و در اختیار مردم قرار می‌دهند، مبلغینی که در حوزه شبکه‌های اجتماعی فعال‌اند و با رویکرد متن‌محور، عکس‌محور یا ویدئو‌محور می‌توانند در فضای مجازی اثرگذار باشند

در برپایی سوگواره ملی پایتخت موکب‌ها لازم است به چند نکته مهم و اساسی اشاره کرد؛

■ **نکته اول** تجربه همکاری و هم‌افزایی نهادهای فرهنگی در استان خوزستان است که این اتفاق مبارکی است و من فکر می‌کنم موکب‌های اباعبدالله و سوگواره پایتخت موکب‌ها بهانه‌ای شد تا مسئولین از پشت میزهایشان بیرون آیند و به ظرفیت مردمی و جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی پی‌ببرند و در دیده‌شدن فعالان جبهه فرهنگی انقلاب مشارکت کنند. این ارزش افزوده‌ای بسیار مهم است.

■ **نکته دوم** پرورش استعدادهای مختلف هنری و رسانه‌ای در بستر پایتخت موکب‌ها است؛ از قبیل برگزاری کارگاه‌هایی که در سطح استان توسط دبیرخانه سوگواره پایتخت موکب‌ها برگزار شد، خیل عظیمی از هنرمندان و اصحاب رسانه به جمع پایتخت موکب‌ها اضافه شدند که این خیلی ارزشمند است و سعی می‌کنیم ان‌شاءالله در برنامه‌های بعدی از ظرفیت آن‌ها استفاده کنیم.

■ **نکته آخر** این است که ما در دومین سوگواره ملی پایتخت موکب‌ها، حضور هنرمندان بین‌المللی را داشتیم که این وظیفه و تکلیف برگزارکنندگان این سوگواره را خیلی سنگین‌تر می‌کند تا بتوانیم میزبان خوبی باشیم برای این عزیزان که هم از خارج از کشور و هم از استان‌های دیگر به استان خوزستان تشریف می‌آورند. ان‌شاءالله بتوانیم برنامه خوبی برای این عزیزان برگزار بکنیم. چه پایتخت موکب‌ها، چه برنامه پیر غلامان حسینی و چه برنامه نوگلان حسینی، همه این برنامه‌ها اگر رنگ و بوی ابی‌عبدالله داشته باشند قطعاً تأثیرگذاریشان در متن جامعه اتفاق می‌افتد؛ اما اگر این برنامه‌ها به سمت حجم عملکردسازی و گزارش‌نویسی بروند، قطعاً آن اثر لازم را نخواهد داشت.

برای تأثیرگذاری بیشتر

و البته هستند. ان‌شالله ما در سوگواره سوم برای حضور این مبلغین باید برنامه‌ریزی داشته باشیم.

■ **کدام نهادها در برگزاری سوگواره کمک کردند و سهم سازمان تبلیغات اسلامی در کمک به برگزاری این سوگواره چقدر بود؟**

طبیعتاً بخش عمده‌ای از کار را سازمان تبلیغات و اداره کل تبلیغات اسلامی استان خوزستان به عهده دارد. مدیریت برنامه توسط مرکز رسانه‌ای تبلیغات اسلامی و راهبری توسط مرکز رسانه‌ای تبلیغات اسلامی انجام می‌شود. دبیر جشنواره از جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی استان خوزستان انتخاب و حکمش توسط رئیس مرکز رسانه‌ای تبلیغات اسلامی صادر می‌شود و به این ترتیب کارها دنبال می‌شوند. بخش عمده‌ای از پشتیبانی‌ها برعهده سازمان تبلیغات است؛ اما نهادهایی مثل معاونت فرهنگی و روابط عمومی شهرداری اهواز، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان خوزستان، شرکت توسعه نیشکر استان خوزستان، روابط عمومی استانداری خوزستان و حوزه

سوگواره پایتخت موکب‌ها

نه تنها در ترویج

فرهنگ اربعین

موفق بوده بلکه

توانسته بر روی

خرده فرهنگ‌هایی

مثل ایثار، کمک به

هموعان، توجه

به معنویت و

توسل به اهل بیت

عصمت و طهارت

توجه ویژه کند

راهاندازی تور اصحاب هنر و رسانه بود که با هماهنگی مرکز رسانه‌ای تبلیغات اسلامی استان خوزستان انجام شد. از این رو، خبرنگاران، عکاسان و هنرمندان مستندساز به پایانه مرزی شلمچه و چذابه اعزام شدند تا بتوانند از آنجا گزارش‌ها، عکس‌ها و مستندهای خوبی تولید کنند و در سوگواره شرکت نمایند. فکر می‌کنم این اقدامات اتفاقات خیلی خاصی بود و ان شاء الله سال آینده باید این اقدامات را گسترش دهیم.

هنری انقلاب اسلامی استان خوزستان در برگزاری این برنامه مشارکت داشتند که از همه عزیزان تقدیر و تشکر می‌کنیم. ما با این عزیزان هم عهد شدیم که در جهت دیده‌شدن مردمی این برنامه و کارهای هنرمندان، هیچ لوگو و نشانی از هیچ کدام از نهادها حتی سازمان تبلیغات اسلامی درج نشود و کارها بدون برند و لوگو منتشر شود و کاملاً مردمی باشد.

نقشه در دومین سوگواره پایتخت موکب‌ها چه حرکت‌ها و اقدامات جذابی انجام شد؟

امسال، برای اولین بار در طول فراخوان حدود ۱۷ کارگاه عملی عکاسی در مرز بین‌المللی شلمچه و کارگاه گرافیک تولید پوستر در شهرستان دزفول برگزار کردیم. یکی دیگر از اقدامات صورت گرفته،

تعداد ثبت‌نام‌کنندگان در دومین سوگواره ملی پایتخت موکب‌ها نشان می‌دهد که استقبال امسال از سوگواره پایتخت موکب‌ها واقعاً بی‌نظیر بوده است:

۲

به‌طور کلی، تقریباً دو برابر هنرمندان سال گذشته و دو برابر آثار سال گذشته مشارکت کننده داشتیم

خوزستان	۲۲۵
تهران	۵۲
قم	۳۴
خراسان رضوی	۳۳
فارس	۲۲
اصفهان	۱۹
آذربایجان شرقی	۱۲
زنجان	۱۱
مرکزی	۱۱
سایر استان‌ها	۹۴

سوگواره
نوحه‌های
فاطمیه

مروری بر
فعالیت‌های سازمان
هیئت و تشکل‌های
دینی در ایام فاطمیه

شعار

مشترک هیئت‌ها

تجلیل از برترین نوحه‌های فاطمیه در سوگواره نوحه «معجزه مادری»

در سوگواره نوحه «معجزه مادری» بنا است از نوحه‌های برتر امسال تجلیل شود. بر همین اساس، در این سوگواره موضوعات و محورهایی در نظر گرفته شده که بیشترشان رویکرد مادری و خانواده را در بردارد. این سوگواره دارای ۶ محور محتوایی شامل «مادری حضرت زهرا(س)، محور پیوند دل‌ها»، «از خانواده فاطمه(س) تا خانواده‌های ما»، «مظلوم و ظالم، حق و باطل»، «فاطمه(س)، رهبر روشنگری»، «فاطمه(س)، سرچشمه پاکی‌ها و خوبی‌ها» و «ظهور، وعده امیدآفرین خدا» است.

هر نوحه‌سرا حداکثر ۵ اثر می‌توانست ارسال کند و علاقه‌مندان برای شرکت تا ۲۸ آذرماه فرصت داشتند تا آثار خود را ارسال کنند. آثار ارسالی می‌بایست در فاطمیه ۱۴۰۲ سروده شده باشد. آثار ارسالی اجراشده در هیأت دارای امتیاز ۱۰۰ و ۵۰ میلیون ریالی هستند و اختتامیه این سوگواره

همزمان با فرارسیدن ایام شهادت حضرت زهرا(س) و برپایی مجالس عزاداری فاطمیه، سازمان هیأت و تشکل‌های دینی اقدامات و برنامه‌هایی را با موضوع نقش زنان در تقویت پیوندهای اجتماعی، جهاد تبیین و نشر خوبی‌ها برگزار می‌کند. با توجه به اهمیت نقش مادر در انسجام و پیوند اعضای خانواده به یکدیگر، سازمان هیئت و تشکل‌های دینی در ایام فاطمیه با تقویت انسجام اجتماعی را بر دوش مادران گذاشته و برنامه‌های دهه فاطمیه را با محوریت گفتمان «معجزه مادری» از سوی هیأت‌های مذهبی و روضه‌های خانگی اجرا می‌کند. این سازمان در ذیل گفتمان «معجزه مادری» اقدامات دیگری را رقم زده که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود.

غزه بی مادر نیست

■ سارا طالبی
سرپرست اداره کل امور بانوان سازمان
تبلیغات اسلامی

همزمان با ایام
فاطمیه، سازمان
تبلیغات اسلامی
عملیات بزرگ
فاطمی را با
عنوان «معجزه

مادری» در سراسر کشور برگزار کرد؛ عملیاتی با محوریت نقش مادری در تقویت پیوندهای اجتماعی. ما در اداره کل امور بانوان مأمور آن هستیم که جدای از پر رنگ تر ساختن نقش بانوان در جامعه، مادرانگی را هم به تصویر بکشیم بنابراین با توجه به اتفاقات اخیر فلسطین و نقش قهرمانانه زنان در غزه، پویش «غزه بی مادر نیست» را در راستای تقویت اجتماعی زنان به ویژه مادران تعریف کردیم. با نگاهی به فرهنگ مقاومت در کشورهای مختلف از جمله ایران، سوریه و فلسطین، درمی یابیم که ادبیات مقاومت همواره دوشادوش نقش مادری است. با توجه به فرمایشات رهبر معظم انقلاب اسلامی که فرمودند: «مسئله امروز، مسئله جنگ فلسطین و اسرائیل نیست.»؛ در دنیای امروز هم می بینیم که جهان رو به بیداری رفته و کنش زنان بیش از پیش در رسانه ها خودنمایی می کند.

در پویش «غزه بی مادر نیست» که مقابله با ظلم و مقاومت بانوان غزه محوریت داشت از بانوان کنشگر در قالب یک طرح پیشنهادی خواستیم که در مراسم مذهبی، اعم از روضه های خانگی و جلسات قرآنی که در ایام فاطمیه برگزار شد، نشان و مصداقی از بانوان به ویژه مادران غزه داشته باشند و در حلقه های گفتگویی خود به تبیین نقش مادری بپردازند.

البته عملیات فاطمی، گسترده تر از یک پویش بوده به موازات پویش «غزه بی مادر نیست»، رویداد دیگری خواهیم داشت و از بانوان کنشگر می خواهیم که فعالیت هایشان را در قالب اثر رسانه ای تولید کنند. این رویداد به مدت سه تا چهار روز به صورت رقابتی و کارگاهی برگزار شده و دو بخش افتتاحیه و اختتامیه با معرفی برگزیدگان آثار خواهد داشت.

در این طرح قرار است از ۱۳۵ نفر از بانوان بهشت (زنان فعال حوزه هیئت) که به نوعی با دستگاه هیئت مرتبط هستند، با نشانی تحت عنوان «نشان فاطمی» تقدیر شود. این اتفاق در سراسر کشور در ایام فاطمیه اول شروع شده و تا فاطمیه دوم و سپس میلاد خانم حضرت زهرا (س) ادامه دارد.

تقدیر از زنان فعال حوزه هیئت با «نشان فاطمی»

شعار مشترک
هیئت ها
امسال «مادرم
مظلومه بود و
یاور مظلوم ها»
انتخاب شد.
از نخبگان و
هیئتی های کشور
خواسته شد تا
شعارهایی دهند،
که قریب به ۵۰۰
شعار پیشنهاد
داده شد

نخبگان و هیئتی های کشور خواسته شد تا شعارهایی دهند، که قریب به ۵۰۰ شعار پیشنهاد داده شد. شورای هماهنگی شبکه های هیئت و تشکل های دینی پس از بررسی شعارهای پیشنهادی جامعه بزرگ هیئتی و نخبگان فرهنگی برای عزاداری فاطمیه ۱۴۰۲، ۶ شعار را به عنوان گزینه های نهایی به رأی میان هیأت های کشور گذاشت و در نهایت با نظرسنجی از تمام هیئت ها و نخبگان فرهنگی از بین ۶ شعار، «مادر مظلومه بود و یاور مظلوم ها» به عنوان شعار مشترک جامعه محبان اهل بیت (ع) و هیأت های عزاداری در ایام فاطمیه ۱۴۰۲ اعلام شد. در این میان، نهادهای دیگری از جمله شهرداری و صدا و سیما هم قرار است هم افزایی داشته و روی این شعار کار کنند.

پنجشنبه ۱۴ دی ماه در ایام سالروز ولادت حضرت فاطمه سلام الله علیها برگزار شد.

■ راه اندازی «هیئت خبرنگار» برای جهاد تبیین در هیئت ها

براساس تأکید مقام معظم رهبری به جهاد تبیین و همزمان با فرارسیدن شهادت حضرت زهرا (س)، سازمان هیئت و تشکل های دینی سومین فصل طرح «هیئت خبرنگار» را با هدف روایت اقدامات و برنامه های هیئت ها در ایام فاطمیه با موضوع نقش زنان در تقویت پیوندهای اجتماعی و جهاد تبیین و نشر خوبی ها برگزار می کند.

در این طرح علاقه مندان می توانند به مثابه یک خبرنگار، حس و حال هیئت خود را در قالب متن، صوت، تصویر، فیلم و ... اطلاع رسانی کنند. روایت های برتر در رسانه های کشور و فضای مجازی این سازمان منتشر می شود و راویان برتر هیئت ها در فاطمیه از کمک هزینه سفر عتبات و هدایای نقدی برخوردار خواهند شد.

■ «مادر مظلومه بود و یاور

مظلوم ها»، شعار مشترک هیئت ها

بحث دیگری که در فاطمیه دنبال شد، شعار مشترک هیئت ها بود که شعار امسال «مادر مظلومه بود و یاور مظلوم ها» انتخاب شد. انتخاب این شعار فرایندی داشت که در پی آن از

معجزه مادری به روایت حجت الاسلام سعید روحانی

میدان داری مادران

در جهاد تبیین

■ **هدی سادات پاک‌نهاد |** نقش زنان در جامعه در طول قرن‌ها دستخوش دگرگونی‌های قابل توجهی شده است. در گذشته، نقش زنان عمدتاً به خانه محدود می‌شد و از آن‌ها انتظار می‌رفت که مسئولیت‌های خانگی و خانوادگی را در اولویت قرار دهند؛ اما امروزه اهمیت حضور زنان در شکل‌دهی به سیاست، حکومت‌داری و تقویت پیوندهای اجتماعی به طور فزاینده‌ای درک می‌شود. نقش زنان در جامعه از یک موقعیت محدودکننده و به حاشیه رانده شده در گذشته به یک موقعیت توانمندساز تبدیل شده است. به همین منظور، بخش زیادی از ظرفیت‌های سازمان تبلیغات اسلامی را بانوان تشکیل می‌دهند و بر همین اساس، سازمان هیئت و تشکلهای دینی، در ایام فاطمیه بار تقویت انسجام اجتماعی را بر دوش مادران گذاشته و برنامه‌های دهه فاطمیه را با محوریت گفتمان «معجزه مادری» اجرا کرد. در ادامه با حجت الاسلام سعید روحانی، دبیر ستاد عملیات رسانه‌ای معاونت فرهنگی و تبلیغی سازمان تبلیغات اسلامی در رابطه با عملیات «معجزه مادری» به گفتگو پرداختیم.

معجزه مادری» با چه هدفی شکل گرفت؟

در ایام فاطمیه امسال ما با استفاده از ظرفیت‌های موجود در سازمان تبلیغات اسلامی، عملیات معجزه مادری را با محور محتوایی نقش مادری در تقویت پیوند اجتماعی شکل دادیم. در این عملیات ما به دنبال انتشار الگوی زن مسلمان ایرانی در تمامی مناطق جامعه هستیم. ما جامعه را به مثابه یک خانواده در نظر گرفته‌ایم و در صدد گسترش مفهوم جامعه و مادر برآمده‌ایم؛ بر همین اساس کل دنیا یک خانواده هستند، چون همه انسان‌اند و باید این گونه تصور کرد و اندیشید، کما اینکه اهل بیت (ع) به ما این گونه یاد دادند. وقتی حضرت امیر (ع) می‌فرمایند «اگر خلخال از پای یک زن یهودی در بیاورند جا دارد که مرد مسلمان دق کند» یعنی اینکه فکر ما فقط معطوف به مسلمانان نیست و اگر در گوشه‌ای از دنیا اتفاقی بیفتد، بی تفاوت نیستیم. همچنین با توسعه مفهوم مادری، هر بانویی می‌تواند این نقش را در جامعه برعهده بگیرد و در تقویت پیوند اجتماعی نقش آفرینی کند. در این مسیر بزرگ‌ترین الگوی ما حضرت زهرا (س) است.

بنا به فرمایش رییس سازمان تبلیغات اسلامی، حجت الاسلام و المسلمین محمد قمی تمام عملیات‌های ما باید مبتنی بر جهاد تبیین باشد؛ لذا هر عملیات فرهنگی که در راستای جهاد تبیین نباشد قابل قبول سازمان نیست؛ اما نسبت عملیات معجزه مادری با جهاد تبیین چگونه خواهد بود؟ وقتی دشمن برای بانوان ما نقش‌هایی می‌آفریند و شبهاتی را در ذهن آن‌ها ایجاد می‌کند مثل اینکه مادری، خانه‌داری و محببه بودن مانع پیشرفت است، عملیات معجزه مادری این را تفهیم می‌کند که بانوان با حرکت در مدار خود و بدون ارتباط با نامحرم می‌توانند در جامعه نقش‌آفرینی کرده و اثرگذار باشند. تأثیرگذارترین قشر جامعه بانوان هستند، حال اگر ما بتوانیم گره ذهنی که دشمن برای بانوان ما ایجاد کرده را با استدلال باز کنیم این همان جهاد تبیینی می‌شود که مقام معظم رهبری بارها بر آن تأکید داشته و دارند.

حرکت عقیقانه در مدار اجتماع

اجرای این عملیات محدود به مراسم مذهبی نیست. فرقی نمی‌کند بانوان کنشگر ما در کجا دور هم جمع می‌شوند و به تقویت پیوندهای اجتماعی می‌پردازند؛ حتی مذهبی یا غیرمذهبی بودن افراد ملاک نیست، هر چند که این افراد نوعاً مذهبی هستند؛ اما چنانچه بانوان کنشگر غیرمذهبی ما خدماتی انجام دهند و در راستای تقویت پیوندهای اجتماعی گام بردارند، این افراد هم از مصادیق مورد نظر ما هستند. بنابر این، همه بانوان مورد خطاب ما هستند. یک زن مسلمان ایرانی نه تنها نباید نسبت به اطرافیان‌ش بی تفاوت باشد بلکه باید بر روی دیگران اثر گذار باشد.

غفتنه در این طرح آیا از ظرفیت مبلغات رهیافته کشورهای دیگر هم استفاده می‌شود؟
ما هنوز وارد بحث مبلغات خارجی نشده‌ایم و مبلغه خارجی نداریم. جامعه المصطفی و برخی مراکز هستند که این گروه از مبلغات را دارند و این را باید اداره کل مبلغین پیگیری کند و این مباحث را برایشان مطرح کند تا آن‌ها این گفتمان را در کشور خودشان نشر دهند؛ اما فعلاً بنای کار، بر داخل کشور است.

وحدت فرصت هماهنگی با دستگاه‌های همسو را نداشتیم؛ ثانیاً، قصد نداشتیم عملیات فاطمیه را به گستردگی محرم و ماه مبارک رمضان برگزار کنیم؛ چون بعد از ایام فاطمیه، عملیات چهل‌روزه انقلاب اسلامی را در پیش داریم. به همین دلیل، در عملیات گفتمان معجزه مادری ما به ظرفیت‌های مردمی و ظرفیت‌های سازمان تبلیغات از جمله ادارات کل ستادی و استانی، بنیادهای سازمان‌ها بسنده کردیم.

غفتنه آیا مخاطب «معجزه مادری» منحصر به بانوان است یا آقایان هم می‌توانند در این عملیات مشارکت داشته باشند؟

این عملیات محدود به بانوان نیست. اگر چه هدف ما این است که بانوان در تقویت پیوند اجتماعی کنشگری و روشنگری کنند، اما این مسیر نیازمند همراهی آقایان است. ما بر اساس محور محتوایی معجزه مادری، کتابی تحت عنوان «زیر سایه مادر» را تولید کردیم و مبلغین که شامل چند هزار نفر می‌شوند، با خواندن این کتاب و ثبت نام در سامانه شمع به نشر گفتمان ما می‌پردازند؛ در چنین شرایطی بانوی کنشگر ما که بعد از انجام وظایف کامل خود در خانه می‌خواهد در محله نقش‌آفرینی کند، نیاز به همراهی همسرش دارد و در واقع، زمینه‌ساز این کارها باید آقایان باشند؛ لذا در اینجا قرار است که نقش مردان توسط مبلغین تبیین شود.

غفتنه آیا اجرای طرح گفتمان معجزه مادری محدود به هیئت‌های مذهبی و مساجد است یا در شبکه‌های اجتماعی هم برنامه‌هایی برای ترویج این گفتمان و تبیین جایگاه زن و مادر در جامعه برنامه‌ریزی شده است؟

غفتنه در طرح معجزه مادری چه اقداماتی انجام می‌شود و در این گفتمان چگونه به تبیین مقام مادر پرداخته می‌شود؟

یکی از اقدامات پیش‌رو در این عملیات، گفتگو و نشر این گفتمان است؛ یعنی بانوان باید از آنچه ما توضیح دادیم، درباره آن کتاب نوشتیم و کلیپ ساختیم، استفاده کرده و برای دیگران نقل کنند. به عبارتی دیگر، ما از همه بانوان کنشگر می‌خواهیم حرف‌های ما را بشنوند و برای دیگران بازگو کنند. اقدام دیگر در این عملیات، شناسایی و معرفی بانوان کنشگر است تا از آن‌ها به عنوان یک بانوی نمونه تجلیل شود؛ اما در این میان، ما از ادارات کل استانی و از واحدهای تخصصی در سازمان تبلیغات اسلامی انتظار توسعه مخاطب را داریم. بانوان، جمعیت تأثیرپذیر و تأثیرگذار هستند و ما نباید از این غافل شویم؛ لذا ما باید همواره به دنبال گسترش مخاطب در حوزه بانوان باشیم. عملیات معجزه مادری، عملیات مقطعی نیست که یکبار در ایام فاطمیه اتفاق بیفتد و تمام شود. انتظار می‌رود تا این رویه در جامعه ادامه پیدا کند و ما بتوانیم از ثمرات این گفتمان در آینده استفاده کنیم؛ چرا که چنین بحث‌هایی باید به مرور در جامعه پیاده‌سازی شود تا بتواند نقش خودش را ایفا کند.

غفتنه غیر از سازمان تبلیغات اسلامی کدام نهادها در برگزاری طرح گفتمان معجزه مادری همکاری می‌کنند؟
حقیقتش ما به علت کمبود وقت به دنبال هیچ نهادی نرفتیم؛ مثلاً ما در بحث رمضان، چون فرصت زیادی داشتیم، دستگاه‌های فرهنگی همسورا جمع کردیم و اوقاف، بهزیستی، بسیج کانون‌های فرهنگی و... همه پای کار آمدند، اما در عملیات فاطمیه اولاً، به دلیل در پیش‌رو داشتن هفته

چوبه دار رفت، اما اعدامش به تعویق افتاد. دیگر نه فرصت زیادی برای گرفتن رضایت داشت و نه چندان امیدی؛ تمام خانواده مقتول راضی به بخشش شده بودند، غیر از یک نفر؛ مادر مقتول. هر روز این پنج سال برای مادر مقتول به اندازه یک سال طول کشید؛ هربار نوه کوچک و یتیم شده‌اش را می‌دید، داغ دلش تازه می‌شد و اتفاقات آن روز جلوی چشمانش رژه می‌رفت. همه این پنج سال را دوندگی کرد و هر چه داشت و نداشت را فروخت تا بتواند حکم اعدام قاتل پسرش را بگیرد و حالا باز هم یک عده مهمان ناخوانده وسط حیاط خانه او ایستاده‌اند تا برای او که جان پسرش را گرفت، رضایت بگیرند. مادر، در بین آن جمع که مسئولان زندان بودند و چند روحانی، فقط حاج آقا پورتنقی را خوب می‌شناخت که به زندان رفت و آمد داشت و در جریان پرونده آن‌ها قرار گرفته بود. مادر مقتول فقط او را خوب می‌شناخت.

❑ جوان، اما پر خیر

نامش جلیل است، اما از سال ۱۳۸۶ که لباس طلبگی به تن کرد و از سال ۱۳۹۰ که امام جماعت مسجد امامزاده یالدوز شهرستان مرند استان آذربایجان شرقی شد بیشتر به حجت‌الاسلام جلیل پورتنقی شناخته می‌شود. سالهاست کار تبلیغی می‌کند. فعالیتش در مسجد به اقامه نماز جماعت و برگزاری مراسم عید و عزاد محدود نمی‌شود. او مسجد را به پایگاهی تبدیل کرده که در آن کارگاه‌های مختلف با حضور سخنرانان مشهور کشور برگزار می‌شود و با استفاده از این شرایط توانسته در ده سال گذشته، علاوه بر تامین جهیزیه ۵۰ زوج، برای ترک اعتیاد جوانان و توانمندسازی بانوان سرپرست خانوار، اتفاقات خوبی را رقم بزند. با این همه، اوج شهرت او در میان اهالی به روزهای کرونا باز می‌گردد.

نگاهی به فعالیت‌های
حجت‌الاسلام جلیل پورتنقی، امام محله‌ای از مرند

از کرونا تا اعدام

❑ عطیه کشاورز | جماعت ده نفره پشت در خانه مادر مقتول رسیدند. زن در را نیمه باز گذاشته و خودش رفته بود. مهمان‌های ناخوانده که با وساطت برادر بزرگتر و جانباز مقتول جرات کرده بودند سراغ زن بیایند، «یا الله» گویان داخل حیاط رفتند، اما کسی در خانه نبود که به استقبالشان بیاید. دو ساعت گذشت. جماعت داخل حیاط در انتظار زن، این پا و آن پا می‌کردند که بالاخره به خانه برگشت. حاج آقا پورتنقی به نمایندگی از جمع، گفت که تنها به قدر صرف چای و چند کلام حرف آمده‌اند، اما زن داغ دیده جواب داد: «من دعوتتان نکرده‌ام که حالا بخواهم از شما پذیرایی کنم.»

❑ زخمی که بعد از پنج سال کهنه نشد

ماجرا به ۵ سال قبل تر برمی‌گردد؛ روزی که صدای فریاد از کوچه بلند شد. هیچ کس نفهمید دعوا سر چه بود و از کجا شروع شد، اما چند جوان به جان هم افتادند و وسط کوچه قیامتی برپا شد. چند نفری از همسایه‌ها خودشان را به کوچه رساندند تا غائله را بخوابانند، اما زورشان به آن‌ها نرسید؛ در کشاکش دعوا و یقه‌گیری و فریاد و ناسزا، ناگهان چاقویی از ضامن درآمد و شکم پسر ۲۵ ساله همسایه را درید و جوی خون به راه افتاد. پسری که چاقو از جیبش درآمد، پشت میله‌های زندان به ۳۰ سالگی رسید؛ سه بار تا پای

حجله مهربانی وسط میدان شهر

در روزهای اوج کرونا رسانه‌ها از برپایی حجله مهربانی خبر دادند؛ یک اقدام ابتکاری از طلبه‌ای که نمی‌خواست چندان نامش سر زبان‌ها بیفتد. بنای یادبودی وسط شهر و به یاد همه عزیزانی که کرونا گرفت برپا شد تا هرکسی از کنار آن عبور می‌کند فاتحه‌ای نثار درگذشتگان بخواند. حجت الاسلام پور تقی می‌گوید: «این کار هم دل آن‌هایی که فرصت عزاداری نداشتند را آرام کرده بود، هم بهانه‌ای شد تا خانواده‌ها هزینه مراسم عزیزانشان را نذر بسته‌های معیشتی اوراق کنند که آن‌ها را به نام کسی که فوت شده بود به دست خانواده‌های نیازمند شهر می‌رساندیم.»

جهادی به سمت انجام کارهای فرهنگی در زندان سوق پیدا کرد؛ از بند جرایم مالی گرفته تا مواد مخدر و قتل. برنامه‌ای که توانست چند زندانی را به آغوش خانواده برگرداند؛ مانند یک زندانی که تنها به خاطر یک میلیون و ۲۰۰ هزار تومان باقی مانده از بدهی‌اش در زندان مانده بود. همین رفت و آمدها به زندان بود که پای او را به خانه مادری باز کرد که پنج سال برای قصاص دوندگی می‌کرد.

۱ نجات جوان اعدامی

مادر مقتول تمایلی به حضور مهمان‌های ناخوانده در خانه‌اش نداشت، اما اصراری هم به رفتن‌شان نمی‌کرد؛ همین موضوع بود که حاج آقا پور تقی را دلگرم نگه می‌داشت؛ «من بیشتر از همه برای آن مادر و این که داغش آرام بگیرد، به خانه‌اش رفتم؛ و وقتی همین موضوع را صادقانه به او گفتم، به دلش نشست و اجازه داد داخل خانه شویم.» در خانه مادر داغدار، هر کدام از مهمان‌ها از لذت عفو می‌گفتند و از سختی داغ فرزند و اجر اخروی بخشش. با این همه مادر داغ‌دیده جز به قصاص رضایت نمی‌داد. حجت الاسلام پور تقی می‌گوید: «دو ساعت تمام صحبت کردیم، اما انگار هیچ حرفی کارساز نبود. تا این که از روحانی سیدی که در جمع بود خواهش کردم روضه بخواند؛ به نظرم برکت نام حضرت علی اکبر (ع) بود که دل آن مادر را که زن بسیار فهمیده‌ای هم بود، آرام کرد و راضی به بخشش شد.»

حجت الاسلام جلیل پور تقی تاکنون پرونده‌های زیادی را با میانجی‌گری ختم به خیر کرده و معتقد است این واسطه‌گری‌ها و فعالیت‌ها بخشی از وظایف یک روحانی و مبلغ است.

اواخر سال ۱۳۹۹،
حجت الاسلام
پور تقی با
همراهی ۷
روحانی دیگر
گروه طلاب
جهادی را با
هدف انجام
کارهای
فرهنگی راه
انداخته بودند
که کرونا همه
برنامه‌هایشان را
به هم ریخت

۲ تولید ماسک تا شیفت‌های بیمارستانی

کرونا که شدت گرفت، کادر درمان فرسوده شد؛ در بیمارستان شهر، بیش از ۱۰۰ بیمار بدحال کرونایی بستری بودند، اما امکانات و نیروی انسانی کمبود داشت. اینجا بود که طلاب جهادی وارد سنگری تازه شدند؛ با کمک بانوان هیئتی، شروع به تولید بسته‌های بهداشتی کردند که بعد از استریزه شدن در مرکز سرم‌سازی، در اختیار مردم و بیمارستان قرار می‌گرفت. برای حل مشکل کمبود پرسنل، متقاضیان در سه شیفت تقسیم شدند؛ در هر شیفت ۶ روحانی به کمک کادر درمان بخش کرونا رفتند. حجت الاسلام پور تقی می‌گوید: «باید اول خودمان برای مراقبت از بیماران و غسل دادن اموات پیش قدم می‌شدیم تا بقیه هم پای کار بیایند. روزهای عجیبی را در بیمارستان دیدیم، مثلاً یادم هست یک روز بعد از غسل و کفن یک طرف تابوت مادری را گرفته بودم، اما هیچ کدام از چهار فرزندش راضی نشدند طرف دیگر تابوت را بگیرند. البته همه روزها تلخ نبود و حتی به مناسبت روز پرستار در بیمارستان جشن گرفتیم و به لطف آستان مقدس، بین پرستاران تربت پخش کردیم.»

۳ کوچ از بیمارستان به زندان

بعد از روزهای کرونا، برنامه‌های گروه طلاب

۴ تجهیز اموات و تسلیای بازماندگان

اواخر سال ۱۳۹۹، حجت الاسلام پور تقی با همراهی ۷ روحانی دیگر گروه طلاب جهادی را با هدف انجام کارهای فرهنگی راه انداخته بودند که کرونا همه برنامه‌هایشان را به هم ریخت. روزهای اول اپیدمی، مصادف شده بود با یک بی‌خبری سراسری؛ تقریباً هیچ‌کس به قطعیت نمی‌دانست چه باید بکنند. روزهایی که به قول حاج آقا پور تقی از دست رفتگان کرونا مظلومانه و بدون غسل و نماز به خاک سپرده می‌شدند و هیچ‌کس هم برای تسلیای خانواده‌هایشان پا پیش نمی‌گذاشت؛ «آن قدر این قضیه دردناک بود که از نماینده، ولی فقیه و دفتر رهبری استفتا گرفتیم؛ وقتی گفتند باید غسل و کفن و نماز انجام شود، کار را شروع کردیم.» گروه طلاب جهادی به جای کارهای فرهنگی که قرار بود انجام دهند، وسط میدان آمدند؛ علاوه بر تجهیز اموات و غسل و دفن از دست رفتگان، به خانواده‌هایشان هم سر می‌زدند و تسلیت می‌گفتند؛ در حیاط خانه می‌نشستند و چند کلامی روضه می‌خواندند. حجت الاسلام پور تقی می‌گوید: «این روضه‌های خانگی برکت زیادی داشت. مثلاً یادم هست یک راننده تریلی ۵۰ ساله با دیدن ما به پهنای صورت گریه کرد و گفت: سه روز است که مادرم مرده؛ حتی خواهرها و برادرهایم سری به خانه ما نزده‌اند، اما شمارا که دیدم، سبک شدم.»

گفت‌وگو با ابراهیم فیاض، استاد جامعه شناسی دانشگاه تهران درباره جایگاه اجتماعی هیئت

محفلی برای فعالیت‌های خیرخواهانه و داوطلبانه

عطیه طالب‌پور | شمایل اقامه عزای برای سالار شهیدان در طول تاریخ شیعه تغییر و تحول زیادی داشته است اما با شکل‌گیری حکومت‌های شیعی، حضور عزاداران در محافلی علنی‌تر رواج یافت تا امروز به صورت هیئت‌ها و تکیه‌ها درآید؛ در این شرایط هیئت دیگر انحصار به محرم و صفر نداشته و در طول سال به مناسبت‌های گوناگون برپا می‌شود. حضور افراد در هیئت موجب شده کارکردهای اجتماعی این محافل بیشتر مورد توجه قرار بگیرد. در این باره با ابراهیم فیاض جامعه شناس و استاد دانشگاه تهران به گفت‌وگو نشستیم؛ او در این گپ و گفت، ضمن بررسی نقش اجتماعی هیئت‌ها، گفت: «یکی از مهمترین مکان‌هایی که مردم به صورت غیر رسمی دور هم جمع می‌شوند، از نظر روانی آرامش پیدا می‌کنند و همبستگی اجتماعی بینشان ایجاد می‌شود هیئت است. نکته مهم این است که کسی دیگری را برای حضور در هیئت مجبور نمی‌کند و افراد کاملاً داوطلبانه به این اجتماع می‌آیند.»

هیئت‌ها می‌توانند از ایجاد و بروز کنش‌های نامطلوب سیاسی جلوگیری کنند. سال گذشته که جنبش‌هایی متناسب با تفکر رسانه‌های غربی در کشور ایجاد شد می‌توانست با هیئت‌ها خنثی شود

مساجد و هیئت‌ها پناه می‌برند که باعث می‌شود از نظر روحی وضعیت بهتری را تجربه کنند زیرا روح انسان به جمع نیاز دارد. در هیئت‌ها تضارب آرا هم وجود دارد. برخی از هیئت‌ها به تازگی اقدامی را شروع کرده‌اند که از متفکران غیر روحانی مثل پزشکان، متخصصان، اساتید دانشگاه در رشته‌های مختلف دعوت می‌کنند که در کنار سخنرانی و مداحی، نکات کاربردی در زندگی فردی و اجتماعی را برای حاضران روایت کند. در کنار منبر روحانیون، استفاده از ظرفیت متفکران و صاحب‌نظران محلی در هیئت‌ها برای بسیج کردن مردم و حل کردن مشکلاتشان در همه زمینه‌ها نیز می‌تواند به کارکردهای اجتماعی هیئت اضافه کرده و این اجتماع مردمی را برای رسیدن به اهداف خود یاری کند. هیئت‌ها در حال ایجاد پیوندهای محله‌ای هستند. این پیوندها به صورت افقی و عمودی ایجاد شده‌اند به این نحو که همسایه‌ها در یک محله و یا یک برج چند طبقه هیئت تشکیل داده و همین امر همبستگی بین خائوارهای یک محله را افزایش داده است.

در مناسبت‌های مختلف ما هیئت‌های متشکل صنوف و بازاریان را داریم که در کنار گرمای داشت مناسبت، روابط اقتصادی خود را نیز گسترش می‌دهند.

۴ عامل پیوند در جوامع انبوه‌تر

هیئت‌ها، جامعه چند تکه را به ویژه در کلان شهرهایی مثل تهران به هم پیوند می‌دهند و سبب می‌شوند انسان از تنهایی بیرون بیاید به ویژه کسانی که به سنین بازنشستگی رسیده‌اند یا زندگی برایشان یکنواخت شده به

افراد در هیئت فارغ از اسم و رسم زندگی خودشان، به عنوان یک شیعه از همه اقشار در چنین مراسمی حضور می‌یابند و همین امر باعث می‌شود پیوندی برای اشتغال، ازدواج، جمع‌آوری کمک‌های مالی، تشکیل شبکه‌های تامین اجتماعی و حتی حل کردن مسائل زندگی بین مردم ایجاد شود. گاهی مردم در بین خودشان برای دیگران امکاناتی را در نظر می‌گیرند و کارهای خیری انجام می‌دهند که هیئت‌ها می‌توانند محلی برای تبادل این حرکت‌های خیرخواهانه و همچنین گسترش آن‌ها باشند. به علاوه

نقش رسانه‌ای هیئت

هیئت یک رسانه چهره به چهره است که تأثیر آن به مراتب بیشتر از سایر اشکال رسانه است. گعده‌هایی که قبل و بعد از هیئت تشکیل می‌شوند پذیرای آدم‌هایی هستند که شاید حتی پیرو دین اسلام نباشند اما به این مراسم می‌آیند تا احساس تعلق جمعی کنند.

امروز که جهان به جهان رسانه‌های جمعی و شبکه‌های اجتماعی تبدیل شده، هیئت‌ها هم می‌توانند برای بسیاری از مشکلات و آسیب‌های اجتماعی در این زمانه موثر باشند. می‌توانند با عملیاتی کردن ظرفیت‌های خود در زمینه کارکردهای اجتماعی، آسیب‌هایی که این روزها مردم به ویژه قشر نوجوان و جوان را تهدید می‌کند، به حداقل برسانند.

کارکردهای هیئت در جامعه روز به روز در حال پررنگ‌تر شدن است. علاوه بر این بسیاری از افراد سنت‌پسندیده تشکیل هیئت را در سایر کشورها هم رواج داده‌اند و به قدری اثرگذار واقع شده که افراد زیادی از شهرهای دور و نزدیک ساعت‌ها رانندگی می‌کنند تا خود را به مراسمی که هیئت در کشورشان برگزار می‌کند برسانند. برای مثال حسین الهی قمشه‌ای بعد از تشکیل یک هیئت در اندونزی، حالا در سوئد هیئتی را تشکیل داده و ایرانی‌ها، خارجی‌ها یا شاید کسانی که پیرو دین و آیین خاصی هم نیستند به این مراسم می‌آیند و آرامش می‌گیرند. به همین دلیل دولت سوئد هم با آن‌ها همراه شده و حمایت کرده است. همچنین در کشور آمریکا نیز پاکستانی‌ها برای برگزاری هیئت بسیار فعال هستند.

افزایش سطح علمی سخنرانی‌ها هیئت‌ها

برخی از روحانیونی که حضور می‌یابند بسیار باسواد هستند. این موضوع هم باعث می‌شود که افراد باسواد بهتر به سمت این منبرها جذب شوند و هم وقتی مخاطبان منبرها باسواد باشند روحانی نیز به سمت مطالعه و به روز کردن اطلاعات خود ترغیب می‌شود. البته این موضوع هنوز آنطور که شایسته است در همه هیئت‌ها دیده نمی‌شود که همت جدی جامعه طلاب و روحانیت را لازم دارد. به علاوه مسئولان هیئت‌ها و بزرگان محله نیز که در برپایی مراسم مذهبی نقش دارند باید برای شناسایی سخنرانان و متفکرانی که با علم به روز صحبت کنند و باسواد باشند تلاش کنند.

حمایت فراموش نشود

یکی از موضوع‌هایی که شهرداری‌ها باید توجه ویژه به آن داشته باشند همین امر هیئت است که برای برپایی آن از سمت شهرداری‌ها هم باید تسهیلگری و حمایت صورت گیرد زیرا هیئت، نهادی است که با برپایی مولودی‌ها و گروه‌های سرود در مراسم شادی و عزاداری‌ها در مراسم غم، باعث آرامش جمعی می‌شود. هر چه کمیت و کیفیت هیئت‌ها افزایش پیدا کند، بعد از تباطوی رسانه چهره به چهره در هیئت افزایش یافته و گره‌های بزرگ سیاسی، اجتماعی یا فرهنگی را با همدلی گروه‌های کوچک مردم حل می‌کند و در نتیجه منجر به ثبات اجتماعی و آرامش در جامعه می‌شود.

هیئت برای مردم منطقه انجام شده که شاید کمتر کسی تاکنون به آن اشاره کرده باشد.

دور هم جمع شدن مردم در هیئت‌ها فقط برای عزاداری نیست بلکه قبل و بعد از مراسم گعده‌هایی بین حاضران تشکیل می‌شود که باعث شناسایی مشکلات مردم و حل شدن درصد زیادی از آن‌ها با مشورت و ایجاد ارتباطات اجتماعی می‌شود. بنابراین هیئت رانمی‌توان صرفاً مکانی برای تجمع و عزاداری در نظر گرفت بلکه کارکردهای اجتماعی هیئت، این پدیده را به مکانی برای افزایش همدلی و احساس تعلق خاطر بین مردم تبدیل کرده است. اسم این امر یاریگری است که دکتر فهادی مردم شناس مشهور ایرانی هم به تازگی آن را مطرح کرده و بحثی بسیار جدی بین مردم در جامعه است. حتی وقتی خردسالان و کودکان در هیئت حاضر می‌شوند به نوع خودشان در اجتماعی از کودکان همسن خود قرار می‌گیرند و هیجان خود را تخلیه می‌کنند و از سوی دیگر می‌توانند منجر به ترویج فرزندآوری هم بشود. هیئت‌ها چون روابط اجتماعی را مستحکم‌تر می‌کنند به خلق تر شدن نوجوان‌ها هم کمک می‌کنند چون ارتباط بیشتر خلاقیت بیشتر را به همراه دارد. همچنین فرزندان که در هیئت‌ها حضور می‌یابند، فرایند اجتماعی شدنشان هم تسریع می‌شود.

کارآفرینی کنار کارکردهای اجتماعی دیگر

موردی را دیدم که در حاشیه همین آیین‌های مذهبی کارگاه خیاطی برای خانم‌هایی که از راه‌های نامتعارف مخارج زندگی خود را تأمین می‌کردند ایجاد شد و نه تنها آن‌ها مسیر خود را تغییر دادند بلکه فرزندان‌شان هم از پخش و فروش مواد مخدر دست کشیدند. به این کارها سالم‌سازی اجتماع و کار اجتماعی گفته می‌شود به ویژه اگر در محله‌های حاشیه‌ای و فقیر نشین انجام شود. حتی هیئت‌ها می‌توانند نقش سیاسی ایفا کنند زیرا ظرفیت این را دارند که به مجمعی عمومی برای اظهار نظر و کسب اطلاعات درباره نامزدهای انتخابات یا سایر رخدادهای سیاسی تبدیل شوند و افراد در محیطی امن بتوانند اطلاعات لازم را برای مشارکت سیاسی کسب کنند.

جلوگیری از تنش‌های سیاسی

هیئت‌ها می‌توانند از ایجاد و بروز تنش‌های نامطلوب سیاسی جلوگیری کنند. سال گذشته که جنبش‌هایی متناسب با تفکر رسانه‌های غربی در کشور ایجاد شد می‌توانست به واسطه همین هیئت‌ها خنثی شود. نه تنها در بحران‌های سیاسی بلکه در بحران‌های اجتماعی مثل سیل یا زلزله نیز امدادرسانی‌های زیادی از سوی مسجد و

نگاهی به فعالیت‌های مجموعه «سرچشمه»

حسینیه ارشاد

در گام دوم

انقلاب اسلامی

محدثه نعمتی | مجموعه فرهنگی شهدای انقلاب اسلامی «سرچشمه»
در سال ۱۳۹۱ به همت مرحوم احمد قدیریان، زیر نظر سازمان تبلیغات اسلامی و با همکاری شهرداری تهران در محل انفجار دفتر مرکزی حزب جمهوری اسلامی در حوالی چهارراه سرچشمه تهران به بهره‌برداری رسید؛ مجموعه‌ای فرهنگی که هدفش انتقال ارزش‌های والای انقلاب و ایجاد فضای گفتمان‌سازی در راستای گام دوم انقلاب اسلامی است. این مجموعه فرهنگی درصدد آن است که به حسینیه ارشاد گام دوم انقلاب اسلامی تبدیل شود؛ به این معنا که درهای این مجموعه برای گپ و گفت‌های فرهنگی و طرح گفتمان‌های نظری و تئوری‌های فرهنگی انقلاب اسلامی باز است و پاتوقی برای دغدغه‌مندان جبهه فرهنگی انقلاب خواهد بود. آروین فرش‌نعم، جوانی دهه هفتادی است که به عنوان معاون فرهنگی مجموعه یادمان شهدای هفتم تیر یا همان «سرچشمه» به معرفی این مجموعه فرهنگی پرداخته و نگاهی مختصر به فعالیت‌های فرهنگی و هنری آن داشته است. در ادامه بخشی از صحبت‌های فرش‌نعم معاون فرهنگی این مجتمع فرهنگی را می‌خوانیم.

■ اگر بخواهیم درباره سابقه فرهنگی مجموعه یادمان شهدای هفتم تیر «سرچشمه» صحبت کنیم، ابتدا باید از حزب جمهوری سخن بگوییم، چراکه مجموعه «سرچشمه» در محل سابق حزب جمهوری تأسیس شده است. حزب جمهوری یکی از مهمترین مکان‌هایی بود که چهره‌های برجسته کشوری مانند رهبر معظم انقلاب اسلامی، شهید حجت‌الاسلام بهشتی و دیگر بزرگان در آنجا تصمیم‌ها و سیاست‌گذاری‌های کلان جمهوری اسلامی را طراحی و تصویب می‌کردند و صدای انقلابیون بودند.

■ بعد از واقعه دفتر حزب جمهوری و شهادت ۷۲ نفر از علما، وزا و سران کشور تا سال‌های متمادی محل انفجار و به تعبیری دفتر حزب جمهوری سابق به حال خود رها شده بود، تا اینکه به همت مرحوم سردار احمد قدیریان مجموعه فرهنگی یادمان شهدای هفتم تیر «سرچشمه» ساخته شد و در سال‌های ۹۰ و ۹۱ افتتاح و به بهره‌برداری رسید. مجموعه فرهنگی «سرچشمه» که قلب آن مقتل شهدای هفتم تیر است، با مساحتی قریب به بیش از ۲۰ هزار متر مربع تبدیل به یک ظرفیت

فرهنگی شده که دارای سالن جلسات، تالار گفت‌وگو، نمایشگاه، موزه، مسجد، آمفی‌تئاتر، مهدکودک، فروشگاه و مانند اینهاست. این مرکز با وجود تمام ظرفیت‌ها در راستای اعتلای جبهه انقلاب فرهنگی می‌کوشد و امروز گروه‌ها و افراد مختلفی که درصدد پیاده‌سازی تفکر انقلاب اسلامی هستند از ظرفیت‌های مجموعه فرهنگی «سرچشمه» استفاده می‌کنند و مادر مقابل آن‌ها در حد بضاعت‌مان خود را موظف خدمت‌گذاری به این عزیزان می‌دانیم.

■ مجموعه فرهنگی یادمان شهدای هفتم تیر با توجه به ظرفیت‌های فرهنگی و هنری که دارد، چند رسالت اصلی برای خود متصور شده است که یکی از آنها تبیین افکار و آرا و همچنین نقل سیره شهید آیت‌الله بهشتی و دیگر شهدای هفتم تیر است. در این راستا نشست‌ها و گعده‌های اندیشه‌ورزی در مجموعه فرهنگی «سرچشمه» برگزار شد که بخشی از آنها مطالبه رهبر معظم انقلاب اسلامی بود. همچنین تولید آثار هنری در قالب فیلم سینمایی، سریال، فیلم کوتاه و مانند آنها درباره زندگی و رفتار شهید آیت‌الله

همانطور که
حزب جمهوری
سابق بلندگو و
تریبونی برای
اندیشه‌های
انقلاب بود،
امروز هم باید
از مجموعه
فرهنگی
سرچشمه،
صدای انقلاب
اسلامی و به
ویژه صدای
مردم بیرون
بیاید

بهشتی از دیگر فعالیت‌های سرچشمه است که به جد پیگیری ساخت و نمایش آن‌ها هستیم.

■ وظیفه دیگری که سرچشمه برای خود تعریف کرده آن است که این محل را به پاتوق جبهه فرهنگی و اندیشه‌های انقلاب تبدیل کند؛ همانطور که حزب جمهوری سابق بلندگو و تریبونی برای اندیشه‌های انقلاب بود، امروز هم باید از مجموعه فرهنگی سرچشمه، صدای انقلاب اسلامی و به ویژه صدای مردم بیرون بیاید. اینجا باید محفلی برای گفتمان انقلاب اسلامی و پاتوقی برای ساختن و پرداختن آرا و اندیشه‌های انقلاب باشد.

■ ما به عنوان خادمان جبهه فرهنگی انقلاب تمام تلاش خود را به بکار گرفته‌ایم که مجموعه فرهنگی سرچشمه را تا رسیدن به حسینیه ارشاد گام دوم انقلاب به سرمنزل مقصود برسانیم؛ البته در این مسیر بدهی است که این تلاش‌ها در حد بضاعت‌مان بوده و ما نیازمند ایده‌ها و توصیه‌های صاحب‌نظران عرصه گام دوم انقلاب و جبهه فرهنگی انقلاب هستیم و همواره از این اظهار نظر‌ها استقبال می‌کنیم.

در سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۱ در همه ظرفیت‌های زیرساختی مجموعه سرچشمه مجموعاً ۱۰۲۴ برنامه شامل ۹۹ برنامه در مسجد ۷۲ تن، ۱۲۸ برنامه در فضای یادمان، ۱۴۳۶ برنامه در فاطمیه ۷۲ تن، ۲۳۵ نشست در سالن‌های جلسات شهدای جنگ نرم و انقلاب اسلامی، ۴۶ کارگاه آموزشی و گفت‌وگو در تالار گفت‌وگو و ۲۴۵ مراسم در سالن‌های همایش برگزار شد.

۱۰۲۴

از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ برای آن‌که خانواده‌ها بتوانند فیلم‌های منتخب جشنواره فیلم فجر را در محیطی مناسب و سالم تماشا کنند، مجموعه فرهنگی سرچشمه با همکاری حوزه هنری انقلاب اسلامی، سازمان هنری رسانه‌ای اوج و دیگر موسسات اقدام به نمایش فیلم‌های منتخب می‌کند. تا امروز ۲۴ سینمایی در مجموعه سرچشمه اکران شده است.

۲۴

یکی از فعالیت‌های پرشور و مستمر مجموعه فرهنگی سرچشمه برگزاری هیأت است، که تاکنون بیش از ۴۵ مراسم و جلسه مذهبی طی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در این یادمان برگزار شده است. فراموش نشود که در آن برهه زمانی، به دلیل فراگیری ویروس کرونا مراسم پرتنگ‌تر و پرشورتر از هر سال دیگر در فضای باز مجموعه سرچشمه با رعایت پروتکل‌های بهداشتی برپا بود.

۴۵

فعالیت‌های سرچشمه، به روایت آمار

مجموعه سرچشمه (شهدای هفتم تیر) تا امروز میزبان نشست‌ها و برنامه‌های مختلفی از قبیل برگزاری کرسی‌های علمی، مناظره‌های سیاسی، کارگاه‌های سواد رسانه‌ای، آموزش و مهارت‌های زندگی، هیئت‌های مذهبی، حلقه‌های معرفتی، نشست‌های تخصصی و محافلی از این دست است.

پای صحبت‌های لیلا کشتکار، مشاور امور
بانوان اداره کل امور مبلغین سازمان تبلیغات
اسلامی درباره شبکه صبرا و اسما

هدف؛ مقابله با عملیات تبلیغی دشمن

۴ حضرت زهرا (س)، الگوی برای بانوان طلبه

انتخاب نام صبرا برای شبکه ملی تبلیغ بانوان بی دلیل نبود؛ صبرا از القاب حضرت زهرا (س) است و به معنی بردباری در برابر سختی‌ها و ناملایمات است. بانوی دوعالم در حساس‌ترین نقطه تقابل حق و باطل برای به میدان آوردن مردم، بردبارانه صحنه‌گردانی کردند و نقشی بی‌بدیل در مدیریت عواطف اجتماعی داشتند. امروز هم تنها راه پیروزی در جنگ روایت‌ها به میدان آوردن آحاد مردم است؛ از این رو، بانوان صبرایی با صحنه‌گردانی بردبارانه در محلات و مناطق مختلف شروع به فعالیت می‌کنند. نقطه مرکزی این شبکه ساماندهی و تقویت فعالیت‌های تبلیغی بانوان طلبه است. این بانوان در میدان تبلیغی تمام تلاششان را می‌کنند تا مخاطبین خودشان را به میدان بکشانند. در واقع، شبکه صبرا بستری برای شناسایی و معرفی ظرفیت‌های تبلیغی بانوان طلبه در مبارزه با تهاجم تبلیغاتی است.

هدف از راه‌اندازی شبکه ملی صبرا هویت‌بخشی به روند فعالیت بانوان طلبه و گسترش تبلیغ مردمی در بین بانوان طلبه است. این شبکه باهدف شناسایی و حمایت از بانوان فعال در میادین فرهنگی در عرصه تبلیغ جریان‌ساز و توانمندی‌سازی مبلغان در زمینه به میدان آوردن مخاطبین مؤثرشان راه‌اندازی شد و نحوه فعالیت آن شرایط خاصی دارد. بانوان صبرایی، بانوانی هستند که صحنه‌گردانند؛ به این صورت که این بزرگواران یک تیمی دارند و از طریق تیمشان، منطقه تبلیغی خود را راهبری و صحنه‌گردانی می‌کنند. این منطقه تبلیغی می‌تواند محله، منطقه یا در سطح استان باشد.

۴ نقش ویژه بانوان شبکه اسما در جهاد تبیین

پس از شکل‌گیری شبکه ملی صبرا، خلأ حضور مبلغات سخنران در جنگ روایت‌ها حس می‌شد؛ لذا برای برون‌رفت از وضع موجود، انجمن بانوان سخنران و مبلغات انقلابی با عنوان «اسما» شکل گرفت تا با راه‌اندازی این شبکه به گفتمان‌سازی روایت امید در همه صحنه‌های درگیری تهاجم تبلیغاتی بپردازیم.

حضرت زینب سلام‌الله‌علیها در حادثه کربلا، جهاد تبیین و روایت را راه انداخت و نگذاشت و فرصت نداد که روایت دشمن از حادثه کربلا غلبه پیدا کند. بانوان سخنران هم بهترین ظرفیت جامعه ما هستند که با تأسی از حضرت زینب کبری سلام‌الله‌علیها در روایت گفتمان انقلاب نقش ایفا می‌کنند و ما امروز برای پیروزی در جنگ روایت‌ها نیازمند بانوان سخنران و گفتمانی هستیم که با مجهز شدن به گفتمان‌ها و روایت‌های پیشران انقلاب اسلامی در همه صحنه‌های درگیری تهاجم تبلیغات، حرفی نو بر زبان جاری کنند و دل‌های مخاطبین و مردم را با این حرکت همراه کنند.

۴ صبرایی‌ها، کنشگران اجتماعی و

اسمایی‌ها، مروجان گفتمانی

باتوجه‌به اینکه شبکه صبرا از پارسال تا به امسال ظرفیت‌های خوبی را به میدان آورد و در عرصه جهاد تبیین توانست فعالیت‌ها و عملیات‌های خوبی را رقم زند، تصمیم گرفته شد تا از شبکه اسما نیز رونمایی شود. باید توجه داشت که وجه تمایز این دو شبکه این است که اسمایی‌ها، شبکه مروجان گفتمانی هستند که کارگردانی برنامه‌های گفتمان‌ساز در روایت امید را برعهده دارند؛ اما صبرا، شبکه کنشگران اجتماعی هستند که حرکت‌های جریان‌ساز در روایت امید را صحنه‌گردانی می‌کند.

جبهه استکبار از ابتدای پیروزی انقلاب به‌طور مداوم، با نقشه‌ها و ابزارهای مختلف در تلاش گسترده برای سرکوب بیداری اسلامی است. آن‌ها به منظور تحریف پیام انقلاب و دستاوردهای بزرگ آن به دروغ، ابهام‌افکنی و وارونه نشان دادن واقعیت‌ها متوسل می‌شوند. بر همین اساس، مقام معظم رهبری راه مقابله با این حرکت استکباری را بیان حقایق در برابر ابهام‌آفرینی و پرده‌افکنی دشمنان دانسته و بر جهاد تبیین تأکید دارند. ایشان می‌فرمایند: «در این جهادی که وجود دارد، در این جنگ بی‌امانی که وجود دارد بین اسلام و کفر، بین حق و باطل، بین روایت دروغ و حقیقت -این جنگی است بین اینها- ما در کجای این جبهه قرار داریم و حضور داریم؟» (۱۴۰۰/۱۱/۰۳) همچنین ایشان در جای دیگر می‌فرمایند: «جهاد تبیین یک فریضه قطعی و یک فریضه فوری است و هر کسی که می‌تواند [باید اقدام کند].» (۱۴۰۰/۱۱/۱۹) پیرو عمل به منویات رهبر معظم انقلاب و در راستای تقویت راهبری مبلغان و مبلغات و شبکه‌های تبلیغی کشور، شبکه ملی اسما (انجمن بانوان ملی سخنران و مبلغات انقلابی) و صبرا (صحنه‌گردانان بردبار روایت امید) به همت دستیار امور مبلغین در ساماندهی تبلیغ امور بانوان راه‌اندازی شد.

هدف از راه‌اندازی

شبکه ملی صبرا

هویت‌بخشی

به روند فعالیت

بانوان طلبه و

گسترش تبلیغ

مردمی در بین

بانوان طلبه

است. این شبکه

باهدف شناسایی

و حمایت از

بانوان فعال در

میادین فرهنگی

در عرصه تبلیغ

جریان‌ساز در

زمینه به میدان

آوردن مخاطبین

مؤثرشان

راه‌اندازی شد

لیلا کشتکار، دستیار امور مبلغین در ساماندهی تبلیغ بانوان و دبیر رویداد ملی صبرا درباره اهمیت حضور بانوان فعال در میادین فرهنگی معتقد است: «بانوان طلبه در سایه فهم سیاسی، بینش اجتماعی و آگاهی‌های دینی که دارند، می‌توانند نقش اساسی در تحولات تاریخی نه‌تنها ایران بلکه جهان داشته باشند. از این‌رو، شبکه ملی صبرا سال گذشته رونمایی شد و هدف ما حمایت از این بانوان فعال در میادین فرهنگی و تبلیغی بود.» او درباره هدف از راه‌اندازی این شبکه‌های ملی نیز می‌گوید: «در شبکه ملی صبرا و اسما ما شاهد طلاب و مبلغان دینی هستیم که با آوردن مخاطبین مؤثر خودشان در جهت تبیین و روایت در این جنگ نابرابر تبلیغاتی در تلاش‌اند تا فرمایش مقام معظم رهبری در جهاد تبیین را عملیاتی کنند.»

عملیاتی کردن جهاد تبیین

برای فرایند جذب و به‌کارگیری شبکه اسما و صبرا یک فراخوان ملی و استانی داده شد و کارشناس مبلغان سازمان تبلیغات در استان‌ها مسئول ارزیابی و مصاحبه از داوطلبین بود. به ۲۲۶ نفر از طریق سامانه شمع در این دو شبکه داوطلب بودند

بانوان طلبه در هر دو شبکه به یک جنس حمایت می‌شوند؛ هر چند که کارکرد هر یک از شبکه‌های صبرا و اسما مجزا است. ارائه کارت تبلیغ بانوان، کمک‌هزینه ماهانه و ارائه خدمات ویژه از مزایای پیوستن به این شبکه‌هاست. کارت تبلیغ بانوان، برای اولین بار پارسال با حضور مسئولین سه دستگاه سازمان تبلیغات، حوزه‌های علمیه و جامعه الزهرا رونمایی شد و خانم‌های طلبه با پیوستن به هر کدام از این شبکه‌ها کارت تبلیغ دریافت می‌کنند. کمک‌هزینه تبلیغی نیز از طرف شهرداری رهبری به‌صورت ماهانه برای این بزرگواران واریز می‌شود. بانوان فعال در هر کدام از این شبکه‌ها به‌صورت مجزا آموزش‌های کاربردی را متناسب با شبکه ناظر خود دریافت می‌کنند و خدمات ویژه‌ای به این بزرگواران اهدا می‌شود؛ مثل اینترنت، بن خرید کتاب یا بن‌هایی که بتوانیم در سبد حمایتی بانوان طلبه قرار دهیم.

۱ شرایط ثبت‌نام در شبکه‌های ملی صبرا و اسما

برای فرایند جذب و به‌کارگیری شبکه اسما و صبرا یک فراخوان ملی و استانی داده شد و کارشناس مبلغان سازمان تبلیغات در استان‌ها مسئول ارزیابی و مصاحبه از داوطلبین بود. به لطف خدا ۹ هزار و ۲۲۶ نفر از طریق سامانه شمع در این دو شبکه داوطلب بودند. بانوان صبرایی و اسمایی، هر کدام در استان تبلیغی خودشان در سامانه شمع ثبت کردند و لوکیشن منطقه تبلیغی خود را بارگذاری نمودند، سپس توسط کارشناس مبلغات استان مورد ارزیابی و نظارت میدانی قرار گرفتند و با کسب نمره مطلوب اکنون مورد حمایت ما هستند.

شرایط خاصی برای ثبت‌نام در شبکه ملی صبرا هم تعیین شده است؛ بانوی طلبه باید یک شبکه مردمی فعال در میدان، دو فعالیت مستمر در یک منطقه تبلیغی و کد رسمی حوزه علمیه داشته باشد. شرایط ثبت‌نام در شبکه ملی اسما نیز این‌گونه است که بانوی طلبه باید کد رسمی حوزه، فعالیت سخنرانی در محافل بانوان و همچنین فعالیت مستمر در یک یا چند محفل را داشته باشد تا بتواند در عرصه میدان تأثیرگذار باشد. البته مسیر برای علاقه‌مندان به مشارکت در این دو شبکه بسته نیست و مجدداً به‌صورت ملی و استانی فراخوانی اعلام می‌شود و عزیزی که به‌نوعی از ثبت‌نام در این دو شبکه جا مانده‌اند می‌توانند ثبت‌نام کرده و مورد ارزیابی توسط کارشناس مبلغات استان‌ها قرار گیرند.

۲ مردمی‌سازی تبلیغ

دشمن به‌منظور تسلط بر افکار عمومی مردم بیش از تحرکات امنیتی، اقتصادی و تبلیغاتی، جنگ نرم و تبلیغات رسانه‌ای را به راه انداخته است. چنانچه مقام معظم رهبری می‌فرمایند: «مبالغ هنگفتی هزینه می‌کنند، کارهای بسیاری انجام می‌دهند، فکرهای بسیاری را در مجموعه‌های فکری برای این کار استخدام می‌کنند تا بتوانند جنگ روانی راه بیندازند و با تبلیغات گوناگون افکار عمومی کشور را قبضه کنند و در اختیار بگیرند.»

یکی از راهبردهای تبلیغی مؤثر در مقابل تهاجم تبلیغاتی دشمن گسترش مردمی‌سازی تبلیغ است. طلاب و مبلغان دینی ما باید مخاطبان مؤثر خودشان را جهت تبیین و روایت در این جنگ نابرابر تبلیغاتی به میدان جهاد تبیین بیاورند. به لطف خدا در شبکه ملی صبرا و اسما ما شاهد همین روش و رویکرد از سوی بانوان بودیم و در ادامه این مسیر، از مبلغان دینی و بانوان طلبه می‌خواهیم تا با آوردن مخاطبین مؤثر خودشان در جهت تبیین و روایت در این جنگ نابرابر تبلیغاتی، فرمایش مقام معظم رهبری در جهاد تبیین را عملیاتی کنند.